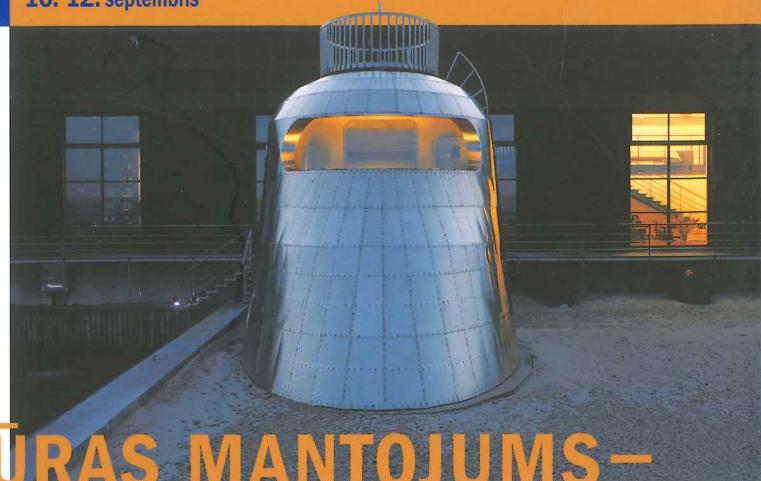

EIROPAS
KULTŪRAS
MANTOJUMA
DIENAS 2010
10.-12. septembris

KULTŪRAS MANTOJUMS – MŪSDIENU IZAICINĀJUMS

EUROPEAN HERITAGE DAYS 2010

CULTURAL HERITAGE –
CONTEMPORARY CHALLENGE

EIROPAS
KULTŪRAS
MANTOJUMA
DIENAS 2010

**KULTŪRAS
MANTOJUMS –
MŪSDIENU
IZAICINĀJUMS**

EUROPEAN
HERITAGE
DAYS 2010

**CULTURAL
HERITAGE –
CONTEMPORARY
CHALLENGE**

Teksta autori:

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (I. Aroniete, J. Asaris, V. Banga, A. Bistere, P. Blüms, J. Dambis, S. Dundure, B. Ekere, I. Juškāne, R. Kaminska, D. Ķibilda, A. Lase, L. Markova, E. Māntrrova, I. Martinsone, A. Pētersone, V. Platpīre, E. Princova, M. Putniņa, G. Skulte, I. Vize, S. Zirne); A. Biedriņš (objekta apraksts: Šaursliežu dzelceļš Alūksne–Gulbene); I. Line (objekta apraksts: Turaidas luterānu baznīca); A. Ozola (objekta apraksts: Durbes pils); I. Ozola un G. Plešš (objekta apraksts: Limbažu Tūrisma informācijas centrs); J. Zviedrāns un J. Mikuļška (objekta apraksts: Tāšu muiža).

Izdevuma sagatavošanā izmantoti VKPAI Pieminekļu dokumentācijas centra materiāli.

Fotogrāfijas: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Latvijas Universitāte, Ventspils pilsētas dome, Promenade Hotel, Letonika.lv, BC Grupa, G. Bērziņa, A. Biedriņš, A. Grīnbergs, I. Kukainis, I. Lūsis, L. Lidums, J. Lejnieks, I. Line, G. Mūrnieks, R. Mūrnieks, J. Pličs, U. Pucens, S. Pucena, A. Starks, I. Stürmanis, K. Veinberga, J. Zviedrāns.

Teksts angļu valodā: Jānis Vanags, "SERRES SIA"

Dizains: Aivars Plotka

Projekta vadība: Baiba Mūrniece, Kristine Geile

Iespieši: DBA Tehnoloģijas

VALSTS
KULTŪRAS
PIEMINEKĻU
AIZSARDZĪBAS
INSPEKCIIJA

Eiropas kultūras mantojuma dienas 2010
KULTŪRAS MANTOJUMS – MŪSDIENU IZAICINĀJUMS

KURZEME

XIX gs. ostas spīkeris – "Promenāde Hotel" Liepājā	10
Tāšu muiža	12
Bilavu Velna laiva	14
Mežītes pilskalns ar apmetni	16
Rezidenču un darbnīcu centrs "Serde" Aizputē	18
Klosteres (Jamaiku) luterāņu baznica	22
Nurmuījas ēku komplekss	24
Ugāles luterāņu baznīcas altāris un Mācītājmuiža	26
Pedvāles muižu komplekss	28
Ventspils Latviešu biedrības nams	30
Amatu māja Ventspili	32
Ventspils vēsturiskais tirgus laukums	34
Brīvdienu māja <i>Lieldienu salā</i> Kaltenē	36

LATGALĒ

Valaiņu (Bebrenes) pilskalns	38
Krāslavas katoļu baznīcas centrālais altāris	40
Jaunsventes muiža	42
Bijusi pašvaldības slimnīca, tagad viesu nams "Pie Pliča" Preiļos	44
Rēzeknes pareizticīgo kapliča	46
Pušas katoļu baznīca	48
Arendoles muižas kungu māja	50

RĪGA UN RĪGAS REĢIONS

Durbes muižas pils	52
Rūmenes muižas kungu māja un parks	54
Spīķeru kvartāls Rīgā	58
Rīgas otrās gāzes fabrikas bijušais māksligās deggāzes rezervuārs, tagad A/S "Latvijas Gāze" sporta centrs	60
Rīgas Doma – Latvijas evanģēliski luteriskās baznīcas arhibīskapa katedrāles Ziemeļu portāls	62
Dzivoklis – Jūgendstila muzejs Rīgā	64
Kristapa Morberga vasarnīca Jūrmalā	66
Biedrības "Ulejs" nams, tag. Rīgas Krievu teātris	70
Kalnciema ielas koka apbūve Rīgā	72
Koka dzīvojamā ēka Rīgā, K. Valdemāra ielā 45	74
Turaidas luterāņu baznīca	76
Bijušais Aleksandra Popova Rīgas radiorūpnīcas ražošanas korpuiss, tagad A/S "Diena"	78
Dzīvojamā ēka – viesnīca "Dome Hotel & SPA" Rīgā	80
Rīgas Birža	82

VIDZEME

Ungurmuižas kungu māja	84
Riekstu kalns – pilskalns Cēsis	88
Cēsu viduslaiku tirgus laukums	90
Šaursliežu dzelceļa līnija Alūksne–Gulbene	92
Raunas viduslaiku pils ar pilsētu	94
Oleru muižas kungu māja	96
Vecgulbenes muižas apbūve	98
Limbažu Tūrisma informācijas centrs (bij. ugunsdzēsēju depo)	100

ZEMGALE

Rundāles pils ansambļa rožu dārzs	102
Krustpils pils	104
Vilces pilskalns	106
Brukna muiža	108
Aizkraukles Sv. Terēzes no Bērna Jēzus Romas katoļu baznīcas ērģeles	110
Jelgavas Sv. Trīsvienības luterāņu baznīcas tornis	112

European Heritage Days 2010
CULTURAL HERITAGE – MODERN CHALLENGE

KURZEME

19 th -century port warehouses – the Promenade Hotel	11
The Tāšu Estate	13
The Devil's Boat of Bilavi	15
The Mežīte castle hill and settlement	17
The "Serde" residential and workshop centre	21
The Klostere (Jamaikī) Lutheran Church	23
The buildings of the Nurmuiža Estate	25
The altar and manse of the Ugāle Lutheran Church	27
The Pedvāle Estate	29
The Ventspils Latvian Association	31
The House of Crafts in Ventspils	33
The historical Market Square of Ventspils	35
The weekend house on the Easter Island in Kaltene	37

LATGALĒ

The Valaini (Bebrene) Castle Hill	39
The central altar of the Krāslava Catholic Church	41
The Jaunsvente Estate	43
The "Pie Pliča" guesthouse	45
The Rēzekne Orthodox Chapel	47
The Puša Catholic Church	49
The mansion of the Arendole Estate	51

RĪGA

The manor-house of the Durbe Estate	53
The mansion and park of the Rūmene Estate	57
A block of warehouses in Riga	59
A former natural gas reservoir in Riga	61
The Northern portal of the Doma Cathedral	63
The Art Nouveau Museum	65
The Kristaps Morbergs summer house	69
The Riga Russian Theatre	71
Wooden buildings in Kalnciema Street	73
A wooden residential building	75
The Turaida Lutheran Church	77
The building of the newspaper Diena	79
The Dome Hotel & SPA	81
Riga Stock Exchange	83

VIDZEME

The mansion of the Ungurmuiža Estate	87
Riekstu Hill and Castle Hill	89
The Medieval market square of Cēsis	91
The narrow-gauge railroad between Alūksne and Gulbene	93
The Medieval Rauna Castle and town	95
The mansion of the Oleri Estate	97
The Vecgulbene Estate	99
The Limbaži Tourism Information Centre (a former fire station)	101

ZEMGALE

The rose garden of the Rundāle Palace	103
The Krustpils Castle	105
The Vilce castle hill	107
The Brukna Estate	109
The organ of the Aizkraukle St Teresa and Baby Jesus Roman Catholic Church	111
The tower of the Jelgava Lutheran Church of the Holy Trinity	113

Mūsdienu straujo pārmainu laikā sabiedrībai arvien vairāk jādomā par cilvēka dzīves kvalitati ilgtermiņa attistibā. Cilvēks vienmēr ir gribējis dzivot un strādāt ērtā, racionālā, estētiski augstvērtīgā vidē, kas iedvesmo, papildina, rada noskaņu un vietā ar pagātni. Katrs laika periods atstāj pēdas telpā – savus piemineklus, ar to telpa kļūst bagātāka. Kultūras mantojums nedrīkst kļūt par dogmu, bet cilvēka dzīves kvalitātes dēļ to nedrīkst ari ignorēt. Kultūras mantojums ir cilvēku un cilvēces visu sasniegumu kopums – milzigs, bieži nenovērtēts spēks un enerģija, ko iespējams izmantot vietas attistibai. Tas ir stabilitātes pamats – vietas un laika zīmes, sabiedrības identitātes nesējs, un tā saglabāšana nākamajām paaudzēm nav tikai pārbaudīti tradicionāli risinājumi, bet ari radoši meklējumi vērtību atspoguļošanā un to iekļaušana mūsdienu dzīves aprītē. Kultūras mantojuma vērtības nozīme sabiedrībai ir pamats jauniem izacinājuma meklējumiem – tilta veidošanai starp kultūras mantojumu un mūsdienu arhitektūru, jaunu, vēl neatzītu vērtību atklāšanai, konkrētas vietas telpiskās vides sakopšanai, vienlaikus radot kvalitātes standartus plašākai teritorijai, sadarbībai, izpratnes un ieinteresētības veicināšanai. Mūsu dzīves kvalitāti visvairāk ietekmē tas, cik dziļi esam spējīgi izprast vidi, saglabāt vērtības, turpināt to, kas vietai ir raksturigs un ipašs, radīt jaunas vērtības un cik aktīvi mēs reagējam uz apkārt notiekošo.

*Juris Dambis,
Valsts kultūras pieminekļu
aizsardzības inspekcijas vadītājs*

We are living in an age of rapid change, and people must increasingly think about the development of their quality of life in the long term. People have always wanted to live and work in a comfortable, rational and aesthetically valuable environment – one that inspires us, fulfils us, and creates our mood. We want to live in a place which has a past. Each period of time leaves its tracks behind. These are monuments which enrich the place itself. Culture Heritage must not be seen as a dogma, but in pursuit of the quality of life, we must not ignore it either. Cultural heritage has been assembled by the achievements of all people, of all of humanity. It represents enormous and often insufficiently appreciated power and energy that can be used to develop any place at all. It is the foundation of stability. The cultural heritage brings along signs of place and time. It carries forward the identity of the society, and the need to preserve it for future generations means that there must be not just tested and traditional solutions, but also creative approaches to the way in which values can be reflected and brought into our everyday lives. The values of the cultural heritage are so important that societies have reason to seek out new challenges – building bridges between heritage and contemporary architecture; discovering new and unknown values; cleaning up a specific spatial environment; and also creating quality standards for a broader territory so that co-operation, understanding and interest might be facilitated. Our quality of life is most affected by the extent to which we are able to understand our environment, preserve our values, uphold that which is typical and special about the relevant place, create new values, and react actively to that which is occurring around us.

*Juris Dambis,
Head of the State Inspection
for Heritage Protection*

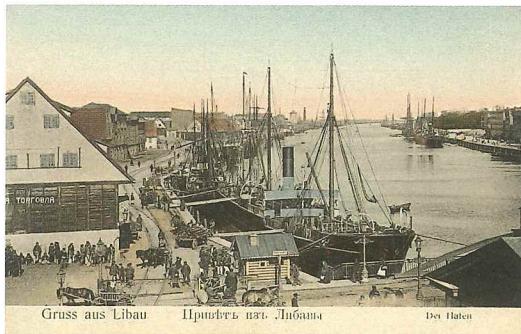

XIX gs. ostas spīķeris – "Promenāde Hotel"

Liepāja, Vecā Ostmala 40

19. gs., kad Liepāja kļuva par nozīmīgu Krievijas impērijas labibas eksporta vietu, modernas tirdzniecības ostas infrastruktūrā ieklāvās arī vecās ostmalas 1797. gadā celtās labibas, sāls un audekla noliktavas. 1870. gadā atbilstoši laika prasībām tās pārtapa par daudzstāvu celtnēm no sarkaniem ķieģeļiem, ar vareniem korpusiem un konstrukcijām. Vairākus gadsimtus *Spīķeris*, kas piederēja pil-sētas tirgotājiem Vitem un Hikam, kalpoja kā drošs patvēruma graudu kalniem, audekla bākiem un sāls maisiem. 20. gs. otrajā pusē sociālekonomisko pārvērtību laikmetā, nejūtot saimnieka rūpes, vēsturiskā celtne pārvērtās par drūmu un neizmantotu noliktavu.

2005. gadā Liepājas kompānija "MIG Holdings" apzinājās ostas *Spīķera* kultūrvēsturisko vērtību un spēja novērtēt tā ekonomisko potenciālu. Sadarbibā ar arh. A. Padēli-Lini sākās *Spīķera* atjaunošana. Par galveno mērķi tika izvirzīta prasība maksimāli saglabāt vēsturiskās celtnes oriģinālo arhitektūru. Eksponētās vēsturiskās velvēs un masīvie metālkalumi, cik iespējams atsegtais senās ķieģeļu sienas un gandrīz 200 gadu vecie grīdas dēļi. Meistarīgi izmantoti mūsdienu apdares materiāli, radot vecā un jaunā saspēli. Godinot vēsturi, Semināru centra galvenā zāle nosaukta par "Hika spīķeri", nelielas prezentācijas paredzētas "Vites spīķera" zālē, izsmalcinātu romantiku vecajās velvēs rada mākslinieces Z. Attāles rožu gleznojumi "Rožu zālē". Kādā viensīnās numuriņā gleznojums uz griestiem attēlo senās Liepājas skatus no vecām gravirām, milzu ādas ceļojuma koferis no Francijas kalpo par galduņu sarkano ķieģelju velvju hallē, kā dizaina elementi dažādās telpās izvietoti restaurēti antiki skapji un rakstāmgaldi, terasi apgaismo antikvāras lampas. Īsts brīnums restorānā "Piano" – pašspēlejošas klavieres. Ar pietāti pret vēsturisko, ar vecā spīķera auras saglabāšanu un lielisko skatu uz Liepājas ostas kanālu un vecpilsētas fonu projekta istenošana izvērtās par kompānijas "MIG Holdings" lielāko pārbaudījumu un Liepājas nekustamā ipašuma lielāko investīciju projektu 2007. gada. Jaunais viesnīcas "Promenāde Hotel" komplekss vēsturiskajā ēkā ir ne tikai vizuāli oriģināls, izsmalcināts un funkcionāls, bet arī ļoti mājīgs. Te cilvēks var ienākt gleznu galerijā, malkot kafiju, aplūkot gleznas, paplāpāt, var pasēdēt restorāna terasē, priecāties par ostas panorāmu. Tepat atrodas arī starptautisks Liepājas Jahtu centrs, "Zilā karoga jahtu osta", kur piestāj burātāji no pasaules jūrām. No *Spīķera* telpām ir tieša izeja uz Darijumu centrā jaunajā piebūvē.

19th-century port warehouses – the Promenade Hotel

Liepāja, Vecā Ostmala 40

During the 19th century, Liepāja was an important centre for grain exports from the Russian Empire. Warehouses for grain, salt and textiles that had been built on the old shoreline in 1797 were a very fine part of the port's infrastructure when it came to more contemporary trading operations. In 1870, the warehouses were reconstructed into one multi-floor building made of red brick. It was mighty and huge. For several centuries, the warehouse, which was owned by two local tradesmen, offered a safe haven for mountains of grain, swathes of textile, and sacks of salt. During the latter half of the 20th century, when Liepāja's socioeconomic situation was very different, the historical warehouse became a sad and unutilised structure, because no one owned it or cared for it.

In 2005, a Liepāja-based company called MIG Holdings took a look at the cultural and historical value of the warehouse on the port and decided that it had great economic potential. Renovation of the structure began in tandem with the architect Agris Padēlis-Linis. The aim was to preserve the original architecture of the historical building as much as possible. Workers stripped down the historic vaults and massive metal carvings of the building, also revealing the ancient brick walls and 200-year-old floorboards as much as possible. In honour of history, the central hall of the building's seminar centre was named for one of the 19th-century owners, Hick, while a second hall for small presentations was named for the other one – Witte. The artist Zigrīda Attāle painted romantic roses on the old vaulted ceiling in the "Rose Hall." One of the rooms in the hotel shows a ceiling painting which is a copy of old engravings featuring scenes from Liepāja. There's an enormous leather travel case from France which serves as a table in the vaulted hall of red bricks. Restored antique wardrobes and desks create the mood as design elements in different parts of the building, and the terrace is lit with antique lamps. A true surprise in the Piano Restaurant is a self-playing piano. MIG Holdings demonstrated true piety toward history by maintaining the aura of the old warehouse and ensuring an outstanding view of the Liepāja port canal and the Old City. This was a true challenge for the company, and it was the largest investment project in Liepāja in 2007.

The new Promenade Hotel fits into the historical building in a visually original, elegant, functional and also very cosy way. Visitors can peruse the gallery of paintings, have some coffee, have a chat, or just sit on the restaurant terrace and look at the lovely view of the port. The international yachting centre "Blue Flag Yacht Port" is right alongside the hotel. It is visited by sailors from all of the oceans of the world. There is also a direct passage from the hotel to the business centre that is in addition to the old building.

Tāšu muiža

Grobiņas novads, Medzes pagasts

Tāšu muižas apbūve, t. sk. Dzivojamā ēka ar durvju portālu un 19. gs. interjeriem un parks ar apstādījumiem ir valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi.

Tāšu muižas apbūve veidojusies vairāku gadsimtu garumā sākot ar 17. gs., vēstures avoti apliecina, ka 1920. gadā tajā bija 26 ēkas. Šodien muižas centra apbūvē ir piecas ēkas, attālāk vēl atrodas bijusi magazīnas klēts un rija.

Muižas apbūves ēkas apsaimniekojot un atjaunojot, tiek izmantoti attiecīgā būvniecības perioda materiāli un darba metodes, tādā veidā uzsverot pamatideju – lai arī lēni, bet autentiski – isti un dabīgi. Mērķis ir patiess izaicinājums ēku izmantotājiem – pierādījums, ka ikdienīšķā dzīvē iespējama arī nepārtrauktā telpas atjaunošanas procesā, uzsverot oriģinālo vēsturisko substanču dominanti pār ērtībām.

Pašreizējā saglabājusies apbūve neveido noslēgto saimniecības pagalmu, kā arī parādes pagalmu. Viens no veidiem kā atjaunot muižas centra telpisko struktūru ir uzbūvēt jaunas ēkas bijušo vietā un vispiemērotākā šīm nolūkam ir koka ēkas, kuras viegli izjaukt un pārvietot uz jaunu vietu, pielāgot jaunajai funkcijai un apkārtējai apbūvei. Lai atjaunotu saimniecības pagalma robežas, 2008. gadā uzsākta dzīvojamā ēkas būvniecība bijušās mazās klēts vietā. Liepājā, Saules ielā 3 saimniekiem vecā koka ēka, kas būvēta statņu konstrukcijā, vairs nebija nepieciešama un tā tika uzmērita, markēta un pārvesta uz muižas centru. Ēkas plānojums nedaudz mainīts, uzbūvēts jauns jumts tradicionālā konstrukcijā ar taisno jumta krēslu un, iekļaujoties kopējā jumtu ainavā, tiks iesegts ar S veida vecājiem māla dakstiniem. Ēkai izgatavoti jauni ar linēļu krāsotī groplogi, kuriem tiks uzlikts 19. gs. vidus logu aprīkojums un ielikti vecie plānie stikli, pēc konservācijas un krāsojuma atjaunošanas tiks ievietotas no kādas Rīgas koka ēkas izglābtas 19. gs. sākuma divvērtņu ārdurvis. Ari fasāžu apdare paredzēta tradicionāla – ar tonētu kokdarvu krāsotas baļķu sienas.

Šobrid ēka vēl ir būvniecības stadijā, bet jau tagad saimniecības pagalma mala sāk iegūt noteiktākas aprises. Iecerēts pārvest vēl vienu koka ēku un uzbūvēt to vecās lielas klēts vietā, harmoniski atjaunot klasīcisma parka stādījumus un dārzu.

Tāšu muižas kultūras mantojums saimniekiem nav tikai izaicinājums, tā ir mājvieta – ar gadsimtu pagātni un tikpat ilgu nākotni.

The Tāšu Estate

Grobiņas Administrative District, Medze Parish

The entire Tāšu Estate is an architectural monument of national importance. This includes the main house with its front portal and 19th-century interiors, as well as the estate's park and gardens. The estate was built up over the course of several centuries, beginning in the 17th century. Historical sources tell us that it had 26 buildings in 1920. Today there are five remaining structures, plus the former storage facility and the threshing barn.

As the buildings on the estate are managed and restored, specialists are using authentic materials and work methods from the relevant period. The basic idea is that the work occurs slowly, but also authentically, realistically and naturally. This is a true challenge to those who make use of the buildings. The process shows that constant renovations of rooms is possible despite the rhythms of everyday life, always emphasising the dominance of original historical substances over modern conveniences.

The structures that are on the estate today do not shape a closed household yard and parade grounds. One way to renew the spatial structure of the estate's centre is to put up new buildings. Most appropriate for these are wooden buildings that are easy to dismantle and move to a different location. They can be adapted to new functions and new surroundings. In 2008, work began on a new residential building where the small granary had stood before. The aim was to restore the boundaries of the estate's yard. At Saules Street 3 in Liepāja, there was an old wooden building of an appropriate construction style that was dismantled and brought to the estate. The appearance of the building was changed a bit. A new and traditional roof was installed, and it was covered with old clay tiles so that it would fit in with surrounding roofs. Appropriate windows were installed, with mid-19th century detailing and old and thin panes of glass. After renovation and repainting, an early 19th-century two-panel outer door which had been rescued from a wooden building in Riga was also installed. The design of the facade is traditional, with the log walls painted with toned pitch.

The building is still under construction, but the result is that the yard of the estate is starting to take on its former appearance. There's a plan to install another wooden building in place of the larger granary from back in the day. There are also hopes to restore the Classicism park and gardens. The cultural heritage of the Tāšu Estate is not just a challenge for its owners. The estate is also their home, with centuries of history and just as long a future.

Bilavu Velna laiva

Talsu novads, Lubes pagasts

Laivveida akmens krāvumi – t. s. velna laivas ir senkapu grupa Valdemārpils tuvumā Talsu novadā. Šādi senkapi zināmi piecās vietās: Valdemārpils "Birzniekos", "Bilavos", Lubes "Libē", "Mušinās" un Dundagas "Plintiņos". Minētajās vietās kopumā bijušas deviņas laivas un tās visas jau 19. gs. otrajā pusē tika arheoloģiski pētītas. Diemžel 20. gs. 70. gados, veicot meliorācijas darbus, daļa laivu pilnībā nopostītas.

Apbedīšana akmens laivās bija tipiska Skandināvijas tradīcija kopš neolita beigām līdz vikingu laikmetam. Laivveida akmens krāvumi sastopami Zviedrijā, Norvēģijā, Dānijā, Somijas piekrastes zonā, kā arī nelielā skaitā Igaunijā. Bilavu Velna laiva visā Baltijas jūras austrumkrastā ir viena no divām vēlā bronzas laikmeta laivveida akmens kapenēm, kas saglabājusies, līdz ar to 1999. gadā Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultates Arheoloģijas un vēstures palīgdisciplīnu katedras un Latvijas Vēstures institūta arheologi izstrādāja projektu nolūkā rekonstruēt Bilavu Velna laivu kā arheoloģisko brīvdabas objektu, pirms tam to vēlreiz izpētot.

1999. gada izrakumiem un rekonstrukcijai izvēlēta viena no divām Bilavu laivām – DA laiva, jo tai bija saglabājušies borta akmeņi. Pēc teritorijas sakopšanas laiva izvietota 7 x 10 m lielā izrakumu laukumā. Izrakumu laikā neskartus apbedījumus atklāt neizdevās. Spriežot pēc atrastajiem kalcinētajiem kauliem un māla trauku lauskām, laivas iekšpusē bijuši vairāki – trīs līdz četri apbedījumi, no kuriem viens, iespējams, bijis māla urnā. Arheoloģiskajos izrakumos atrasta 91 māla lauska. Pēc izrakumu pabeigšanas tika uzsākta laivas rekonstrukcija, šim nolūkam iepriekš no laivas iekšpuses savācot bruģējuma akmeņus.

Bilavu Velna laiva ir viens no retajiem arheoloģiskajiem pieminekļiem Latvijā, kur, apvienojot arheoloģisko pētījumus un uz tiem pamatotu rekonstrukciju, ir izdevies radīt arheoloģisku brīvdabas objektu, kas pārstāv vienu no unikālākajiem senkapu veidiem Latvijas teritorijā.

The Devil's Boat of Bilavi

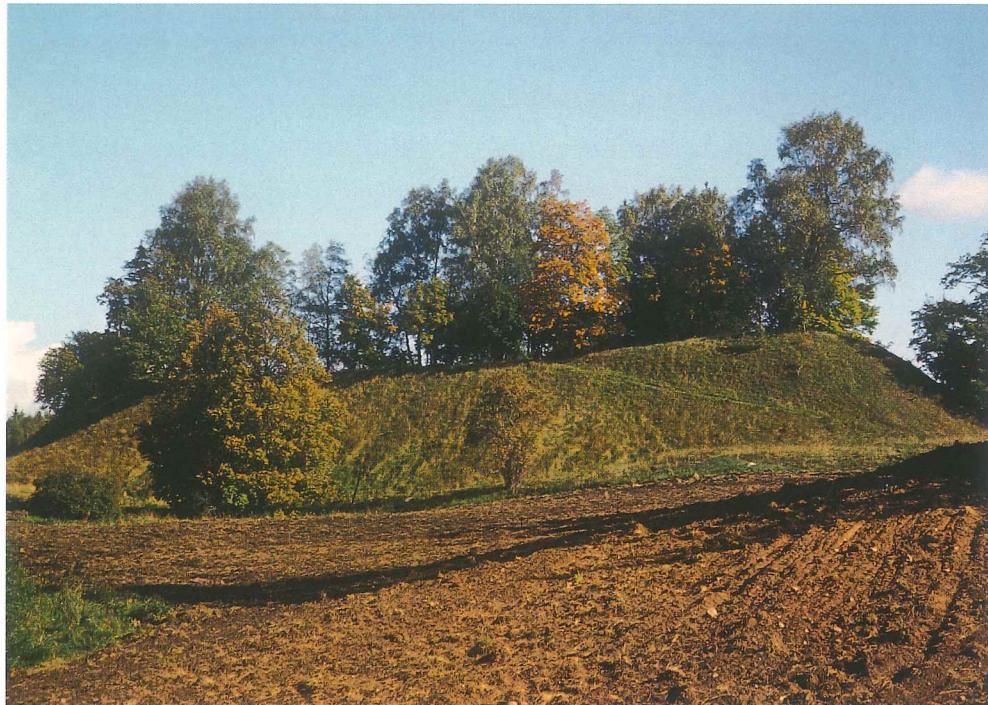
Talsi Administrative District, Lube Parish

So-called devil's boat are boat-shaped piles of rocks which are a part of ancient graves near the town of Valdemārpils in the Talsi Administrative District. There are five known places where such graves exist – at the Birznieki and Bilavi homesteads in Valdemārpils, the Libe and Mušķeris homesteads in Lube, and the Plintiņi homestead in Dundaga. There have been nine devil's boats in these locations, and they were subject to archaeological study as early as in the latter half of the 19th century. During land reclamation in the 1970s, sadly, several of the boats were completely destroyed.

Burying people in stone boats was a Scandinavian tradition stretching from the Neolithic period to the Viking age. Boat-shaped piles of rocks can be found in Sweden, Norway, Denmark, the coastal area of Finland and, in small number, in Estonia, as well. The Devil's Boat of Bilavi is one of two late Bronze Age graves of this type along the eastern shore of the Baltic Sea. In 1999, the Department of Archaeology and Historical Disciplines of the University of Latvia's Faculty of History and Philosophy joined with archaeologists from the Latvian History Institute to study the Devil's Boat of Bilavi once again and then to reconstruct it as an archaeological outdoor site.

In 1999, one of the two boats at Bilavi was chosen for reconstruction. It was the one that was further South-east, because its basic rocks were still in place. After the area was cleaned up, the boat was placed in an area that was 7 by 10 metres square. No actual undisturbed graves were discovered during the process. There were calcified bones and shards of clay dishware, which suggests that there were three or four bodies buried there, perhaps one of them in a clay urn. 91 shards of clay were found altogether. After the process was finished, reconstruction of the boat began. Stones from the interior of the boat were collected for that purpose.

The Devil's Boat of Bilavi is one of the few archaeological monuments in Latvia with respect to which an outdoor archaeological object could be created on the basis of research and resulting reconstruction. This represents one of the unique types of ancient gravesites in Latvia.

Mežites pilskalns ar apmetni

Talsu novads, Laucienes pagasts

Mežites pilskalns izveidots morēnas paugurā, norokot stāvas nogāzes un plakuma dienvidu galā uzberot ap 2,5 m augstu lokveida valni, kas ir pilskalna augstākā vieta (142,7 m v.j.l.). Gar šī valņa rietumu galu pilskalnā ved uzejas vieta. Lidz viena metra augsta valņa pazīmes saskatāmas arī plakuma ziemelrietumu malā un gar austrumu malu. Pilskalna plakumam ir trisstūrveida forma, tā platība ap 2500 m². Visapkārt pilskalnam atrodas plaša apmetne.

Mežites pilskalns pētīts vairākkārt. Pirmais šo pilskalnu 1868. gadā aprakstījis A. Bilenšteins, vienlaikus konstatējot, ka atrastas senliecas. 1923. gadā pilskalnu uzmēroja, nofotografēja un aprakstīja E. Brastiņš.

No 2008. gada vasarās Mežitē Latvijas Universitātes studentu prakses laikā notiek senvietu arheoloģiskā izpēte, ko vada un organizē profesors A. Vasks. Topošie vēsturnieki šeit apgūst arheoloģisko izrakumu metodiku, kā arī iepazistas ar jaunākajām tehnoloģijām un to izmantošanas iespējām arheoloģijā. Tā, jau vairākus gadus sadarbībā ar Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāti Mežites arheoloģisko vietu uzmērošanai tiek izmantota totalstacija Leica 1200+, kas lauj precīzi kartografēt gan senvietu izvietojumu, gan arī arheoloģisko izrakumu novietni. Savukārt, 2010. gadā sadarbībā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju Mežitē izmantots georadars zemes slāņu skanēšanai pirms arheoloģisko izrakumu uzsākšanas.

Mežites pilskalns ar apmetni mūsdienās ir kļuvis par akadēmisku arheoloģisko pētījumu vietu, kur praktiskās iemaņas arheoloģijā apgūst topošie speciālisti, praksē izvērtētas iespējas izmantot jaunas tehnoloģijas arheoloģijā, kā arī rasts pierādījums tam, ka vēl joprojām Latvijā ir iespējams atklāt jaunas, lidz šim nezināmus arheoloģiskos pieminekļus, un visbeidzot – rast jaunas, nozīmīgas atziņas Latvijas senākās vēstures izpētē.

The Mežite castle hill and settlement

Talsi Administrative District, Lauciene Parish

The Mežite castle hill was a hillock with steeply graded sides and a circular barrier that was around 2.5 metres high at its southern end. This was the highest part of the castle hill – 142.7 metres above sea level. Along the western end of the barrier was the entrance to the castle hill. Signs of a barrier that was up to one metre high can be seen on the North-western side of the flat area, as well as along its eastern edge. The flat area on the castle hill is triangular and around 2,500 m² in area. There was a large settlement all around the castle hill.

The Mežite castle hill has been studied several times. It was described in writing for the first time in 1868, with the author noting that ancient artefacts were found there. In 1923, the castle hill was measured, photographed and described by Ernests Brastiņš.

In the summer of 2008, students from the University of Latvia visited the castle hill to study it from an archaeological perspective. They were the students of Professor Andrejs Vasks. As future historians, the students were learning methodologies related to archaeological excavation. They studied the latest technologies and how these could be used in archaeology. One piece of equipment that is used at Mežite is the Leica 1200+, which makes it possible to map the placement of ancient locations and archaeological digs with a great deal of precision. In 2010, with the help of the State Inspection for Heritage Protection, a geo-radar was brought to Mežite to scan the layers of earth before archaeological excavation began.

The Mežite castle hill and surrounding settlement is the object of archaeological study today. Future specialists learn practical skills here, they can make use of the latest relevant technologies, and all of this provides evidence to show that there are still unknown archaeological monuments in Latvia that can be found. This means that new and important ideas about ancient history in Latvia are still out there to be discovered.

Rezidenču un darbnīcu centrs "Serde"

Aizpute, Atmodas iela 9

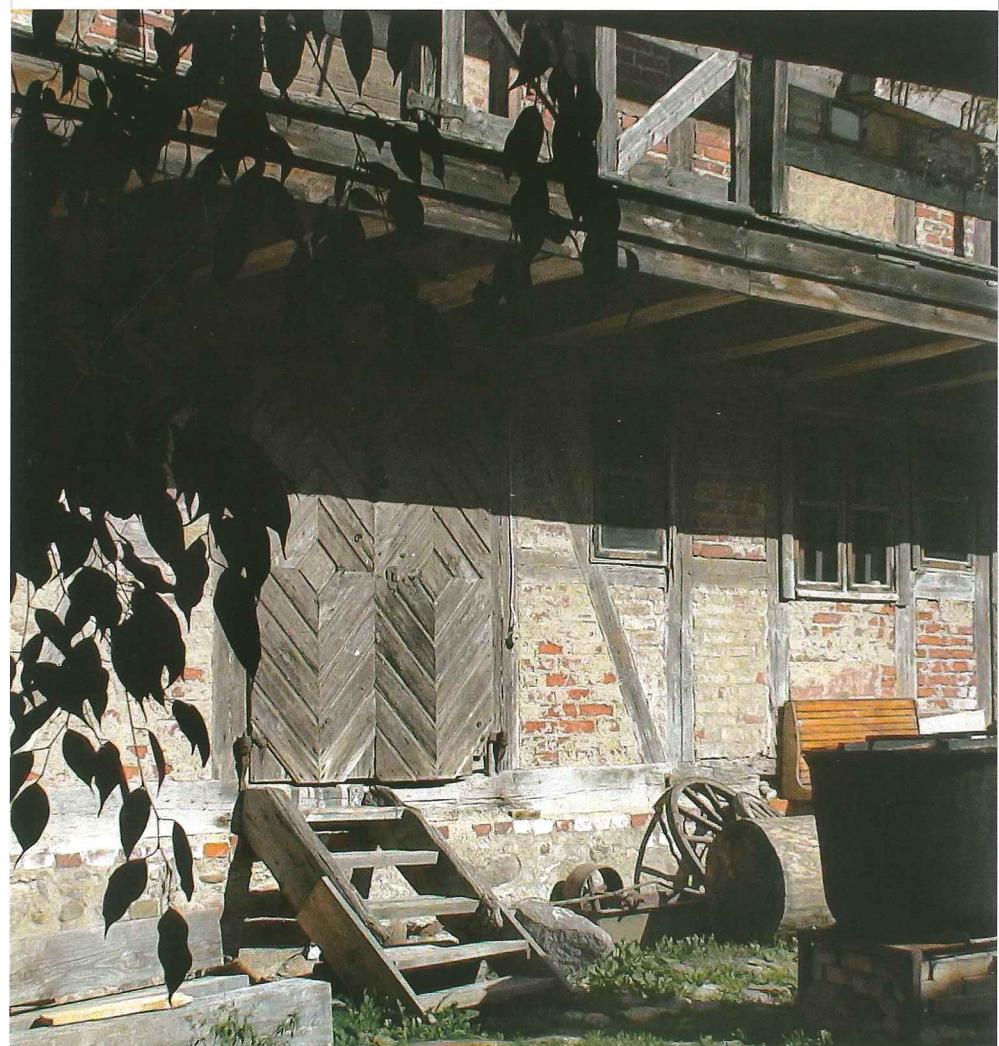
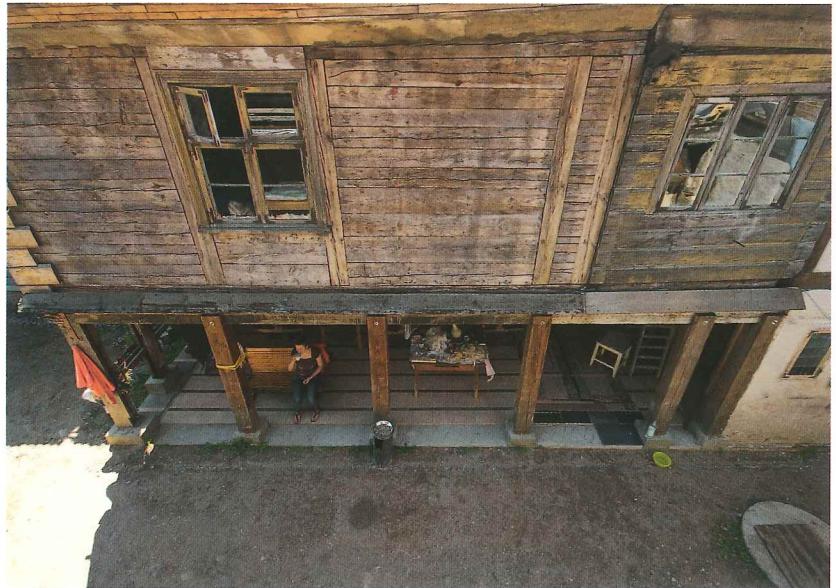
2002. gadā dibinātā starpnozaru mākslas grupa "Serde", kura darbojas kā mākslas un netradicionālu projektu iniciatori un realizētāji, attīstot reģionālu un starptautisku sadarbību starp dažādu nozaru kultūras un mākslas organizācijām un individuālajiem, Aizputes vēsturiskajā centrā izvēlējās brūkošu koka ēku par grupas rezidenci ārpus Rīgas. Pārņemot nomā 18./19. gs. koka dzīvojamā un saimniecības ēku kompleksu, "Serde" izglāba tās no pilnīgas bojāejas un iespējamas nojaukšanas.

Attīrot ēkas no 20. gs. sadzives atkritumiem, pakāpeniski remontējot, konsultējoties ar kultūras mantojuma speciālistiem, veicot ēku kultūrvēsturisko inventarizāciju un padzīļinātu izpēti, pieaicinot būvniecības un restaurācijas ekspertus, pašiem citiņi strādājot, 19. gs. koka dzīvojamā ēkā atklātas kultūrvēsturiskas vērtības – 18. gs. un 19. gs. pamatu, starpstāvu un jumta būvkonstrukcijas, ampīra stila griestu un sienu gleznojumi, interesanti metālkalumi, platu koka dēļu gridu klājumi, laika gaitā apslēptas pildrežģi konstrukcijas.

Ēku atjaunošanā izmantoti dabiskie materiāli un lietotas tradicionālās būvtehnoloģijas, saglabājot mazpilsētas koka dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas unikālās vērtības. Viena no grupas "Serde" prioritātēm – eksperimentālu projektu realizēšana, piesaistot dažādu nozaru māksliniekus un speciālistus kopīgai radošai darbibai, kas vienlaikus pakārtota vēsturisko ēku atjaunošanai. Dzīvojamai ēkai iekārtots pirmais un otrs stāvs, uzlikts šķindelu jumts, pagalma puases fasāde ieguvusi gropētu koka dēļu apšuvumu, izbūvēts vasaras lievenis ar zudušo oriģinālo ēkas durvju atveidi akmens fližu gridas mozaikā. Šeit izveidojusies semināru un atpūtas vieta, iedvesmojoša vide radošam darbam un projektu istenošanai.

Organizācijas darbs ēku kompleksa kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanā un atjaunošanā lēnuvis par ilglaicīgu, nesavīgu, nekomerciālu darbību, par pilsētas kultūras un mākslas norišu neatņemamu sastāvdaļu. Ēkas atjaunošanas process sabiedrībai tiek parādīts kā realitāte un iniciatīvas precedents Kurzemes mazpilsētā, radot objektu un vienlaikus atklājot ilgāka laika posma būvvēstures attīstību un būvtehniku savstarpējo mijiedarbību.

The "Serde" residential and workshop centre *Atmodas Street 9, Aizpute*

"Serde" is an inter-sectoral arts group that was established in 2002. It initiates arts projects and non-traditional projects, as well. It also develops regional and international co-operation among culture and arts organisations and individuals from various sectors. The organisation chose a collapsing wooden building in the historical centre of the town of Aizpute as its residence outside of Riga. After leasing the building and its surrounding structures, which dated back to the 18th and 19th century, the organisation rescued them from the possibility of being torn down entirely.

As "Serde" cleaned up the waste that had accumulated in the building during the 20th century, it began gradual renovations, consulted with specialists in the area of cultural heritage, brought in building and restoration experts, and worked very hard to make sure that the cultural and historical values of this 19th-century residential building could be preserved. These included the basic parts of the building's structure, ceiling and wall decorations executed in the Empire style, interesting metal carvings, wide wooden floorboards, and other elements that had been hidden over the course of the decades and centuries.

The restoration of the building was done with natural materials, traditional building technologies, and a full effort to maintain the unique values of a wooden residential building and ancillary buildings in a small town. A priority for "Serde" is to engage in experimental projects, bringing in artists and specialists from various sectors to engage in work which relates to the restoration of historical buildings. The first and second floor of the residential building have been finished. A new roof has been installed. The facade at the back of the building has been panelled. A summer balcony has been installed, using the image of the original doors of the building to create a mosaic tile floor on it. The building is now fit for seminars and leisure events. It is an inspirational environment for creativity and different projects.

The work which "Serde" has done to preserve and restore the cultural and historical values of the buildings has been long-term, selfless and non-commercial. It is an important part of the cultural and arts events of the small town of Aizpute. The restoration of the building has been demonstrated as a reality and a precedent-setting initiative in small towns in Kurzeme. The process also shows how the history of buildings has developed over the course of time and how the various techniques that were used have interacted.

Klosteres (Jamaiķu) luterāņu baznīca

Kuldīgas novads, Turlavas pagasts, Klostere

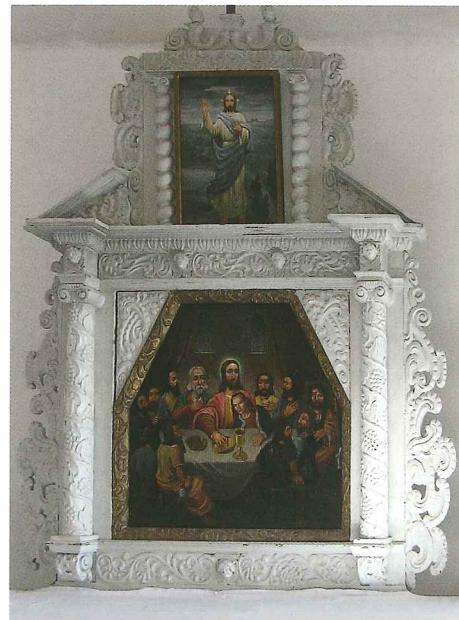
1692. gadā uzbūvēta sākotnējā koka Sv. Pētera luterāņu baznīca. 1792. gadā tai piebūvēts mūra zvanu tornis. 1902. gadā koka baznicu slēdza tās sliktā tehniskā stāvokļa dēļ, savukārt iekārtu pārveda uz pagasta skolu. 1907. gadā nojaukta vecās baznicas koka daļa, kurā vietā celta jauna mūra baznīca (arh. L. Reinirs). Zvanu tornis tika saglabāts un paaugstināts. Mūra dievnams pabeigts un iesvētīts 1908. gadā. 20. gs. 60. gadu beigās draudze pārtrauca savu darbību, savukārt 20. gs. 90. gadu sākumā tā uzsāka ēkas atjaunošanas darbus.

Altāra retabls darināts 17. gs. beigās manierisma stilā un ir viens no retajiem dievnama sākotnējās iekārtas priekšmetiem, kas ir saglabājies. Tā centrā ievietota glezna "Svētais Vakarēdiens", kas gleznota 1692. gadā. 1933. gadā to pārgleznojis J. Audriņš. Altāra augšdaļā ievietota glezna "Kristus svēti", ko arī 1933. gadā gleznojis J. Audriņš. Šis darbs aizvieto iepriekšējo gleznu ar Kristus atveidu. 20. gs. 60. gadu beigās, kad draudze pārtrauca savu darbību, altāra retablu ar altārgleznam pārvie-toja uz Kuldīgas Novadpētniecības un mākslas muzeju. Pēc draudzes atjaunošanas 1999. gadā tas nodots atpakaļ draudzei, savukārt 2003. gadā samontēts un uzstādīts baznīcā. 2009. gadā veikti altāra retabla izpētes darbi un uzsākta tā restaurācija restauratores A. Podziņas vadībā. 2010. gadā Kuldīgas Tehnoloģijas un tūrisma profesionālās vidusskolas galdnieceibas specialitātes audzēkņi pasniedzēja M. Mednieka vadībā izgatavoja jaunu altāra galdu.

Divstāvu altāra retabls samontēts no detaļām, kas bija vēl saglabājušās. To veido divi stāvi, kurus nodala profilēta dzega. Retabls bagātīgi rotāts ar kokgriezumiem, kuros redzami augu, "auss skrimstalas" motivi, eņģeļu galviņas, maskaroni, nāriņu figūras, kā arī vitas kolonnas, kurās rotā vīnogulāju vijumi. Nesen Kuldīgas muzejā atrasta koka skulptūra, kas vainagojusi altāra retablu. Šis atklājums ir pārsteidzošs ar to, ka skulptūra netika glabāta kopā ar altāra retablu un muzejā nonāca jau 1945. gadā.

Restaurācijas gaitā noskaidrots, ka retablam bijuši vismaz trīs polihromā krāsojuma slāni, kam virsū klāti divi balta krāsu tonu slāni.

Klosteres baznīca un tās altāra retabls ir spilgti piemēri tam, kā 20. gs. 60. gadu beigās šķietami zaudētās mākslas vērtības atgūst savu sākotnējo izskatu vēsturiskajā vietā.

The Klostere (Jamaikji) Lutheran Church

Klostere, Kuldīga Administrative District, Turlava Parish

The first church at this site was made of wood, built in 1692, and was called St Peter's Lutheran Church. A brick bell tower was added in 1792. In 1902, the church was closed down because it was in very bad shape. Five years later, the wooden part of the church was torn down, and a new stone church was put up instead. The bell tower was preserved and elongated. The new church was consecrated in 1908. The congregation ended its existence in the late 1960s, but restoration of the church began in the early 1990s.

The retable or altar-ledge behind the altar dates back the late 17th century. It was created in the style of Mannerism and is one of the few interior objects of the church that has survived. At the centre of the retable is the painting "Holy Supper," which was painted in 1692 and repainted in 1933 by the artist Jānis Audriņš. He was also the artist who painted the "Christ Blesses" painting that is at the top of the altar. In the late 1960s, when the congregation at the church was shut down, the retable and the paintings were transported to the Kuldīga Regional Museum of Research and Art. After the congregation returned to the church in 1999, the art was returned to it, as well. In 2003, the retable was reassembled and installed in the church. In 2009, it underwent serious examination before a group of restorers led by Aida Podziņa went to work on it. In 2010, a new altar table was produced by carpentry students at the Kuldīga Professional High School of Technology and Tourism under the supervision of their teacher, Mārtiņš Mednieks.

The two-level retable was reassembled from the parts which had survived. The two levels are separated by a carved cornice. The retable is ornately carved with motifs of plants, heads of angels, gargoyles, mermaids and columns decorated with grape vines. A sculpture which once stood atop the retable was recently rediscovered at the Kuldīga museum. It was a surprise to see that it was not kept together with the retable itself. Indeed, it had been at the museum since 1945.

During the restoration it was found that the retable had at least three layers of polychrome paint, as well as two of white paint. The church and its retable offer a vivid example of how treasures of art that seemed to be lost in the late 1960s can be restored to their original appearance in their historical location.

Nurmuižas ēku komplekss

Talsu novads, Laucienes pagasts

Nurmuižas pils celta 16. gs. beigās–17. gs. sākumā, un ir viena no pēdējām ordeņa celtais pilim Livonijā. Muižas apbūves kompleksu veido vairākas 17.–19. gs. celtas ēkas, to papildina ainavu parks ar diķiem. Komplekss būvēts nevis stratēģiskos nolūkos, bet gan, lai sekmīgi nodarbotos ar lauksaimniecību. Nurmuiža, kā arī plaši apkārtnei zemes ipašumi līdz agrārreformai – gandrīz 400 gadu bija Kurzemes baronu Firkstu dzimtas ipašumā.

Nurmuižas pils ir nocietināta ēka, kas sastāv no galvenā taisnstūrveida divstāvu korpusa un pagariņatiem dienvidausrumu fasādes spārniem. Var saskatit tās biezo mūrējumu un raksturīgo plānojumu. Līdz mūsdienām saglabājusies 19. gs. beigu logailu apdare – geometrisks zimējums uz apmetuma, akcentējot logu augšdaļu ar trīsstūra frontonu. Ēkas ieejas portāls veidots stingrās klasicisma formās.

Pils rietumu spārna pirmajā stāvā saglabājusies pils kapela ar skaistām gotiskām velvēm, bet no pēdējām pārbūvēm pils otrajā stāvā saglabājušās bijušās reprezentācijas telpas – ēdamistaba, zāle un muzikantu istaba, kurās redzama 19. gs. vidū arh. V. L. N. Bokslafa veidotā telpu apdare – kolonnas, sienu un griesu gleznojums, bagātīgi rotāts kamīns.

Nurmuižas komplekss pēdējos gados atdzimst, un tiek veikts mērķtiecīgs kopšanas, atjaunošanas un konservācijas darbs, respektējot kultūrvēsturiskās vērtības, līdz ar to glābjot muižu no bojāejas. Šobrid ir atjaunota dārznieka māja un kalpu māja.

The buildings of the Nurmuiža Estate

Talsi Administrative District, Lauciene Parish

The Nurmuiža castle was built in the late 16th and early 17th century and is one of the last castles built in Livonia by the Livonian Order. The estate surrounding the castle consists of several buildings dating back to the 17th to the 19th century, as well as of a landscape park and pond. This was not a castle that was built for strategic purposes, it was the centre of a farming operation. The estate and the vast amount of land around it belonged to the von Firkis aristocratic dynasty for nearly 400 years until land reform in the aftermath of World War I.

The Nurmuiža is a fortified building with a rectangular two-story central section and elongated wings on the South-eastern facade. The thick walls and characteristic design of the building are readily visible. The decorations of the window apertures date back to the late 19th century – geometric drawings on the plaster to accent the upper part of the windows with a triangular pediment. The entrance portal to the building is in the strict style of Classicism.

On the first floor of the castle's western wing is its chapel with lovely Gothic vaulted ceilings. Of those parts of the castle that were reconstructed most recently, there are the representation rooms on the second floor – the dining room, the main hall, and the music room. In the latter room are the decorations that were designed in the mid-19th century by the architect Wilhelm Bockslaff – columns, wall and ceiling paintings and the very ornate fireplace.

The Nurmuiža Estate is coming back to life. There has been targeted work at improving, restoring and conserving it with full respect for its cultural and historical treasures. The bottom line is that the estate is being saved from destruction. The gardener's house and the servants' quarters have been restored at this time.

Ugāles luterāņu baznīcas altāris un Mācītājmuiža

Ventspils novads, Ugāles pagasts

Ugāles luterāņu baznīcas altāris (meistars J. D. Šauss) tapis vienā laikā ar pārējiem baznīcas iekārtas elementiem 1697. gadā.

Jau 20. gs. sākumā altāra retabls bija sliktā tehniskā stāvokli, jo tam nav nesošās konstrukcijas – tas sastāv no viena uz otru sakrautiem rāmjiem, kuri savā starpā ir vienkārši sanagloti. Tā kā altārim nav ari kārtīga pamata, gridas nosēšanās dēļ tā konstrukcija bija kļuvusi nestabila.

2002. un 2003. gadā mācītāja un restauratora J. Kalniņa vadībā tika meklēta vislabākā metode, kā veikt altāra glābšanas darbus. Tika pieņemts lēmums visu altāri demontēt un tad no jauna salikt. Retabla uzmērījumus veica arh. A. Lērums.

Vislielākais izaicinājums bija sānu akantu restaurācija. Vispirms tika veikta altāra otrā stāva lambrekenu restaurācija, kuri bija relatīvi labi saglabājušies, pēc tam – pirmā stāva lambrekenu. No altāra ornamentiem saglabājusies bija apmēram trešdaļa. Tā kā zudumi altāra labajā un kreisajā pusē bija dažādās vietās, tad no saglabātajiem fragmentiem, palīgā ķemot altāra otrā stāva ornamentu veidošanas principus, restauratoram M. Līdakam izdevās patiešām lielisks darbs – restaurētie lambrekeni ir atbilstoši vēsturiskajam izskatam.

Ugāles baznīcas grāmatās minēts, ka mācītājmāja celta 1745. gadā. Mācītājmuižā bez dzivojamās ēkas atradies stallis, liela kūts, ērberģis, siena šķūnis un citas palīgēkas. Līdz mūsdienām ir saglabājies stallis, dzivojamā ēka un daļēji kūts. 20. gs. 30. gados Ugāles mācītājmuiža bija nonākusi sliktā stāvokli. 1949. gadā dibināts kolhozs "Uzvara" un pastorāta stalli izvietotas mehāniskās darbnīcas, bet kūti līdz pat 1989. gadam bija kolhoza jaunlopu novietne. Pec dažiem gadiem kolhozs pārcēlās uz jauno centru, bet mācītājmāja ierīkoja vidusskolas klases. 1959. gadā uzcelta jaunā vidusskola un muižā izmitināja kolhozniekus.

Mācītājmuižā no 1991. gada dzivo mācītāja Jāņa Kalniņa ģimene. J. Kalniņš pakāpeniski veicis ēku remontu, sācot ar darbnīcu, tad dzivojamo ēku. 2000. gadā dzivojamajai ēkai uzlikts jauns dakstiņu jumts, ielikti jauni logi un durvju vērtnes. Remontu gaitā atjaunots sākotnējais plānojums. 2009. gadā iztīrīts otrs pagrabs, tajā atklātas iespējamās vecās logu ailas un paliekas no kāpnēm, līdz ar to var secināt, ka dzivojamā ēka, iespējams, ir uzbūvēta uz kādas senākas ēkas, iekļaujot jaunajā vecās pagrabu.

The altar and manse of the Ugāle Lutheran Church

Ventspils Administrative District, Ugāle Parish

The altar at the Ugāle Lutheran Church was the work of the master craftsman J. D. Schauss, and it was installed when the church was built in 1697.

By the early 20th century, the retable of the church was in terrible technical condition, because its load-bearing elements were simply nailed together without a proper foundation. As the building settled, the retable became unstable.

In 2002 and 2003, the clergyman and restorer Jānis Kalnīņš started looking for the best way to rescue the altar. It was decided to dismantle it completely and then to put it back together. The architect Agris Lērums took measurements of the retable before that work was done.

The greatest challenge in restoring the retable was the restoration of its side acanthus scrolls. First, the specialists restored the second-level lambrequins of the altar. They were in fairly good shape. Next they went to work on the first-level lambrequin. Approximately one-third of the altar's ornaments have survived. Because the losses of ornamentation on the left and the right side of the altar were in different places, restorer Māris Lidaka could first study the principles of the ornamentation on the second level and then create restored lambrequins which are fully in line with their original historical appearance.

Church documents from the Ugāle church show that the manse was built in 1745. In addition to the residential building, there was a stable, a large livestock shed, a residential building for servants, a barn and several other ancillary buildings. The stable, the house and part of the livestock shed have survived to the present day. In the 1930s, the manse was in poor condition. In 1949, the local collective farm installed mechanical workshops in the stable, and it kept newborn livestock in the livestock shed right up until 1989. In the early 1950s, the kolkhoz moved to new facilities, and a high school moved into the manse. In 1959, a new high school was built, and staff of the kolkhoz moved into the manse instead.

Since 1991, the Rev. Jānis Kalnīņš and his family have lived in the manse. Kalnīņš has been gradually restoring the buildings, starting with the workshop and then focusing on the house itself. He installed a new roof, new windows and new doors. The original design of the building was recreated. The second cellar of the house was cleaned out in 2009. Kalnīņš discovered what appeared to be old window frames and parts of a staircase, which suggested that perhaps the manse was built on the foundations of an older building, using the cellar of the older one for the new one.

Pedvāles muižu komplekss

Talsu novads, Abavas pagasts

Abavas senlejas kreisajā krastā pretim Sabiles pilsētai atrodas Pedvāles muižu komplekss. Pirmo reizi hronikās Pedvāle minēta 1230. gadā. Vēlāk te izveidojās muižas, kuru nosaukumi glabā pēdējo baronu vārdus. Pedvāles muižu teritorijā, 100 ha platībā, tēnieks O. Feldbergs veido Brīvdabas mākslas muzeju. Tā koncepcija ir dabas, kultūrvēsturiskās ainavas un mākslas integrācija vienotā vidē. Pedvāles muižu kompleksā ietilpst trīs muižas – Firkspedvāle, Brīnķpedvāle un Sabiles mācītājmuža.

Firkspedvāles muižas apbūvi veido kungu māja, saimniecības ēkas un parks, kas izvietojies dziļā un gleznaīnā gravā. Grava, vienmēr čalojošais strautiņš un savdabīgais, romantiskais gaismojums jebkurā dienas stundā rada ipašu noskaņu. Muižas ēkas celtas ap simetrisku parades pagalmu, uz kuru ved aleja. Centrālā celtne šajā apbūvē ir kungu māja, kas ir tipisks 19. gs. vidus Kurzemes muižu dzīvojamā ēku piemērs. Firkspedvāles ansamblis izveidojies par savdabigu kultūras centru.

Brīnķpedvāles muiža ir apjomīgs centrs ar izvērstu saimniecību. Apbūvē ietilpst kungu māja, kalpu māja, stalli, kūtis, dāre, spira dedzinātava un ūdensdzirnavas. Šīs ēkas izcejas ar ipaši samērigām proporcijām, diemžēl tās atrodas avārijas stāvokli. Ansamblī centrālo vietu ieņem kungu māja, kas celta 18. gs. beigās. Savulaik aiz tās atradies barokāls dārzs, no kura pavēries plašs skats uz Abavas ieju un tās ainaviskumu. Tagad skats pār senleju paveras jau no kungu mājas, taču tas nemazina tā monumentalitāti.

Izcili ainaviskā vieta ļauj skatīt Sabiles pilsētu un senlejas pretējo pusī ar seno kuršu pilskalnu, karātavu kalnu un slaveno Vina kalnu.

Sabiles mācītājmužā daļēji saglabājusies mācītājmāja (1802).

The Pedvāle Estate

Talsi Administrative District, Abava Parish

The Pedvāle Estate stands on the left bank of the ancient Abava River Valley, opposite the town of Sabile. Pedvāle was first recorded in the chronicles in 1230. The estates which were established in the region are now named after the last aristocrats who owned them. Today, the 100 hectares of the estates have been turned into an open-air art museum by the sculptor Ojārs Feldbergs. The concept for the museum is the integration of the environment, the cultural and historical landscape, and the world of art in a unified place.

There are three estates in the area – Firkspedvāle, Brīnpedvāle, and the Sabile manse.

The Firkspedvāle Estate consists of the mansion, ancillary buildings and a park that is in a deep and lovely valley. There is a stream that is always burbling, and the unique and romantic light that can be seen at any hour of the day creates a very special impression. The buildings are arranged around parade grounds to which an alley leads. The mansion is a typical example of that kind of building in Kurzeme in the mid-19th century. Today the Firkspedvāle Estate is a cultural centre for the surrounding area. The Brīnpedvāle Estate was a major hive of activity, with a mansion, servants' quarters, stables, livestock barns, a granary, a distillery and a water mill. The buildings were distinguished by their very balanced proportions. Alas, they are in disastrous shape today. The mansion that was at the centre of the ensemble was built in the late 18th century. At one time there was a Baroque garden behind the mansion, featuring a lovely view of the Abava River valley and its landscape. Today the view can be seen from the windows of the mansion, but it is no less monumental for that fact.

The lovely place where the estate is located makes it possible to see the town of Sabile and the opposite side of the ancient river valley, where there was once a Courlandian castle hill, and what is now the renowned Wine Hill.

The Sabile manse, which was built in 1802, has been preserved only to a certain extent.

Ventspils Latviešu biedrības nams

Ventspils, Maiznieku iela 11

Ēka (1911–1912, arh. E. Bauls) celta kā Ventspils Latviešu biedrības nams. Pēc 2. pasaules kara ēkā ierikots Padomju armijas virsnieku nams.

1997.–1998. gadā īpašumu atgauva minētā biedrība, kam lielā nama uzturēšana nebija pa spēkam. Desmit gadu laikā namā tika izmantotas tikai atsevišķas telpas, līdz ar to ēkas tehniskais stāvoklis strauji paslīktinājās.

2007. gadā nekustamais īpašums tika dāvināts Ventspils pilsētas domei. Dāvinājuma līgums paredzēja, ka biedrībai ēkā tiek saglabātas telpas un iespēja izmantot zāli biedrības pasākumiem.

Ventspils pilsētas dome, nekustamajam īpašumam pievienojot blakus zemes gabalu, kurā tika nojautka mazvērtīga apbūve, 2009. gadā uzsāka Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta "Jaunrades nama attīstības projekts" realizāciju, kura ietvaros veikta Ventspils Latviešu biedrības nama rekonstrukcija (SIA "Virtu"; arh. A. Kursiņa un B. Rutkovska). Vēsturiskais nams rekonstruēts un daļēji restaurēts, pielāgojot to jaunām – Jaunrades nama funkcijām, kā rezultātā vēsturiskā ēka pēc vairāk nekā pusgadsimta atkal iegūs nozīmīgu vietu ventspilnieku dzīvē.

Rekonstruētājā namā tiks izvietots jaunrades centrs dažādu aktivitāšu un programmu īstenošanai. Tajā atradīsies liela ārpusskolas nodarbibu komplekss skolēniem un jauniešiem, kā arī nodarbibu iespējas pieaugušajiem. Līdzās tradicionālajām nodarbibām – automodelismam, mūzikas ierakstu studijai, keramikas pulciņam būs iespējams nodarboties ar tādām programmām, kā kino-video, radioelektroniku, astronomiju un robotiku. Jaunbūves daļā ierikots Baltijā unikāls planetārijs ar teleskopu.

Objekta rekonstrukcijas gaitā tika veikti arheoloģiskie izrakumi, kuru rezultātā konstatēts Ventspils viduslaiku kultūrlānis, kas būs par pamatu valsts nozīmes arheoloģiskā piemineklja "Ventspils senpilsēta" robežu pārskatišanai.

Ventspils jaunrades nams tiks svinīgi atklāts Eiropas kultūras mantojuma dienu laikā – 2010. gada 11. septembrī.

The Ventspils Latvian Association

Maiznieku Street 11, Ventspils

The building of the Ventspils Latvian Association was built in 1911 and 1912. During the Soviet occupation, it was used by Soviet military officers as their recreational building.

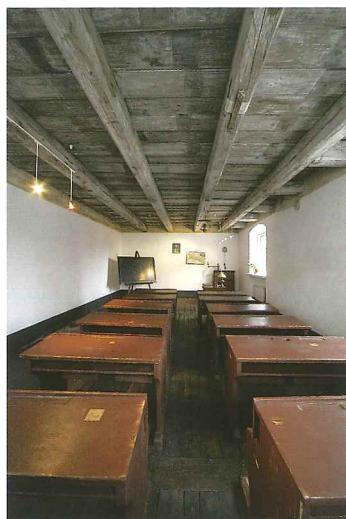
The Latvian Association regained rights to the building in 1997 and 1998, but it did not have the finances for upkeep. Over the course of the next 10 years, many of the rooms in the building were closed off, and the building's condition deteriorated very rapidly.

In 2007, the building was turned over to the Ventspils City Council. The agreement was that the association would be able to have its offices in the building and that it would be able to use the main hall for various events. The City Council added land next to the building to it, tearing down a shabby structure that was there. In 2009, with the help of the European Regional Development Fund, reconstruction of the building was begun by the SIA Virtu company and the architects Anda Kursiša and Baiba Rutkovska. The historical building is being reconstructed and partly restored. When the work is finished, it will be called the Creativity Building, and after more than half a century it will once again play an important role in the lives of the people of Ventspils.

The new centre will be used for different activities and programmes. There will be extracurricular activities for schoolchildren and high school students, as well as for adults. There will be groups to build model cars, facilities for sound recordings, and a group for ceramics artists. Visitors will be able to work on cinema and video recordings, radio electronics, astronomy and robotics. The building is going to have a planetarium and telescope that will be unique in the Baltic region.

Archaeological work is being done as part of the reconstruction of the building. Specialists have excavated down to the Medieval layer of the earth around the building, and this helps to define the boundaries of the old town of Ventspils – an archaeological monument of national status.

The Creativity Building will be opened during a ceremony that will take place during European Cultural Heritage Days on September 11, 2010.

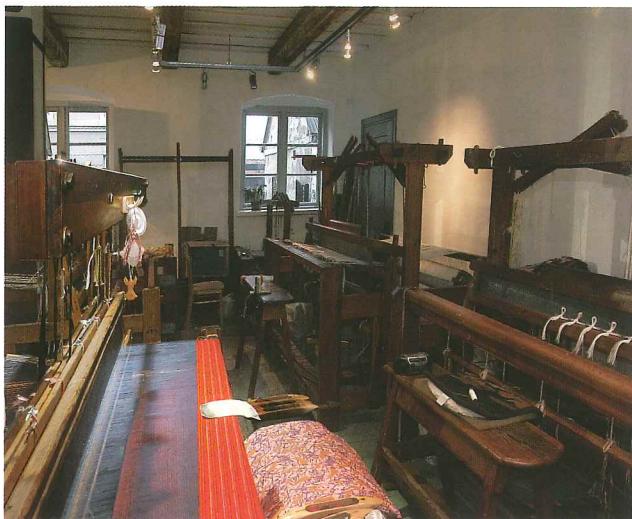

Amatu māja Venstpilī

Ventspils, Skolas iela 3

2007. gadā rekonstruēta un restaurēta (arh. Ē. Cērpīņš) līdz grausta stāvoklim nonākusi Kurzemes hercogistes senākā skolas ēka (18. gs.). Vēsturiskajai ēkai pagalma pusē uzcelta moderna piebūve. Amatu mājā izvietota Ventspils muzeja filiāle – Ziemeļkurzemes Amatniecības konsultāciju centrs, kurā mūsdienīgi tiek popularizēti tradicionālie amati, tautas māksla un reģionālās kultūras tradīciju savdabība. Pēc atjaunošanas Amatu māja pārtapusi par modernu kultūras objektu un interesantu apskates objektu pilsētas viesiem.

Tā kā laikā no 1849. līdz 1851. gadam, šajā ēkā, kur tolaik atradās aprīņķa skola, mācījies arī dainu tēvs K. Barons, pie Amatu mājas atklāta viņam veltīta tēlnieka G. Pantelējeva veidota piemīnas plāksne. Amatu mājā darbojas un savu amata prasmi interesentiem rāda audēji un keramīki. Ēkas otrajā stāvā izveidota mūsdienu prasībām atbilstošā izstāžu zāle, kur var aplūkot amatnieku darbus. Mākslas salonā var iegādāties amatnieku darinājumus un suvenīrus. Apmeklētāju apskatei tiek piedāvāta arī atbilstoši 19. gs. iekārtota mācību klase, kurā, iepriekš piesakoties, var iejusties aprīņķa skolas skolēna lomā.

The House of Crafts in Ventspils

Skolas Street 3, Ventspils

This is the oldest school building from the era of the Duchy of Courland, built in the 18th century and reconstructed and restored in 2007 by the architect Ēriks Cērpīns. The building had been in terrible shape before he got to work on it. A modern wing was added to the building at its rear. The Ventspils Museum's Northern Kurzeme Crafts Consultation Centre is housed there now. The organisation promotes traditional crafts, people's art and unique regional traditions. Since its restoration, the House of Crafts has become a modern cultural centre and an interesting destination for the town's guests.

From 1849 until 1851, the great Latvian folklorist Krisjānis Barons, best known for collecting thousands and thousands of Latvian folk songs, was a student at the school which was in the building. A memorial plaque to mark this fact was created by the sculptor Glebs Panteljejevs. Weavers and ceramics artists work in the building and are happy to show their crafts to visitors. On the second floor is a modern exhibition hall where the work of the craftspeople is displayed. One room has been restored to the appearance of a classroom in the 19th century. Visitors can apply in advance to visit the classroom and feel themselves to be students from long ago.

Ventspils vēsturiskais tirgus laukums

Ventspils, Tirgus laukums 2

Ventspils vēsturiskais tirgus laukums izveidots 17. gs. sākumā, laikā, kad jau pastāvēja Ventspils viduslaiku pilsēta. Tas rekonstruēts (2009, arh. Ēriks Čēriņš) izmantojot Eiropas Savienības struktūrfondu atbalstu. Rekonstrukcijas rezultātā radits jauns, pievilcīgs tūrisma objekts pilsētā ar Kariljonu pulksteni, vienlaikus saglabājot laukuma sākotnējo tirgus funkciju.

Pēc rekonstrukcijas laukums ir ieguvis jaunu bruģakmens segumu, ar kuru ir iezīmēta vēsturiskā 18. gs. tirgus saimniecisko būvju atrašanās vieta un pamatu kontūras, kas ļauj iepazīties ar vēsturisko Tirgus laukuma būvju izvietojumu. Tāpat uzbūvēta ipāša "Tirgus aka" ar pilsētas ģerboniem, radot iespēju apmeklētājiem ūdeni lietot ne tikai dzeršanai, bet arī lai nomazgātu tirgū iegādātos augļus un dārzeņus. Saulainā laikā aka darbojas arī kā saules pulkstenis, savukārt no tās pamatnes laukuma iesegumā izvērstas četras līnijas, kas norāda uz četrām debess pusēm.

Kā centrālais rekonstruētā laukuma objekts uzstādīts zvanu tornis ar Kariljonu pulksteni, kas simbolize kādreiz rātskungu nerealizēto ieceri Rātsnama torni uzstādīt pilsētas centrālo laikrādi. Pulkstenī apvienota laika un skāpu saspēle, izvietojot pulksteni un zvanu rindas. Trīs pulksteņu ciparnīcas sniegs katru atšķirigu informāciju – Latvijas laiku, Mēness fāzi un attiecīgo nedēļas dienu. Apajās stundās pulkstenis atskaito dzesmas "Pie dzintara jūras" melodiju, bet plkst. 12:33 un 00:33 ar U. Marhilēviča dzesmas "Uz priekšu, Kurzeme" piediedājumu ieskandē ipašo Ventspils laiku. Zvanu torņa ēkā atradīsies arī atraktīvs elements – lieli skaitāmie kauliņi, kā arī tēlnieka G. Pantelējeva veidota svara, tilpumu un mēru ekspozīcija.

Konkursā Arhitektūras diena 2010 Ventspili kategorijā "Jaumbūves, restaurācijas, rekonstrukcijas, renovācijas, rūpniecības un labiekārtojuma objekti" titulu "Gada būve 2009" ieguva Ventspils vēsturiskā tirgus laukuma rekonstrukcija.

The historical market square of Ventspils

Market Square 2, Ventspils

The historical market square of Ventspils dates back to the early 17th century, when Ventspils was a Medieval town. The square was reconstructed in 2009 by the architect Ēriks Čerpiņš and with financing from the European Union. This has created a new and attractive tourist destination in the town, featuring a Carillion clock in an area which is still a marketplace.

The square now has new paving stones which mark out the places where the 18th century market buildings used to stand. The basic contours thus make it possible to imagine what the place looked like hundreds of years ago. There is a special "Market well" featuring the heraldry of the town. People can use the water from the well to take a drink or to wash fruit and vegetables that they have bought at the market. On sunny days, the well is also a sundial, and the four lines that emanate from it on the ground point to the four corners of the skies.

The central object in the square is a bell tower with the Carillion clock. This symbolises and old plan to install a central clock for the town in the tower of City Hall. The Carillion clock merges time and sound – it has a series of bells. The three faces of the clock show the time of day in Latvia, the phase of the moon, and the day of the week. On the hour, the clock plays the melody from a song called "On the Amber Sea." At 12:33 AM and 12:33 PM, it performs the chorus of the Uldis Marhilēvičs song "Onward, Kurzeme!" to mark the specific time of day and night in Ventspils. The building of the bell tower has large dice as well as an exhibition of weights and measuring equipment produced by the sculptor Glebs Panteljejevs.

The reconstruction of the historical market square in Ventspils received the title of "Building of the Year 2009" in the category of new buildings, restored buildings, reconstructed buildings, renovated buildings, industrial buildings and improved objects during the Architecture Day event of 2010.

Brīvdienu māja Lieldieni salā Kaltenē

Rojas novads, Rojas pagasts, Kaltene

Pagājušā gadsimta 80. gados sabiedrībā labi pazistamam zvejnieku kolhoza "Banga" priekšsēdētājam M. Lismantam bija iecere Kaltenē uzcelt Eksperimentālu lašveidigo zivju fabriku ar ūdens sūknēšanas staciju uz ipašas šim nolūkam izveidotas mākslīgas salas jūrā. Drosmīgā ideja tika realizēta tikai daļēji un sūknēšanas stacija 20 gadus bija pamesta, iegūstot vidi degradējošas padomju laika būves statusu, bet vienlaikus arī piekrastes jūras ainavas laika un vietas zimi. 230 m no krasta izveidotā mākslīgā sala ar vienstāvu sarkano kieģeļu būvi bija tik pamatīgas, ka to nojaukšana prasītu ievērojamus finanšu līdzekļus.

2005. gadā uzņēmējs M. Gailis un arhitekte Z. Gaile radīja šai vietai nākamo, loti spēcīgo ideju. Sabiedrības uztverē sabojātā piekrastes ainava ar padomju laika izdemolēto būvi jūrā, kurās nozīmi raksturoja uz izdrupušiem kieģeļiem uzkrāsots uzraksts "PĀRDOD" – tika pārvērsta par efektu. Saglabājot sūkņu stacijas apjomu, konstrukcijas, atsevišķus elementus – un pats būtiskākais – raksturu, tika radīta brīvdienu māja un atpūtas vieta ar studiju, kā mūsu laika jaunas domāšanas un iespēju objekts. Projekta autore, novērtējot mākslīgas salas un sūkņu mājas ainaviskā un arhitektoniskā veidola potenci, spēja pievienot šai vietai jaunu vērtību – praktisku lietojumu un dizaina kvalitāti.

Sūkņu mājas no jauna izveidotā rūsas fasādes apdare gleznaini iekļaujas Kurzemes jūrmalas ainavas tonalitātē. Terauda lokšņu perforācijā izmantots *moai* – Lieldieni salas akmens koloss 250 reižu samazinājumā. Veiksmīgais plānojuma risinājums ar augstu zāli centrā un divstāvu apartamentiem abos galos dod telpiskās sistēmas skaidribu un ērtu lietojumu. Interjera apdare izriet no ēkas industriālās izceļsmes un ar savu izpildījuma kvalitāti pārsteidz katru apmeklētāju. Salas kopējo izveidojumu papildina jauns skulpturālās formas apjoms – Peldu māja, kas kontrastā lidzinās zemūdens virsbūvei ar kniedēta nerusejoša terauda apdarī. Lietišķo, pamata vajadzībām attīrīta telpu, kas orientēta uz jahtu atmosfēru, piepilda pārdomāta dizaina priekšmetu kolekcija. Izveletā *Bulthaup* virtuves iekārta, *Le Corbusier* klubkrēslī, *Vitra* darba vietu mēbeles, un citu pasaules slaveno dizaineru darbi, objektam piešķir pievienotu vērtību. Pabeigts 2007. gadā, šis neparastās vietas sakārtošanas darbs ir notikums arhitektūrā un mūsdienu izaicinājums telpiskās vides saglabāšanas un attīstības meklējumos.

The weekend house on the Easter Island in Kaltene

Kaltene, Roja Administrative District, Roja Parish

Back in the 1980s, the chairman of the Banga fishing kolkhoz, Mikelis Lisments, was planning to build an experimental salmon breeding facility with a water pumping station on an artificial island out in the sea. This courageous idea was implemented only in part. The pumping station was abandoned for 20 years and took on the reputation of a Soviet-era structure that degraded the surrounding environment. At the same time, however, it also became a part of the maritime landscape, speaking to its time and its place. The artificial island stands 230 metres from the shore. It had a massive one-story red brick building that would have been very costly to dismantle.

In 2005, the businessman Māris Gailis and his wife, the architect Zaiga Gaile, came up with a very powerful idea as to what to do with the island and the building. They took a heavily vandalised Soviet-era building out in the sea – a building whose importance or lack thereof was illustrated by the words “FOR SALE” that someone had scrawled onto the crumbling bricks – and turned it into a weekend house with a studio. The spatial scope of the pumping station was preserved along with several elements of its former structure. It is an outstanding example of new thinking and new opportunities. After Mrs Gaile studied the artificial island and pumping station from the perspective of landscape and architectonic possibilities, she added new value to it – a practical use and high-quality design. The rust-coloured facade of the pumping station is beautiful and has become a part of the landscape of the Kurzeme seashore. Perforated steel sheets have been used to create something that looks like the stone figures of Easter Island, only 250 times smaller. The building has a large central hall and two-floor apartments on either end. This is a clear spatial system and makes the structure very comfortable to use. Its interior design is based on the industrial nature of the building, and the quality of design is a surprise for anyone who visits the building. Adding to the appearance of the island is a new and sculptural form – the Peldu house, which is similar to the superstructure of a submarine and is covered with stainless steel. The businesslike space is meant to recall the atmosphere of a yacht. The design objects inside were carefully selected – Bulthaup kitchen equipment, Le Corbusier chairs, Vitra office furniture, and objects from other famous designers, as well. All of this adds value to the building. Work on the island was finished in 2007, and this unusual project turned into a major architectural event. Māris and Zaiga Gailis have set the bravery high in terms of challenges related to the preservation and development of spatial environments in Latvia.

Valaiņu (Bebrenes) pilskalns

Ilūkstes novads, Bebrenes pagasts

Bebrenes Valaiņu pilskalnu 2008. gada nogalē apzinājusi māju "Atāli" saimniece Ā. Gruberte, kura mežā, netālu no 2006. gadā atklātā Valaiņu dobumakmens ievērojusi, ka kādam lielam kalnam ir gluda virsma un tas pēc savas formas varētu būt pilskalns.

2009. gadā uz iespējamo pilskalnu Bebrenes pagasta mežos devās Latvijas Petroglifu centra ekspedīcija A. Grinberga vadībā. Tās darbibas laikā konstatēts, ka pilskalna plakumā zem koku izgāzumiem salasitajām gludās keramikas un nedaudz arī apmetās keramikas trauku lauskām pilskalna datējums varētu būt mūsu ēras pirmās tūkstošgades otrā puse. Pilskalns ir vidēji ap 10 m augsts, trim stāvām malām, tā plakums, iespējams, māksligi izlīdzināts, 37 m garš līdz 35 m plats. Tā A nogāzē konstatēta ielokveida terase. Terases pazīmes varētu būt arī kalna R nogāzes augšmalā. Pilskalna A pusē, kalna grēdas turpinājumā, iespējams, ir apmetnes vieta, jo lidzenajā laukumā arī samanāmas kultūrslāņa pazīmes un, domājams, no tālākā kalna grēdas šī vieta bijusi atdalita ar societinājuma valni. Pilskalna D nogāzes vidusdaļā apzināts varbūtējais kulta akmens, kam, iespējams, saskatāmas bedrišakmens pazīmes.

Atrodot vēl neapzinātu arheoloģisko objektu, tiek rasta iespēja jauniem atklājumiem, kultūrvēsturisku bagātību apzīnāšanai, kas sargājamas un saudzējamas. Tāds šobrid ir arī Bebrenes Valaiņu pilskalns, kas šķiet neskarts un nebojāts. Šobrid šis pilskalns pretendē uz iekļaušanu Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

The Valaini (Bebrene) Castle Hill

Ilūkste Administrative District, Bebrene Parish

The Bebrene or Valaini castle hill was identified by the owner of a local homestead in late 2008. She noticed a large hillock that had a smooth surface and concluded that it might have been a castle hill at one time.

In 2009, an expedition from the Latvian Centre of Petroglyphs, headed by Andris Grinbergs, visited the forests of Bebrene to examine the possible castle hill. The specialists found that under fallen trees, there were pieces of ceramics that suggested that the castle hill might have been populated in the latter half of the first millennium BC. The castle hill is, on average, 10 metres high, with three steep sides and a surface that may have been levelled by hand. It is 37 by 35 metres in area. A curved terrace was once on the eastern side of the hill, and there may have been another one on the western side. There may have been a settlement to the East of the castle hill, because there are signs of a culture that was there long ago. It is quite possible that there was a fortifying wall around the settlement. On the southern side of the castle hill is a rock that may have been used for ritual purposes long in the past.

When a new archaeological object is found, specialists can make new revelations. They can study cultural and historical treasures that must be protected and nurtured. That certainly applies to the Bebrene castle hill, which appears to have been untouched since the ancients lived and worked there. An application has been filed to list the castle hill on the list of protected cultural monuments in Latvia.

Krāslavas katoļu baznīcas centrālais altāris

Krāslavas novads, Krāslava, Baznīcas iela 2

Altāris ar gleznojumiem Krāslavas katoļu baznīcā, datēts ar 18. gs. trešo ceturksni, ir ne tikai nozīmīga Latvijas materiālās kultūras vērtība, bet arī uzskatāma poļu un latviešu kultūru mijiedarbības liecība. Turklat gleznojuma dzīļi zinātniska restaurācija apliecinā ne tikai mūsu laika cilvēka spējas atdzīvināt agrākā spožumā kultūras vērtības, bet arī sniedz jaunus atklājumus.

Polijas Kultūras ministrijas restauratori 2003. gada rudeni, uzsākot poļu gleznotāja Jana Matejko darinātās altārgleznes "Svētais Ludvīgs dodas krusta karā" centrālās daļas restaurāciju, zem tās atklāja ievērojama itāļu mākslinieka F. Kastaldi fresku ar tādu pašu nosaukumu. Tā gleznota laikā no 1762. līdz 1767. gadam, kad viņš pēc grāfu Plāteru uzaicinājuma darbojās Krāslavā, apgleznojot arī Krāslavas pils sienas. Kamēr poļu restauratori veica minētās J. Matejko darinātās altārgleznes centrālās daļas restaurāciju, restauratore K. Širvinska uzsākta itāļu mākslinieka freskas restaurāciju. J. Matejko altārgleznes restaurācija tika pabeigta 2006. gada pavasarī, tāpat tika paveikta arī F. Kastaldi freskas lielākās daļas restaurācija.

2008. gada pavasarī restaurators D. Laščetko, turpinot K. Širvinskas iesākto F. Kastaldi freskas restaurāciju, uzsāka izpētes darbus altārgleznojuma augšējai daļai. 2009. gada restaurators D. Laščetko un T. Dziuravecs (Polija) pabeidza itāļu mākslinieka altārgleznojuma augšējās daļas "Sv. Pēteris un Sv. Pāvils" restaurācijas pirmo kārtu un 2010. gada sākumā – otro kārtu. Sarežģītie restaurācijas darbi veikti labā kvalitātē. Altārgleznojuma apsīdas noslēguma daļas atjaunošanā veikta pārgleznojuma noņemšana, krita attirišana un špakteļuma, temperas noņemšana no oriģinālgleznojuma, atsedzot gleznoto kompozīciju – divus lidojošus erģēļus, kuri nes karala kroni un iluzoru arhitektonisku dekoru ap tiem. Pēc attirišanas gleznojums nostiprināts. Itāļu mākslinieka freskas pilnīgi restaurācijas darbi vēl nav pabeigli.

Tagad Krāslavas katoļu baznīcas galvenajā altāri ir divas gleznes: J. Matejko darbs izvietots altāra labajā sānu malā, bet F. Kastaldi freska aplūkojama tās vēsturiskajā vietā – altāra centrā.

Krāslavas katoļu baznīcas altāra freska ir unikāls atradums. Slavenā itāļu mākslinieka darbs liecina par to, ka Latvijā tāpat kā citur Eiropā 18. gs. ir bijušas iluzorās glezniecības tradīcijas.

The central altar of the Krāslava Catholic Church

Baznīcas Street 2, Krāslava

The painted altar at the Krāslava Catholic Church dates back to the third quarter of the 18th century. It is of enormous importance as a cultural treasure, and it also makes clear the interaction between Polish and Latvian culture over the course of the centuries. The in-depth and scholarly restoration of the painting also shows that people today can bring cultural treasures back to life and also make new discoveries.

Restorers from the Polish Ministry of Culture came to Krāslava in the autumn of 2003. Their job was to restore the altar painting "St Ludwig Begins His Crusade," which was the work of an artist called Jan Matejko. The focus was on the central part of the painting and under it the specialists found a fresco with the same title that was the work of the distinguished Italian artist called Filippo Castaldi. The fresco was created between 1762 and 1767, when Castaldi lived in Krāslava at the invitation of the local nobility. Another job for him was to paint the walls of the Krāslava Castle. While the Polish restorers were restoring the Matejko painting, a Latvian specialist called Kristīna Širvinska went to work on the Italian fresco. The restoration of the painting was finished in the spring of 2006, and most of the work on the Castaldi fresco was completed at the same time.

In the spring of 2008, the restorer Dmitrijs Laščetko continued Širvinska's work on the fresco, and he also began to examine the upper part of the altar painting. In 2009, he and a colleague from Poland completed the first round of restoration on the upper part of the painting, "St Peter and St Paul." They finished the second round by the beginning of 2010. The work was complicated, but was done at a fine level of quality. During the process, the specialists removed the painting that was covering the other one, cleaned off the chalk, and removed tempera from the original painting to reveal the painting which showed two angels on wing, bearing the king's crown and surrounded by illusory architectural decor. Once the painting was clean, it was put back in place. The full restoration of the Italian fresco has not yet been finished.

There are two paintings now at the main altar of the church – Matejko's painting is on the right side, and the Castaldi fresco is in its historical place at the centre of the structure.

The fresco in the church is a unique discovery. The work of the distinguished Italian artist shows that in Latvia, as elsewhere in the 18th century, traditions of illusory painting were common.

Jaunsventes muiža

Daugavpils novads, Sventes pagasts, Svente, Alejas iela 7

Jaunsventes muiža piederēja grāfam M. K. Pláteram-Zibergam, kurš pastāvīgi dzīvoja ārzemēs un, ja tic nostāstiem, ne reizi neesot to apmeklējis. Muižu pārvaldīja barons P. Fitinghofs-Šēls. 1912. gadā celtais nelielais, bet mākslinieciski ļoti izteiksmīgais muižas kungu nams, veidots vēlinā baroka un agrīna klasicisma formās. Ēka ir vienstāva ar mansarda jumtu. Galvenās fasādes centrā ir plašs lievenis ar balkonu virs tā. Kungu mājas otrā pusē ir neliels pusapļa rizalits, arī virs tā ir mazs balkoniņš. Atšķirīgi ir ari frontoni abās ēkas pusēs. Pagalma pusē tas ir trīsstūra, otrā – pusapļa, ar viegli uzlocītiem galeriem. Fasādes rotā rusti, festoni un sandriki.

20. gs. beigās muižas kungu māja ar pārējām muižas saimniecības ēkām sena parka vidū bija atstāta novārtā, tās logi izsistī, āra kāpnes sagruvušas. Bet kopš 2005. gada Jaunsventes muiža atdzīmusi visā tās krāšnumā. Legādājoties pamestu, kritiskā stāvokli esošu muižas kungu māju par vienu latu, ipašnieki ar specialistu palīdzību un Eiropas Savienības līdzfinansējumu to rekonstruējuši, izveidojot tajā viesnīcu "Sventes muiža". Saglabātā autentiska ēkas fasāde, kāpnes, savukārt pārējās telpas, kas pirms tam kalpoja skolai, vēlāk ari noliktavai, tika pārplānotas un pārbūvētas.

Vērtīgākais, ar ko lepojas "Sventes muižas" ipašnieki, ir unikāla podiņu krāsns ar kaminu, kas atrodas preti restorāna bāra letei. Kādreiz šī krāsns rotājusi restorānu viesnicā "Latvija", un tās vērtība izsakāma lielā naudas summā. Ari restorāna zālē un atpūtas telpās redzamas podiņu krāsnis. Tāpat atjaunotas grāfu laikus piedzivojušās kāpnes. Durvis, kas nebija saglabājušās, veidotas pēc vēsturiskām fotogrāfijām.

Aplūkojot atjaunoto Jaunsventes muižas kungu māju un parku, vērojams, kā, mainoties cilvēku attieksmei, ir izglābtas vērtības nākamajām paaudzēm.

The Jaunsvente Estate

Alejas Street 7, Svente, Daugavpils Administrative District

The Jaunsvente Estate was owned by Duke Michael von Plater-Sieberg, but he did not live there, and if we can believe the stories that are told, he never even visited the estate. Instead, it was run by Baron von Vietinghoff Scheel. The small but artistically very expressive mansion was built in 1912 in the style of Late Baroque and Early Classicism. It is a one-story building with a mansard roof. At the centre of the main facade is a large terrace with a balcony above it. On the other side of the mansion is a small semi-circular buttress, and there is a small balcony above it, as well. The frontons on the two sides of the building are different – triangular in the back and semi-circular with lightly curved ends in the front. The facades are decorated by various carved figures.

In the late 20th century, the mansion, its buildings and its park were run down. Windows were broken, the exterior stairs had collapsed. In 2005, however, the estate was brought back to its glory. The people who bought the estate for one lats used specialists and European Union co-financing to renovate the abandoned estate, which was in critical condition, indeed. The "Sventes Muiža" hotel now occupies the building. The facade and stairs are authentic, while the interior, which was once used for a school and then a warehouse, were redesigned and rebuilt.

The most valuable element in the hotel is a unique tiled stove with a fireplace. It stands opposite the bar in the restaurant. The stove once decorated the restaurant of the Hotel "Latvija", and it is very, very valuable. There are other tiled stoves in the restaurant and in other rooms of the hotel. The stairs, which were once trod by nobility, have been renovated. The doors did not survive, but new ones were manufactured on the basis of old photographs.

The new Jaunsvente Estate mansion and park simply show that if people change their attitudes, they can rescue treasures for future generations.

Viesu nams "Pie Pliča", bij. pašvaldības slimnīca

Preiļu novads, Preiļi, Raiņa bulvāris 9

Viesu mājas "Pie Pliča" ēka ir senākā koka guļbūve Preiļu pilsētā, kas celta ap 1800. gadu. Agrāk tā piederējusi Livonijas ordeņa vasalu – grāfu Borhu dzimtai, no kuriem vierns pārstāvis pēc savas nāves atstājis testamentu, lai šajā ēkā ierikotu slimnicu. Tā 1859. gadā Preiļos tika atvērta pirmā slimnīca un šajā vietā tā darbojās līdz pat 1993. gadam. Pēc tam daudzus gadus māja stāvēja tukša un nebija apsaimniekota. 1999. gadā ēka kļuva par Igora Pliča ipašumu un tika renovēta, lai tajā veidotu viesu māju. 2001. gada oktobrī viesu māja "Pie Pliča" vēra durvis apmeklētājiem, bet kopš 2004. gada tā piedāvā arī naktsmitņu pakalpojumus.

Viesu namā "Pie Pliča" apskatāma I. Pliča Latgales reģionā savākto sadžives priekšmetu un citu seno laiku liecību kolekcija. Saimnieks par katru priekšmetu var pastāstīt – kā tas te nonācis un kam savulaik piederējis. Bet pagalmā atrodas īpašnieka būvētā ceļmalas kapela – mazākais dievnams Latvijā. Kapelas durvis ir atvērtas ikvienam ceļiniekam, tūristam un vietējam iedzīvotajam, kā arī ir pieejams cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Lai gan šī ēka nav iekļauta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, tā apliecina mūsdienu cilvēka entuziasmu pieņemt savdabigu izaicinājumu – veikt pirmo koka nama atjaunošanu Preiļos sabiedriskām vajadzībām, izklaidei, atpūtai, estētikas un kultūras baudīšanai, neraugoties uz to, ka līdz šim tā bijusi slimnīca – vieta, kas daļai cilvēku apziņā asociatīvi saistās ar sāpēm, slimību un nāvi. Šajā gadījumā gan ēka, gan cilvēku apziņa saņēmusi absolūti pozitīvu impulsu. Jo, gan veicot koka nama atjaunošanu Preiļos, gan tā telpās izvietojot reģionam raksturīgās seno laiku liecības, tiek ne tikai radīta pievienotā vērtība cilvēka dzīves telpai plašākā izpratnē, bet arī izglābtas vērtības nākamajām paaudzēm.

The "Pie Pliča" guesthouse, former local hospital

Raiņa Boulevard 9, Preiļi, Preiļi Administrative District

The "Pie Pliča" guesthouse is the oldest log building in Preiļi, and it was built around 1800. It used to be owned by an aristocratic family who were vassals of the Livonian Order. One of the members of the family left behind a will to say that a hospital should be installed in the building. Opened in 1859, this was the first hospital in Preiļi, and it continued to treat patients until 1993. Then the building remained vacant for several years until, in 1999, Igors Plicis bought it and renovated it to establish a guesthouse. The guesthouse opened its doors in October 2001. Since 2004, it has offered accommodations.

"Pie Pliča" is a building which contains all kinds of antique household objects and other items which Plicis has collected in Latgale. He can tell you about every single object – where he found it and who used to own it. A roadside chapel which he built at in the yard is the smallest house of worship in Latvia. The chapel is open to any traveller, tourist or local resident. It is available to people with reduced mobility, as well.

The building is not a protected cultural monument, but it confirms the enthusiasm of people who want to accept an unusual challenge. In this case, it meant restoring the first log building in Preiļi for public use, entertainment, leisure, aesthetics and culture, despite the fact that it was once a hospital which some people associate with pain, sickness and death. In this case, the building and the thinking of local residents received an absolutely positive impulse. By renovating the building and filling it with local antiques, Plicis not only created added value for a living area in a broader sense, but also saved treasures for future generations.

Rēzeknes pareizticīgo kapliča

Rēzekne, Atbrīvošanas aleja 98A (Rēzeknes pareizticīgo baznīcas dārzā)

No 1999. gada līdz 2010. gada septembrim noritēja valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa – kapličas jeb tautā dēvētas Karaulovu kapličas restaurācijas darbi.

Karaulovu kapliča celta par godu Adamovas muižas īpašniekiem V. un H. Karauloviem. V. Karaulovs ziedoja lielus naudas līdzekļus Rēzeknes Vissvētākās Dievmātes Piedzīmšanas pareizticīgo katedrāles (1840–1846) vērienīgajam remontam, kas noritēja no 1904. līdz 1906. gadam. Kad 1908. gadā V. Karaulovs nomira, iedzīvotāji, paužot pateicību par mecenāta ieguldījumu, saziedoja līdzekļus un laikā no 1909. līdz 1913. gadam uzbūvēja kapliču.

Šī arhitektūras pieminekļa restaurācija ilgusi 11 gadus, jo metāla konstrukciju atjaunošanas darbus pārsvarā veicis tikai viens metālmākslinieks. Atjaunošanas darbu laikā veikta Karaulovu kapličas metāla detalju demontaža, saglabājamo detalju konservācija, zudušo vai bojāto detalju nomaiņa ar jaunām, kas izgatavotas pēc esošiem paraugiem, detaļu un elementu samontēšana vecajās vietās, kapličas samontēšana pēc pamatnes renovācijas un krāsošana.

Pateicoties nesasteigtīmiem, pacietīgiem un neatlaidīgiem atjaunošanas darbiem vairāku gadu garumā, atkal atklāta Karaulovu kapličas unikālitāte – šajā celtnē apkopotas trīs mākslinieciski vērtīgas daļas: metāls, vitrāžas un akmens. Metāls un vitrāžas atklājas frēzētā, kniedētā un kaltā ažūra metāla konstrukcijās, kas veido kapličas sienas. Akmens spēks un monumentalitāte vērojama kapa pieminekļa kompozīcijā, kurā ģeometriski precizas formas papildina figurāli veidojumi – kolonnas ar kapiteljiem, enģēļu sejas, kā arī kapličas sarkanā granīta lielgabarita bloki, kas veido kapličas cokolu un pakāpienus.

Karaulovu kapličas ilgā un pacietīgā restaurācija, kā daudzu citu kultūras pieminekļu atjaunošana, apliecinā šo grūto izaicinājumu – saglabāt nākamām paaudzēm kultūras mantojumu pat tad, ja daudzi netic šī procesa nozīmīgumam.

The Rēzekne Orthodox Chapel

Atbrivošanas Alley 98A, Rēzekne (in the yard of the Rēzekne Orthodox Church)

This chapel, known as the Karaulov Chapel, was restored between 1990 and September 2010, and it is an architectural monument of national importance. The chapel was built in honour of the owners of the Adamova Estate, the Karaulov family. The nobleman donated a lot of money for major renovation of the Orthodox Cathedral of the Birth of the Holy Mother of God in Rēzekne (built between 1840 and 1846). The process was continued from 1904 until 1906. When the nobleman died in 1908, local residents donated money for the chapel to express their thanks for his contribution. The chapel was built between 1909 and 1913.

The restoration of the architectural monument took as long as it did because only one metalworker was brought in to restore the metal structures in the building. The structures were dismantled, those which could be preserved were conserved, lost or damaged parts were replaced on the basis of existing samples, and then the elements were reassembled once the foundations were repaired and painted.

The unhurried, patient and relentless restoration work revealed the unique nature of the Karaulov Chapel. It contains three artistically valuable elements – metal, stained glass and stone. The metal and stained glass are a part of the metal structures which make up the walls of the chapel. The power and monumental nature of the stone can be seen in the cemetery monument, which has geometrically precise forms and figural elements such as columns and faces of angels. There is also the red granite that was used to build the chapel's socle and stairs.

The long and patient restoration of the chapel and many other cultural monuments confirms the difficult challenge of preserving cultural heritage for future generations even when there are lots of people who don't believe in the importance of this process.

Pušas katoļu baznīca

Rēzeknes novads, Pušas pagasts

Pušas katoļu baznīca celta 1743. gadā. Tā ir dēļiem apšūta guļbūve uz akmens pamatiem. Baznīcā ir tris 18. gs darināti kokgriezumiem bagāti altāri, kuriem vienlaikus ar dievnama celtniecību iegādātas gleznas. Altārglezna "Svētā Trīsvienība" ir viens no interesantākajiem 18. gs. vidus gleznojumiem.

Baznīcas dārzā ir saglabājies koka zvanu tornis ar zvaniem, kas veidoti 18. un 19. gs. Lai gan Pušas katoļu baznīcas teritorija atspoguļo Latvijas un Baltijas jūras reģiona katoļu baznīcu apkārtnes tradicionālo ainavu un pats dievnams ir nozīmigs koka mantojuma objekts, tomēr vairāk kā 250 gadu vecajā koka baznīcā vērojama savā veidā unikāla, Baltijas valstīm un Eiropai netipiska, vēl neredzēta parādība, kas vairāk raksturiga Ziemeļamerikas kontinentam – to nopietni apdraud dzēņi.
Šī situācija ir ne tika jaunums, bet arī kuriozs un tajā pašā laikā sarežģīts, iespējams, pat problemātisks izaicinājums – noskaidrot putnu aktivitātes iemeslus koka celtnē, saprast un gūt risinājumus, kā no dzēņu aktivitātēm pasargāt vērtīgu koka ēku nākamām paaudzēm.

The Puša Catholic Church

Puša Parish, Rēzekne Administrative District

The Puša Catholic Church was built in 1743. It is a log building planked with boards on the outside. The three altars in the church date back to the 18th century and have a wealth of wood carvings. The altars were bought when the church was built, along with several paintings. The altar painting, "The Holy Trinity," is one of the most interesting paintings in Latvia from the mid-18th century. In the yard of the church is a wooden bell tower with bells that were manufactured in the 18th and 19th century. The territory represents the traditional landscape of Catholic churches in Latvia and the Baltic Sea region, and the church itself is an important example of wooden building. At the same time, though, it is threatened by something that is unusual in the Baltic States and Europe. Indeed, it is something that is more typical of North America – the building is threatened by woodpeckers.

This situation is odd and complicated. It is a problem. We can try to find out why the birds are doing what they are doing, because that will help us to protect this valuable building for future generations.

Arendoles muižas kungu māja

Vārkavas novads, Rimicānu pagasts, Arendole

Latgales muižu arhitektūrā ar greznību un savdabību izceļas Arendoles muižas apbūves komplekss, kura centrā atrodas kungu nams. Ēkas divi, gari izstiepti korpusi savā starpā veido taisnu leņķi. Garās fasādes veiksmīgi uzirdina mezonīni, lieveni, astoņstūra tornis ar piramidālu smaili, āra kāpnes ar graciozi izveidotām margām, kuru gala postamentus rotā vāzes. Viens no ēkas zelmiņiem izveidots "vasarnīcas stilā". To veido dekoratīvi risinātas koka konstrukcijas.

Kungu māju grūti piesaistīt kādam vienam stilam. Ēka, kas būvēta kā medību pils un paredzēta atpūtai, vairākas reizes mainījusi saimniekus un attiecīgi pēc viņu gaumes paplašināta ar piebūvēm. Tagadējo veidolu kungu māja ieguvusi 20. gs. sākumā, eklektisma stila pēdējā posmā, kad tās īpašnieks bijis grāfs Plāters-Zibergs.

Līdz 1977. gadam Arendoles kungu mājā bijusi Āmuļu pamatskola, un tad iestājās klusums. No pamestības un lēnās bojāejas to izglābuši A. un F. Turlaji, kuri 2001. gadā iegādājās šo īpašumu, uzsāka tā atjaunošanu un 2002. gada maijā to kā muzeju reģistrējuši Latvijas Pīlu un muižu asociācijā.

Ar entuziasmu un pārliecību par saviem spēkiem, izpratni kultūras mantojuma saglabāšanā, apzinoties reālās finansiālās iespējas, neatlaidīgi un pacietīgi ne uzreiz, bet kvalitatīvi tiek atjaunots muižas komplekss – atsegts sākotnējais interjers, atjaunota vēsturiskais plānojums, atjaunota krāsns apkure, uzmūrējot divas podiņu krāsnis, izmantojot 19. gs. podiņus. Iekārtots salons, grāfa kabinets un ierīkota ekspozīcija par pils vēsturi un Latvijas brīvības cīņām. Noris D terases izbūve – ir sagatavots materiāls jumta konstrukcijām un klājumam, uzbūvētas nesošās konstrukcijas. Tikkо pabeigti darbi pie cokola šuvju restaurācijas, atjaunota veranda un torņa pulkstenis.

Arendoles muiža un tās jaunie īpašnieki ar savu dzilo pietāti pret kultūras mantojumu atklāj savdabīgu izaicinājumu – cilvēka misijas apziņa spēj pārvarēt gan ekonomiskus, gan birokrātiskus šķēršļus, saglabājot kultūras mantojumu bez tā prioritāras komercializācijas.

The mansion of the Arendole Estate

Arendole, Rimicāni Parish, Vārkava Administrative District

The Arendole Estate and its mansion are unique in Latgale because of their ornate and unique nature. The mansion, which is at the centre of the estate, has two long wings which create a straight angle. The long facades are successfully decorated with attics, terraces, an eight-cornered tower with a pyramid at its top, an outer staircase with graceful railings, and with vases atop the pedestals that are at the top of the stairs. One of the pediments has been turned into something of a "summer bungalow." It is made of decorative wood structures.

It cannot be said that the mansion can be attributed to any single style. It was originally a hunting castle for leisure. Its owners have changed from time to time, and any additions to the building that are seen today were built in accordance with the tastes of those who owned the mansion. Today the appearance of the mansion is one which was created in the early 20th century, when the period of Eclecticism was coming to an end and the estate was owned by Duke Plater-Sieberg.

Until 1977, the mansion was an elementary school, after which it was abandoned for quite some time. In 2001, the estate was bought by Arvids Turlajs and his wife, and they began renovations. In 2002, they registered the building as a museum with the Latvian Association of Castles and Estates. With enthusiasm, belief in their abilities, an understanding of the need to preserve the cultural heritage, a comprehension of their financial abilities, a great deal of relentlessness and patience, and the knowledge that the process must be a slow and not hurried one, the couple revealed the initial interior of the building, renewed its original floor plan, and installed stoves for heat, including two tiled stoves from the 19th century. The building now has a salon, a duke's office, and an exhibition focusing on the building's history and the Latvian freedom battles of the early 20th century. Terrace B is currently being installed. Materials have been prepared for the roof and the floor, and the load-bearing structures are already in place. The restoration of the socle has been completed, and the veranda and tower clock have been restored.

The Arendole Estate and its new owners represent deep piety toward the cultural heritage, revealing the unique challenge of understanding that economic and bureaucratic obstacles can be overcome so that the cultural heritage can be preserved without any major commercialisation.

Durbes muižas pils

Tukuma novads, Tukums, Mazā Parka iela 7

Durbes muižas centrs ir pazīstams kā viens no izciliem klasicisma muižu paraugiem Kurzemē. Dzīvojamā ēka šajā Šlokenbekas piemuižā būvēta jau 1671. gadā un laika gaitā vairākkārt pārbūvēta. Klasicisma arhitektūras formas tā ieguvusi tikai pēc grāfa Ž. Mēdema iecerētajām pārbūvēm (1820–1821, arh. J. G. Ā. Berlics).

Pils būvēta vienas gīmenes vajadzībām un kā tāda kalpoja vairāk nekā divsimt gadu. Agrārreformas laikā tā nacionālizēta un uzdzīvināta dzējiniekam Rainim (Jānim Pliekšānam), kurš to savukārt atdzīvināja Skolotāju Savienibai (1928). Pils pielāgota atpūtas nama vajadzībām, vēlāk – slimnīcas un sanatorijas vajadzībām. Tukuma muzejs Durbes muižas centru ieguva 1991. gadā.

Pils arhitektoniski māksliniecisko izpēti veica SIA "AIG" un "Kroks" (1994). Skicu projektu izstrādāja arh. A. Marinska, remonta-rekonstrukcijas projektu – arh. I. Caunite (1995).

Sākotnēji bija iecerēts Durbes pili pielāgot Tukuma muzeja specifai un vajadzībām, tomēr 1997. gadā pieņemts lēmums rekonstruēt vēsturisko plānojumu un interjeru atbilstoši 19. gs. beigu–20. gs. sākuma situācijai. Interjera eksposīcijas māksliniecisko koncepciju izstrādāja SIA "Intarsija" (2000). Izmantojot saglabājušās būvdetaļas un interjera apdares fragmentus, vēstures avotus un fotogrāfijas, kā arī muižas īpašnieku pēcnācēja V. fon der Rekes atmiņas, pili rekonstruēta telpu vēsturiskā funkcija un iekārtojums, atbilstoši vispārināta 19. gs. beigu–20. gs. sākuma kungu mājas interjeram. Nemot vērā pārbūvu rezultātā radīto oriģinālo substāncu zudumus, pils atjaunošana veikta pēc tālaika analogijām. Atjaunošanas un restaurācijas procesā dominēja pietātes princips: saglabātas visas autentiskās detaļas, kādas vien bija saglabājušās; respektēts pils vēsturiskais plānojums; rūpīgi izvērtēts katrs interjera priekšmets.

The manor-house of the Durbe Estate

Mazā Parka Street 7, Tukums

The Durbe Estate is one of the most outstanding examples of construction in the style of Classicism in all of Kurzeme. The manor-house was built in 1671, and it has been rebuilt several times over the course of the years. It took on the appearance of Classicism only after reconstruction in 1820 and 1821 that was commissioned by the nobleman who owned the estate at that time and was organised by the architect Johann Berlitz.

The manor-house was built for the needs of a single family which lived there for more than 200 years. During agricultural reforms after the establishment of Latvia's independence, the estate was nationalised and presented to the great Latvian poet Rainis (Janis Pļiekšāns). He, in turn, presented it to the Latvian Teachers Union in 1928. The manor-house was adapted to the needs of a rest home. Later, a hospital and sanatorium were installed there. The Tukums Museum took over the estate in 1991.

Architectural and artistic research into the manor-house was conducted in 1994 by SIA AIG and SIA Kroks. The blueprints for renovation were designed by the architect Anita Marinska, and the project for renovation and reconstruction was the work of the architect Irēna Caunite (1995).

Initially the plan was for the Tukums Museum to use it for its own purposes, but in 1997 it was decided to restore the historical floor plan and interior in accordance with the situation that existed in the late 19th and early 20th century. The artistic design was the work of SIA Intarsija (2000).

The work was done on the basis of certain elements of the structure and its interior that had survived. There were historical sources and photographs, and the designers contacted a descendant of the original family for his memories. The historical functions and arrangement of the rooms in the manor-house were restored in accordance with the typical interior design of the mansions of the aristocracy in the aforementioned time period. Because the original substances that were used for that process were no longer available, the restoration of the castle was based on analogues from that era. The principle of piety was dominant. The specialists preserved all of the authentic details that had survived. They respected the manor's historical floor plan, and they made a careful evaluation of every single object that was inside it.

Rūmenes muižas kungu māja un parks

Kandavas novads, Rūmene

Rūmenes muižas kungu māja pābūvēta 1876. gadā, iespējams, pēc arh. T. Zeilera projekta. Muiža atrodas pakalnā, tās gala fasādi ar zemāk esošo parku savieno kāpņu un terasu sistēma, kas beidzas pie diķa ar mākslīgi veidotu sirds formas saliņu. Šāda terasu sistēma ir liels retums. 1892. gadā 7,8 ha platībā pēc arh. G. F. H. Kufalta projekta iekārtots muižas parks. Kungu māja bija vienstāva gotiskās formās veidota ēka ar grandiozām renesances stila iespāidā veidotām kāpnēm. Ēku raksturo ieejas portāls, atika ar zelmiņiem, pergolas un dekoratīvs rustu zīmējums fasādēs.

Lidz agrārreformai 1920. gadā ēka piederējusi vairākiem ipašniekiem, pēc 2. pasaules kara tajā bija iekartoti kolhoznieku dzīvokļi. 2003. gadā ēku iegādājās pašreizējais ipašnieks – SIA “Bergs”. 2009. gada pabeigta kungu mājas rekonstrukcija, piemērojot to mūsdienu dzives vajadzībām. Šī ēka ieguva Latvijas Arhitektu savienības balvu nominācijā “Labākā pārbūve 2008” (arh. Z. Gaile). Ēkai, kas nav Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta objekts, tīcis uzņemts otrs stāvs ar jumta izbūvi, izrakts pagrabs un piebūvēta vienstāva virtuves daļa ar oranžēriju garšāugu dārzam, jumts iesegts ar zvīnveida dabīgā akmens jumta segumu.

Interjers veidots kā kopēja gaismas caurstrāvota telpa. Ēkas pirmajā stāvā iekārtotas telpas saviesīgai dzivei, tajās gan pārvietotas vēsturiskas, gan iebūvētas modernas krāsnis, telpās ir eksponētas mūsdienīgas mēbeles.

Teritoriju norobežo atjaunots akmens mūra žogs ar akcentētiem vārtiem. Teritorijā atrodas 12 bijušās muižas ansambļa ēkas un stallis, kas tiek pārbūvēts par viesu namu ar pieciem divstāvu ģimenes apartamentiem.

Rūmenes muiža ir viesnīcas “Hotel Bergs” lauku rezidence, tūristiem tā pieejama apmeklējumu iepriekš saskaņojot.

The mansion and park of the Rūmene Estate

Rūmene, Kandava Administrative District

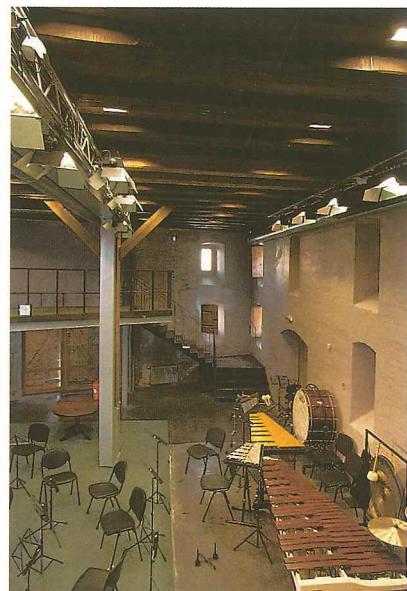
The mansion of the Rūmene Estate was rebuilt in 1876. It is on a hillock, and one of its facades is linked to the garden by a set of steps and terraces which end at a pond which has a man-made little island that is in the shape of a heart. This system of terraces is enormously uncommon. The park, which covers 7.8 hectares, was installed in 1892 on the basis of a design by the distinguished landscape architect Georg Kuphaldt. The mansion was a one-story Gothic building with a grandiose staircase that was designed in the style of the Renaissance. The building has an entrance portal, an attic with pediments, pergolas and many decorations on the facade.

Prior to agricultural reforms in 1920, the mansion was owned by several people. Members of the local collective farm were housed there after World War II. SIA Bergs bought the building in 2003. Reconstruction of the mansion was completed in 2009, and it was redesigned in accordance with modern needs. Completed by the architect Zaiga Gaile, the building was awarded the top prize of the Latvian Architectural Association in the category "Best Rebuilding Project." The building is not on the list of protected architectural monuments, and the builders installed a second floor and an attic. They dug a cellar and added a one-story kitchen with a hothouse for herbs. The roof is covered with natural stone.

The interior is well lit by natural light. Public rooms are on the first floor, with historical and newly installed modern stoves. The furniture in the rooms is contemporary.

The stone wall with an accented gate once again surrounds the territory. There are 12 buildings in all on the estate, along with a stable that is being rebuilt into a guesthouse with five two-story family apartments.

The Rūmene Estate is the country residence of the Hotel Bergs, and tourists can visit it if they arrange for that in advance.

Spīķeru kvartāls

Riga, Maskavas iela

Noliktavu vai t. s. spīķeru kvartāls starp Maskavas, Turgeneva un Krasta ielu izveidojies 19. gs. 60.–80. gados pēc Rīgas aizsardzības valnu nojaukšanas. Visi saglabājušies spīķeri (12 ēkas) uzcelti loti isā laika posmā – nepilnos tris gados pēc ievērojamāko tā laika Rīgas arhitektu – R. A. Pflūga, K. J. Felsko, J. F. Baumaņa un R. G. Šmeltinga projektiem t. s. "kieģeļu stila". Ēkas Daugavmalas vides kontekstā veido autentisku tipoloģiski retu (noliktavas, tirdzniecības, saimniecības ēkas) būvju ansamblu ar izcilu ainavisku vērtību. Visi spīķeri ir masīvas taisnsturveida plāna divstāvu vai trisstāvu kieģeļu ēkas ar divslīpu jumtiem. Ēku māksliniecisko tēlu vairo to fasāžu ritmiskais dalījums ar pilastriem, figurāli mūrētām dzegām un dažādām būvplastikas detaljām.

Pilnsabiedrība Spīķeri sadarbībā ar Rīgas domi, Kultūras ministriju un Izglītības un Zinātnes ministriju realizē ansambla renovāciju, pārvēršot to par labiekārtotu publisku ārtelpu un radošās industrijas centru. Rekonstrukcijas gaitā saglabāts noliktavu ansamblim raksturīgais apbūves blivums un plānojuma struktūra ar harmonisku jumtu ainavu, respektējot arī iekštelpu plānojumu un nesošas koka konstrukcijas. Šī Rīgas vieta ir labs paraugs kā ilgstoši degradēta vide pārvēršas par jaunu pilsētas aktivās kultūras dzives centru, kas kalpo par piemēru citiem līdzīgiem projektiem, kā labiekārtot un plašai sabiedrībai parādīt šķietami neinteresantu un it kā zudušu pilsētvides fragmentu.

A block of warehouses

Maskavas Street, Riga

The block of warehouses that stands between Maskavas, Turgeņeva and Krasta streets in Riga was erected between the 1860s and 1880s after the protective walls of Medieval Riga were torn down. All 12 warehouses survive, and they were built very quickly – in less than three years. Several distinguished architects at that time were involved in the design process, which used the so-called “brick style.” In the context of the environment of the banks of the Daugava River, these buildings represent an authentic but typologically rare set of warehouses, trade and ancillary buildings that are of outstanding value in terms of the landscape which they create. All of the warehouses are massive, rectangular buildings with two or three stories and ridged roofs. The artistic appearance of the buildings is enhanced by the rhythmic division of the facades with pilasters, figural cornices and various details.

The ensemble is currently being renovated by an association that is called Spīkeri (the informal name for the warehouses). It is working together with the Ministry of Culture and the Ministry of Education and Science to create a public space and a centre for the creative industries. The density of construction that is characteristic of the ensemble has been preserved, as have the structure of planning and the harmonic landscape of roofs. The interiors of the buildings and their wooden load-bearing structures have also been respected. This place in Riga is a good example of the improvement of a run-down area so as to create a new and active centre for cultural life in Riga. It sets an example for other, similar projects – ones that are aimed at improving a seemingly lost fragment of the urban environment that can be presented to the public at large.

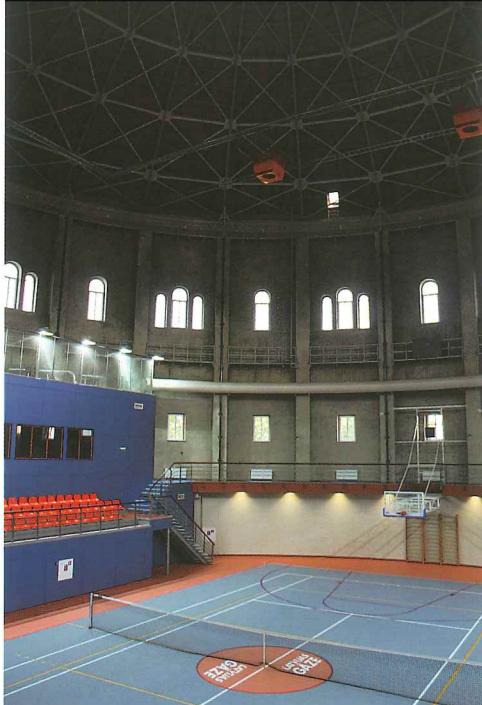

**Rīgas otrās gāzes fabrikas bijušais mākslīgās deggāzes rezervuārs,
tagad A/S "Latvijas Gāze" sporta centrs**

Rīga, Vagonu iela 20

Rīgas pirmo gāzes fabriku Bastejkalnā pilsēta izbūvēja neapdomīgi, teritorija tās attīstībai izrādījās par mazu. Jaunās fabrikas vietu zemes gabalā starp Brūjnieku un Matisa ielu noteica ogle piegādei ērtais dzelzceļa tuvums. Arhitekta J. D. Felsko projektētā fabrika darbu sāka 1875. gada. Efektīgās celtnes, kuras raksturo vēsturiskās gāzes fabrikas, ir vareni torņi – gāzes rezervuāri. Mākslīgo deggāzi ražoja akmeņoglu pārtaivaces procesā, ogles koksējot retoršu krāsnī. Iegūto un no pirmmaisījumiem attirīto gāzi uzkrāja milzīgos rezervuāros, kuros padzīļinātos ūdens baseinos peldoši zvanveida kupoli radija spiedienu, novadot gāzi caurulēs. Pēc pārmaiņām gāzes ieguvies tehnoloģijas vēsturiskajam uzdevumam šie torņi kļuva lieki: 20. gs. vidū Latvijā parādījās sašķidrinātā jeb balonu gāze, vēlāk – dabasgāze.

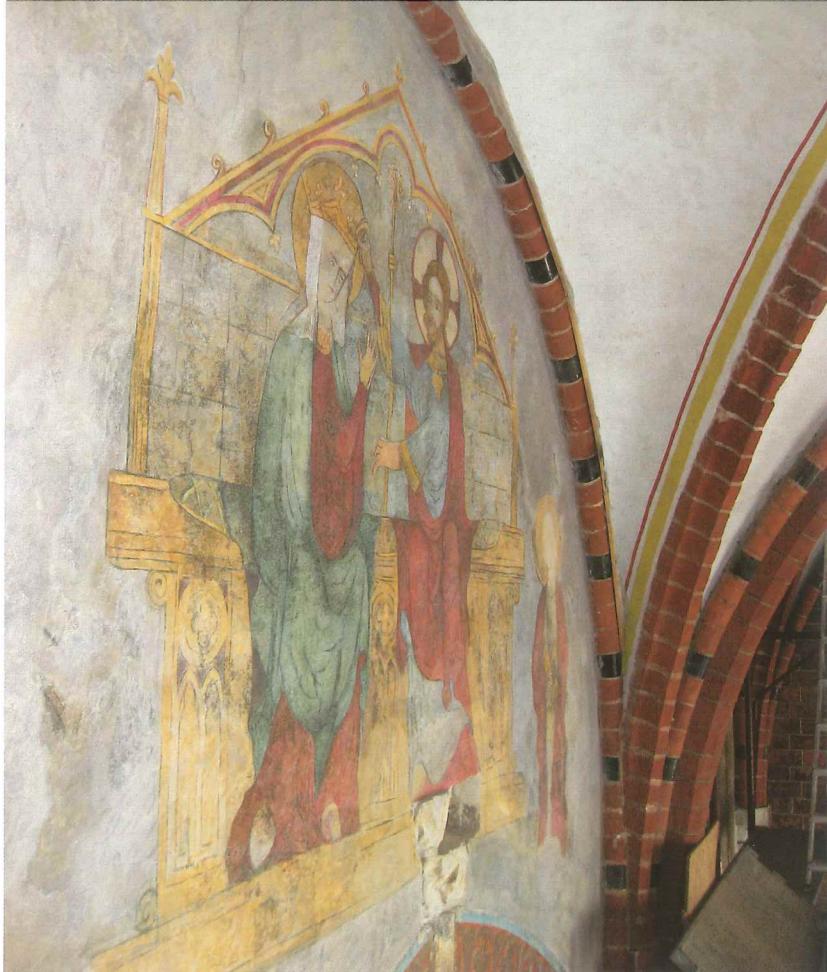
Rīgas otrās gāzes fabrikas kompleksa celtniecība turpinājās līdz 20. gs. sākumam, izbūvējot arī trīs gāzes rezervuārus, kurus projektēja dažādi arhitekti: vecākajam E. Kurgasa projektētajam rezervuāram (1874) pievienojās pēc civilinženiera A. Hermaņa projekta izbūvētā tvertne (1882, nojaukta), bet jaunākā, lielākā un greznākā torņa projektu izstrādāja arh. K. Felsko (1901). Bijušās gāzes rezervuāru celtnes izmantotas saimnieciskām vajadzībām, galvenokārt autotransporta novietošanai un kā remonta darbnicas. 2005. gadā pēc uzņēmuma "Latvijas Gāze" pasūtījuma arhitektu kompānija "Ivara Šķivkas birojs" izstrādāja K. Felsko projektētā gāzes rezervuāra rekonstrukcijas projektu. 2006. gadā rekonstrukcija pabeigta, pārveidojot ēku par uzņēmuma sporta centru. Iejaukšanās vēsturiskas celtnes struktūrā bija minimāla – sienas konservētas, saglabājot oriģinālās logailas un detaļas, jumts nomainīts un siltināts, izmantojot labi saglabājušās kupola oriģinālās konstrukcijas, izveidojot virsgaismas logus, jumta ārejais vēsturisks veidols nav mainījies. Centrālā platība atvelēta sporta laukumam, pārējie sporta centra funkcijām radītie apjomī izvietojas divos blokos laukuma pretējās pusēs.

A former natural gas reservoir in Riga, at present sports centre
Vagonu Street 20, Riga

Riga's first natural gas plant was built on Bastejkalns Hill in Riga. This was a thoughtless process, because the area proved to be too small for further development. The next location, between Brūnīnieku and Matīsa streets, was selected because of the proximity of the railroad, which made it convenient for the development of the factory. It was opened in 1875. The mighty buildings which were once the natural gas factories are towers where gas was once stored. Gas was produced during the process of coxing coal in special kilns. The gas was cleaned and then stored in enormous reservoirs. Bell-shaped cupolas in deep basins of water created the necessary pressure to force the gas into pipelines. After some changes in the technologies whereby gas could be obtained, the buildings were no longer needed. By the mid-20th century, Latvia had liquid gas in tanks, and then it had natural gas.

Construction of a second gas factory in Riga continued until the early 20th century, and three gas reservoirs were built. Each was designed by a different architect – one in 1874, one in 1882 (it has since been torn down), and a final one – the biggest and most ornate tower – in 1901. The former gas reservoirs were used for various purposes, including a car park and a renovation workshop. In 2005, the Latvian gas company asked a local architectural firm to design a proposal on reconstructing the newest of the reservoirs. The work was finished in 2006, and the building was turned into a sports centre for the company. There was little interference with the structure of the historical building. The walls, window apertures and details were preserved, the roof was replaced and insulated, and the original structures of the cupola were put to good use. Skylights were installed, but that did not change the external appearance of the roof. There is a large area for different kinds of sports, and other areas for the different functions of the sports centre have been placed in two blocs on opposite sides of the area.

Rīgas Doma – Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskapa katedrāles Ziemeļu portāls

Riga, Doma laukums 1

Rīgas Doms jeb Sv. Marijas baznīca ar Domkapitula klosteri liecina ne tikai par viduslaiku Rīgas nozīmi, te iedibinot Livonijas zemju garigo centru ar Rīgas arhibīskapa sēdeklī, bet tā ir nozīmīgākā pilsētas sakrālā viduslaiku būve, kurai svarīga loma mūra dievnamu būvniecības tradīciju veidošanā arī visas Baltijas kontekstā. Baznīcas celtniecība sākta 1211.–1215. gadā, tā ir viens no nedaudzajiem pieminekļiem Latvijā, kur saglabājusās liecības par viduslaiku ēku tēlniecisko apdarī un šobrīd vienīgais, kur var runāt arī par tā laika glezniecību.

19. gs. pēdējā ceturksni aizsākās detalizēta Doma izpēte. 1891. gadā tā ziemeļu priekšhallē atklāti sienu gleznojumi. 19. gs. beigās–20. gs. sākumā notikusi daļēja Doma baznīcas restaurācija. Priekšhalle atjaunota no 1897. līdz 1899. gadam pēc arh. V. Neimaņa projekta. Turpinājusies arī gleznojumu restaurācija un fiksēšana, tie fotografēti un dokumentēti, bet to stāvokli 1912. gadā aprakstījis jau minētais V. Neimanis. Gleznojumu triptiha tēma ir saistīta ar Mariju, kas atbilst baznīcas veltījumam Dievmātei. Centrālais motivs ir Marijas kronēšanas aina debesis, tam pa kreisi – Kristus ciltskoks, kam abās pusēs praviešu Daniela un Jesajas attēlojums. Pa labi fragmentāri bijusi nolasāma Marijas pasludināšanas aina, zem kurās ģerboņu gleznojums. Gleznojums izpildīts *fresco-secco* tehnikā, kur uz kalķu apmetuma virskārtas iestrādāts zīmējums un krāsu pamatgleznojums, bet kompozīcija pabeigta ar kazeīnas temperas krāsām. Senais gleznojums pēc tā fiksēšanas tīcis attīrīts un nostiprināts (S. Bilenšteins), atsakoties no vērienīgiem kompozīcijas rekonstrukcijas papildinājumiem. Tas tika datēts ar 13.–14. gs. mijū. Tādā formā šī informācija iegājusi arī Latvijas mākslas vēsturē un to precīzēt ilgu laiku nav bijis iespēju – laika ritejumā freskas gleznojuma aprises apkārtējās vides iedarbībā pamazām pagaisušas un līdz pat 2005. gadam radies priekšstats, ka tā zaudēta, kad sākta gleznojumu izpēte.

Pārsteidzoša un negaidīta senā gleznojuma atdzimšana notika 2009.–2010. gadā, kad izrādījās, ka tā daļa joprojām saglabājusies un, nostiprinot apmetumu un attirot glezniecības slāni, centrālā kompozīcija ir pietiekami labi nolasāma un spēj sniegt priekšstatu par gleznojuma raksturu. Vairāk cietušas abas mākslas darba sānu daļas. Restauratora M. Gavendas vadītā izpēte un restaurācija devusi pamatu hipotēzei par šo gleznojumu vēlāku datējumu (ap 1360) un autoru atribūcijas meklējumiem. Taču šobrīd svarīgākais ir tas, ka atgūts pats piemineklis – senais gleznojums. Tā interpretācija jau ir Latvijas mākslas vēstures jautājums.

The Northern portal of the Doma Cathedral
Doma Square 1 Riga

The Doma Cathedral, also known as the Church of St Mary, once had an attached cloister and signifies the importance of Medieval Riga. It was here that the Livonian Order established its spiritual centre, and the cathedral became the seat of the archbishop of Riga. This is the most important sacral building in Riga from the Middle Ages, and it represents an important aspect of the tradition of building stone houses of worship in the Baltic region. Work on the church began in the very early 13th century, and it is one of the few monuments in Latvia which still features evidence of the sculptural finishing of Medieval buildings. It is also the only building left where there are paintings from the Middle Ages.

Detailed research of the Doma Cathedral began in the last quarter of the 19th century. Wall paintings were found in the northern hall of the church in 1891. Restoration of part of the church occurred in the late 19th and early 20th century. The front hall was renovated between 1897 and 1899 after a design by the architect Wilhelm Neumann. The paintings were restored, photographed and documented, and Neumann issued a treatise on their condition in 1912. The triptych in the church related to St Mary, which showed that the building was dedicated to the Mother of God. The central image was Mary's coronation in heaven. To the left was the family tree of Christ, and on either side of it were images of the prophets Daniel and Isaiah. To the right there were fragments of an image of the proclamation of Mary, under which there were depictions of heralds. The paintings were done in the style of fresco-secco – the drawing and basic paint were placed on the plastering, and then the painting was finished with tempera paints. Once the ancient painting was found, it was cleaned up and fixed. No major reconstruction of the composition was envisioned. It was determined that the paintings dated back to the late 13th or early 14th century. This information has been recorded in Latvian art history, and for a long time, nothing more specific was known. Over the course of time, the environment in the building caused the frescos to fade away. Until 2005, people thought that they had been lost entirely, but then there was once again some research into the matter.

An unexpected and surprising rebirth of the paintings occurred in 2009 and 2010, when it was found that part of them still survived. After strengthening the plaster and cleaning up the paintings, specialists ensured that the central composition, at least, is visible enough to give the viewer a sense of its nature. The side parts have suffered greater damage. Restoration led by the Czech restorer Miloš Gavenda led to the hypothesis that the paintings were actually produced later, around 1360. The search is on for who painted them. The most important thing, however, is that this ancient monument has been rescued. It is up to art historians in Latvia to interpret it now.

Dzivoklis – Jūgendstila muzejs

Rīga, Alberta iela 12

Ēka, kurā atrodas Rīgas Jūgendstila muzejs, būvēta 1903. gadā kā īres nams pēc arh. K. Pēkšēna projekta, piedaloties arh. E. Laubem. K. Pēkšēns to cēla kā savu personīgo namu un tajā atradas viņa darbnīca. Māja jau sākotnēji saistīs kā kultūras un mākslas darbinieku apmešanās vieta. Tur dzivoja gleznotājs J. Rozentāls ar ģimeni, pie viņa kādu laiku uzturējās rakstnieks R. Blaumanis, šajā dzivoklī tagad iekārtots muzejs.

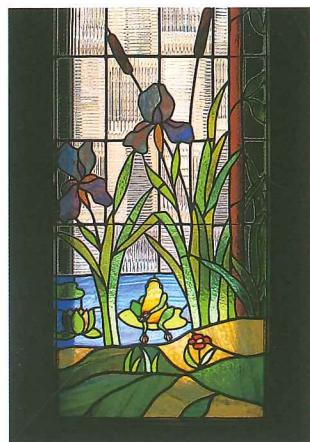
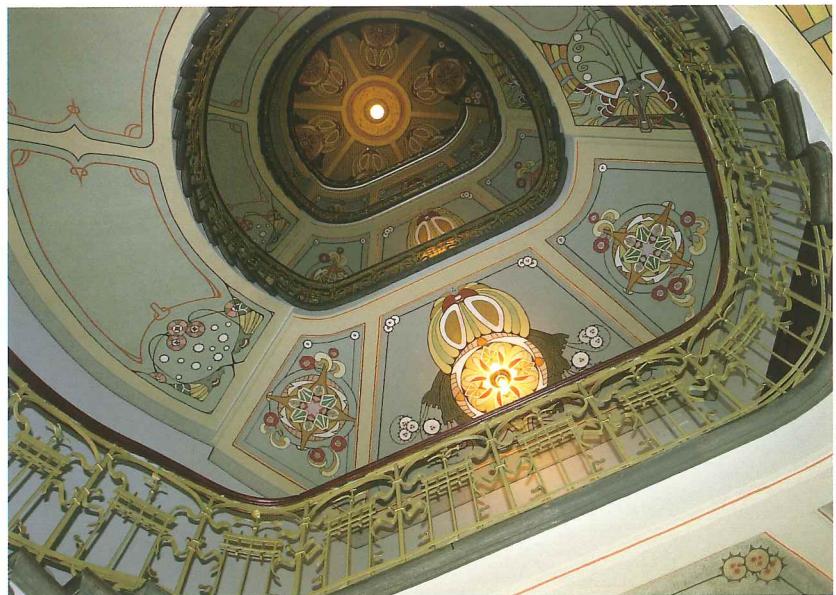
Ēka labi izceļas kā kvartāla stūra dominante. Spēcīga apjomu plastika, siluets un nedaudz romantizēta noskaņa ar tornišu, frontonu un balkonu izvirzījumiem ir veiksmīgs akcents ielas ainavā. Fasāžu plastikā – jūgendstila dekors mijas ar florālās un animālās pasaules atveidojumiem. Elegantā kāpņu telpa ar vijigajām kāpnēm un dekoratīvi ornamentālo sienu krāsojumu restaurēta 20. gs. 70. gados un 21. gs. sākumā.

Rīgas Jūgendstila muzejs ir jaunākais muzejs Rīgā – tas atklāts 2009. gada 23. aprīlī.

2007. gadā sākta telpu izpēte, atklājot un fiksējot sākotnējo interjera apdari. Restaurācijas darbi veikti no 2008. gada līdz 2009. gadam restauratores G. Čakares vadībā.

Muzeja ekspozīcija iepazīstina ar rīdzinieku dzivokļa iekārtojumu 20. gs. sākumā. Interjera projekta autore – arh. L. Markova.

Muzejā atjaunots autentisks jūgendstila interjers. Apskatei pieejams pilnībā rekonstruēts jūgendstila laikam raksturīgs dzivoklis – labs piemērs tam, kā jāveido muzeja iekārtojums, ja tas saistīts ar noteiktu stilu. Kolekciju veido gan iepirkti, gan dāvināti priekšmeti. Nākotnē plānots atvērt digitālo eksposīciju, kura izvietosies pagraba telpās. Latvijas Muzeju biedriba šogad pirmo reizi pasniedza gada balvu muzeju nozarē "Muzeja puteklis", nominācijā "Labākā debīja" to saņēma Rīgas Jūgendstila muzejs.

The Art Nouveau Museum

Alberta Street 12, Riga

The building in which the Riga Art Nouveau Museum is housed was built as an apartment building in 1903. It was designed by Konstantins Pēkšēns and Eižens Laube. Pēkšēns owned the building, where he had his workshop. The building has always given a home to people from culture and the arts. Among those who lived there was the distinguished painter Janis Rozetnāls and his family. The playwright and author Rūdolfs Blaumanis lived with the family for a while. The apartment is where the museum has been installed.

The building is an excellent example of how a building on the corner of two streets can dominate its surroundings. It is a powerful and slightly romanticised building with towers, frontons and balconies. It is an excellent component in the street. The Art Nouveau decor involves depictions of plants and animals. The elegant stairwell with its curvy staircase and ornamental wall paintings was restored in the 1970s and the early 21st century.

The Riga Art Nouveau Museum is the Latvian capital city's newest museum. It was opened on April 23, 2009. Research into the apartment's history began in 2007, and specialists determined the original design therein. The restoration was conducted in 2008 and 2009 under the leadership of the restorer Gunīta Čakare.

Visitors to the museum can see what an apartment in Riga looked like in the early 20th century. The interior design was led by the architect Liesma Markova.

The Art Nouveau interior in the museum is authentic. The apartment has been completely restored to its appearance in the Art Nouveau area. It offers an excellent example of how a museum should be arranged if it is meant to represent a specific style in history. The collection is made up of purchased objects, as well as ones that were presented to the museum as gifts. In future, there is to be a digital exhibition in the basement of the building. The Latvian Association of Museums this year presented its "Best Debut" prize to the Riga Art Nouveau Museum.

Kristapa Morberga vasarnīca Jūrmalā

Jūrmala, Dzintaru prospekts 52/54

Mecenāta K. Morberga vasarnicas atjaunošana – restaurācija (ipašnieks Latvijas Universitāte, finansējums – ERAF; projekts – SIA “Konvents”, arh. P. Blüms un I. Caunite) ir viens no retiem gadījumiem, kad par prioritāti netika izvirzitas komforta, modernizācijas un energoefektivitātes prasības, bet oriģinalitātes un autentiskuma saglabāšana.

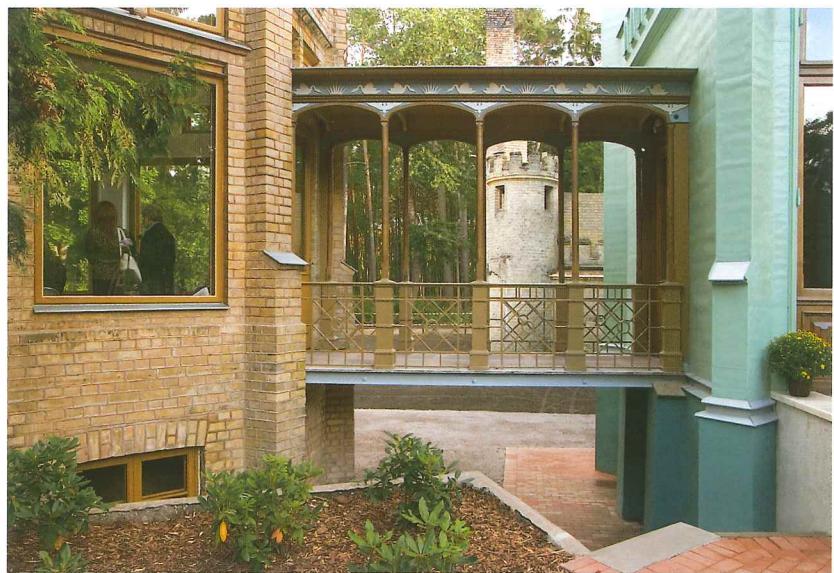
Sākotnējā dēļu apdare un dekoratīvās formas ap gadsimtu mijus apdarinātas ar skārda loksnēm, kas vairākkārt atjaunotas vēsi zaļā krāsojumā. Pēc pašlaik apkopotās informācijas otra ēka ar šādu ārejās apdares risinājumu Eiropā nav zināma.

No ēkas tehniskā aprīkojuma saglabājies mūra ūdenstornis, čuguna dūmeņi pie vēlāk izbūvētajām krāsnim, vara zibensnovēdejs, lietusūdeņu savākšanas tvertne pagrabā. Ēkas daļas pašā rietumu galā pamatiem ir šūnakmens apdare, kas sākotnēji bijusi aprikota kā avota kaskāde – ūdens tērcite esot tecējusi lejup pa nosūnojušiem akmeņiem.

Iekštelpas tika apsildītas ar astoņām podiņu krāsnim, no kurām četras ir lieliski “Zelm & Boehm” polihromu eklektisma krāšņu un kamīnu paraugi. Visas krāsnis ir restaurētas.

Ēkā saglabāti un restaurēti oriģinālie gridas segumi – trīs telpās parkets, sešas telpās dēļu un četrās – cementa fližu gridas. Ēkas interjerā saglabāta gadu desmitos turpinātā “tapešu interjeru” tradīcija, gandrīz visās telpās izmantojot tapešu kolorītu un grafiskos motivus, kas raditi no 19. gs. 80. gadiem līdz 20. gs. 20. gadiem. Saglabātas un restaurētas griestu tapetes divās telpās, restaurēta 19. gs. 90. gadu griestu glezna viesistabā.

Saglabāts un atjaunots 19. gs. beigu–20. gs. sākuma dārza plānojums, stādījumos izmantojot augus, kas bijuši raksturīgi Morbergu dārzam.

The Kristaps Morbergs summer house

Dzintaru Prospect 52/54, Jūrmala

The restoration of the summer home of the philanthropist Kristaps Morbergs represents one of the few times when comfort, modernisation and energy efficiency were not the priority. The preservation of originality and authenticity were the key. The building is owned by the University of Latvia, the renovation was financed by the European Regional Development Fund, and the work was done by the architectural firm SIA Konvents (Pēteris Blüms and Ināra Caunite).

The original outer walls and their decorative forms were covered with tin sheets around the turn of the century, and these were painted light green several times. No other example of this type of exterior design is known in Europe.

Among the original parts of the building that have survived there are the stone water tower, the cast iron smokestacks and stoves, a lightning rod, and a trough to collect rainwater in the basement. At the westernmost end of the building, there is a travertine finish which was initially a cascade – a little flow of water ran down the mossy stones.

The interior of the building was heated with eight tiled stoves. Four of these are outstanding examples of the style of polychrome Eclecticism that was used by the Zelm & Boehm company to produce stoves and fireplaces. All of the stoves have been restored.

The original floors of the building have been restored and preserved. There is parquet in three rooms, board floors in six, and tiled cement floors in four others. The tradition of “wallpaper interiors” that had been preserved for decades was maintained. Wallpaper with motifs of colour and graphic design from the 1880s to the 1920s was hung. The ceiling wallpaper in two rooms was preserved and restored. The ceiling painting in the main room, which dates back to the 1890s, was also restored.

The garden which surrounds the summer home was installed in the late 19th and early 20th century. Landscape architects restored the garden with plants that were typical in the garden of Morbergs and his family.

Biedrības "Uļejs" nams, tag. Rīgas Krievu teātris
Riga, Kalķu iela 16

Kalķu ielas frontālajā apbūvē vienkopus koncentrējas virkne arhitektoniski izteiksmīgu ēku ar piešātinātu fasāžu dekoratīvo apdari, viena no tām ir Rīgas krievu biedrības "Uļejs" ēka (1880–1882, arh. R. G. Šmēlings).

Trešā Rīgas savstarpējā kreditbiedrība dalēji finansēja šīs ēkas celšanu, tā veidojot biedrības ēkas un bankas ēkas vienotu pastāvēšanu. R. G. Šmēlings apvienojoj zemes gabalus, veiksmīgi integrēja kopējā kompleksā dzīvoamo ēku pie Kalēju ielas ar greznu arhitekta K. Hāberlanda klasicisma laika fasādi, no kurās bija saglabājies tikai portāls. Pēc savas funkcijas "Uļeja" ēka ir tipoloģiski savdabīga, jo tolaik tajā apvienojās telpas saviesīgiem pasākumiem un bankas funkcijai, gan pilsētas bankas telpas. Arhitekts veidojis fasādi, lietotot elegantu un daudzveidīgu neorenesances dekoru. Savukārt biedrības vajadzībām projektēto svētku zāli trešajā stāvā izveidoja t. s. krievu–bizantiešu stila interjeru, kas saglabājies līdz mūsdienām. Pārejās telpas bija veidotās eklektisma stilā. Daudzo remontu un pārbūvu rezultātā ēka ir daļēji zaudējusi savu senatnīgo noskaņu.

Remonti un pārbūves, kuras veiktas ēkā (1885; 1895; 1902; 1925; 1927) vairāk saistītas ar pirmo stāvu, kur, mainoties veikalui ipašniekiem, mainīti skatlogi un veikti remonti. Otrajā stāvā, kur atradās bankas telpas, remonta veikta 1927. gadā. Lielākas pārmaiņas ēka piedzīvoja no 1965. līdz 1967. gadam, kad pēc arh. J. Skalberga projekta veikta teātra ēkas rekonstrukcija. Pārbūvējot teātra zāli, gāja bojā interjera apdare un vecais ieejas portāls, jo galveno ieejas mezglu izveidoja no Kalķu ielas puses. Ēkas daļu paaugstināja līdz pieciem stāviem, izbūvējot skatuves kārbu, kuru no ārpuses apdarināja ar tobrīd aktuālo alumīnija materiālu.

No 2008. līdz 2010. gadam pēc biroja "GRAF-X" projekta (arh. R. Krūskopa, M. Baltiņa, P. Strancis, J. Gusevs) veicot ēkas fasāžu un interjera padziļinātu izpēti, precīzēta restaurācijas – rekonstruktīcijas programma. Fasāde ieguvusi stilam atbilstošu krāsojumu. "Uļeja" zāles veidojumi restaurēti, saglabājoti izpētes laikā atsegotos oriģinālos senkrievu uzrakstus, zeltījumu un polihromiju. Veiksmīgi apjomā ieklauta skatuves kārba.

The Riga Russian Theatre

Kalku Street 16, Riga

Kalku Street in Old Riga is a street with lots of architecturally expressive buildings with facades that are saturated with decorations. One is the building of a Russian organisation from the 19th century that was called "Ulyeys." It was built between 1880 and 1882 by the architect Reinhold Schmaeling. Today, it is home to the Riga Russian Theatre.

Partial financing for the building was provided by the Third Riga Mutual Loan Association, which moved into the structure together with the aforementioned organisation. Schmaeling joined together two plots of land, successfully integrating an apartment building with an ornate Classicism facade that was all but gone. The building is unique in typology, because it was once used both for parties and for the functions of the bank. The facade has elegant and diverse decor from the style of the Neo-Renaissance. The main ballroom of the organisation was on the third floor of the building, with an interior in the so-called Russian-Byzantine style. It has been preserved. The other rooms were designed in the style of Eclecticism. After many renovations, the building has lost some of its antique atmosphere.

Renovations to the building were done in 1885, 1895, 1902, 1925 and 1927, mostly on the first floor, where there were shops. Shop windows were replaced, and interior renovations were done. The bank was on the second floor, and renovation occurred in 1927. The greatest changes in the building occurred between 1965 and 1967, when the architect Juris Skalbergs redesigned it for the purposes of a theatre. When the main hall was rebuilt, the interior design and old entrance portal were lost, because the main entrance was now on the Kalku Street high. Part of the building was raised to five stories for the stage. From the outside it was finished in aluminium, which was very popular at the time.

The facade and interior of the building were studied in great detail between 2008 and 2010 by the architectural firm GRAF-X. A project of restoration and reconstruction was designed. The colour of the facade is now in line with the style. The main hall has been restored, with original ancient Russian texts, gilding and polychrome being preserved. The stage has been more successfully integrated in the building now.

Kalnciema ielas koka apbūve

Riga, Kalnciema iela

Kalnciema ielas vēsture iesniedzas 17. gs., kad tā bija galvenais satiksmes ceļš no Jelgavas uz Rīgu, aizvedot līdz Āgenskalna liča pārceltuvei pār Daugavu. Plašāka koka ēku apbūve gar šo ceļu sāka veidoties kopš 18. gs. sākuma un pašreizējā Kalnciema ielas koka apbūve pārstāv Rīgas priekšpilsētu celtniecības tradīcijas sākot no 18. gs. līdz 19. gs. beigām, kas šādā kvalitātē un kvantitātē citviet Rīgā gandrīz nav saglabājusies straujas pilsetbūvniecības attīstības rezultātā un ir retums arī visas Eiropas kontekstā. Raksturīga iezīme ir ēku izvietojums gar ielu un dārzi gruntsgabalu dzīlumā. Kopā 24 ēkas abās ielas pusēs veido vienotu apzīlojumu ietvertu apbūves ansamblī, kas līdz ar zemo apbūves intensitāti uzsāktāma par vienu no šis vides kultūrvēsturiskajām vērtībām. Ēkas izceļas ar harmoniskām fasādēm, kas sakņojas labās proporcijās un vēlinā klasicisma apdares detaļu daudzveidīgā, bet tai pat laikā līdzsvarotā pielietojumā, kā arī satur vērtīgu informāciju par tradicionālajām būvtehnikām.

Priekšlikumu Kalnciema ielas ēku ansambļa atjaunošanai jau 2002. gadā izteica biedrība *Latvia Nostra*, pateicoties tās sabiedriskajām aktivitātēm, šī ideja ieguva arī lielu Kalnciema ielas iedzīvotāju atbalstu, par ko liecināja arī 2005. gadā veiktās socioloģiskās aptaujas rezultāti. Pateicoties atsevišķu ēku īpašnieku iniciatīvai, tika uzsākta dažu ēku restaurācija un pakāpeniski ielas ēku atjaunošana līkuma par pirmo Rīgā realizēto *Public Private Partnership* projektu. 2006. gada vasara Kalnciema ielas koka apbūvi iekļāva Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā un kopš tā laika pakāpeniska ēku atjaunošana, piesaistot gan valsts, gan pašvaldības un privātos līdzekļus, veiksmīgi turpinās, restaurāciju sasaistot ar dažādām mūsdienu dizaina un tūrisma aktivitātēm.

Wooden buildings in Kalnciema Street

Kalnciema Street, Riga

The history of Kalnciema Street dates back to the 17th century, when it was the main traffic route between Jelgava and Riga. It ended at a river crossing across the Daugava which was on the Bay of Āgenskalns. Wooden buildings were first erected along the road in the early 18th century, and the buildings that are in Kalnciema Street now represent building traditions in Riga's suburban areas from the 18th to the late 19th century. Because of rapid urban development, few parts of the Latvian capital city have such a great quantity and quality of wooden buildings. Indeed, the area is special in the context of all of Europe. The buildings are close to the street, and they all have gardens. The 24 buildings on either side of the street make up a unified and green ensemble. This, along with the fact that the intensity of construction in the area is low, represents the cultural and historical value of the region. The buildings are distinguished by their harmonic facades, which have good proportions. The details are from the style of late Classicism, and they are diverse, but balanced. They also contain valuable information about traditional construction techniques.

The proposal to restore the wooden buildings in Kalnciema Street was made by the Latvia Nostra organisation in 2002. Thanks to the organisation's efforts, the idea won the support of lots of people who lived in the street, as was found in a 2005 sociological survey. Thanks to the initiative of some building owners, structures began to be restored, and gradually the process became Riga's first public-private partnership project. In the summer of 2006, the wooden buildings in Kalnciema Street were listed on the national list of cultural monuments. Since then, the buildings have gradually been renovated with the help of financing from the state, the local government, and private enterprises. The renovation has been linked to different design and tourism activities in the area.

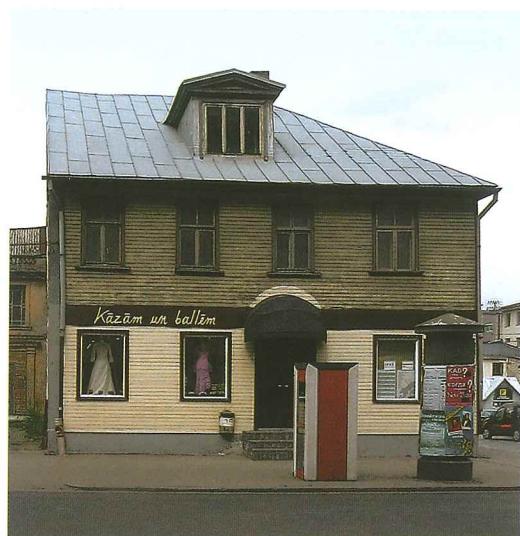
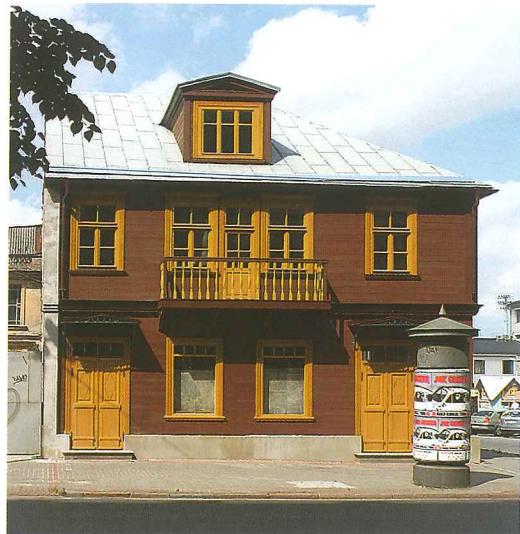
Koka dzīvojamā ēka

Rīga, K. Valdemāra iela 45

Ēka K. Valdemāra ielā 45 iekļaujas unikālā klasicisma laika koka ēku ansamblī, ko veido arī blakus zemes gabalos esošās ēkas K. Valdemāra ielā 41 un 43. Tas ir viens no pilvērtigākajiem Rīgas koka apbūves fragmentiem tiešā vizuālā kontekstā ar jūgendstila arhitektūru.

Sākotnēji kā vienstāva koka gulbūve uz zema mūra cokola ēka K. Valdemāra un E. Melngaila ielas stūri būvēta ap 1815. gadu. 19. gs. sešdesmitajos gados tā pārplānota un tai uzbuvēts otrs stāvs, bet sienas apšūtas ar 20 cm platiem gropētiem dēļiem. Fasāžu kompozīcija simetriska ar regulāri izvietotiem taisnstūrveida aīlu logiem. Vairākās telpās izpētē konstatētas arī 19. gs. otrās pusē un 20. gs. sākuma dekoratīvas sienu apdares, kas izpilditas gan ar limes, gan eļļas krāsām.

Atšķirībā no ilgstoši nekoptajām blakus ēkām šajā ēkā, pateicoties īpašnieces ieinteresētai un izpratnei, un pamatojoties uz vispusīgiem izpētes materiāliem, notiek restaurācijas – rekonstrukcijas darbi, kas veikti saglabājot ēkas autentiskumu un izceļot tās kultūrvēsturiskās vērtības. Īpašnieces attieksme un prasības pret darbu kvalitāti ēkā, kas tikai šī gada maijā iekļauta Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, var kalpot par paraugu daudziem kultūras pieminekļu īpašniekiem.

A wooden residential building

Valdemāra Street 45, Riga

The building at Valdemāra Street 45 is part of an ensemble of wooden buildings from the period of late Classicism. The buildings at Valdemāra Street 41 and 43 are also part of the ensemble. This is one of the most complete examples of wooden buildings in Riga in the specific sense of visual appearance. The architecture is in the style of Art Nouveau.

The first building was a one-story log structure on a low stone socle. It stands at the corner of Valdemāra and Melngaila streets, and it was built around 1815. A second floor was added in the 1860s, and the walls were covered in board. The composition of the facade is symmetrical, with regularly placed rectangular windows. Wall decorations from the latter half of the 19th century and the early 20th century have been found. These were made with glue and oil paint.

This building, unlike its neighbouring buildings, has been renovated and reconstructed thanks to the interest and understanding of its owner, as well as thorough research. The authentic nature of the building has been preserved, as have its cultural and historical values. The owner's attitude and demands as to the quality of the work led to the building's being included in May 2010 on the list of nationally protected cultural monuments, and it can certainly set a good example for the owners of other old buildings in the city.

Turaidas luterāņu baznīca

Sigulda, Turaidas iela 10

Turaidas baznīca ir viena no senākajām koka ēkām Turaidas muzejrezervāta teritorijā – iesvētīta 1750. gadā, tā jau 260 gadus kalpo gan savam sākotnējam uzdevumam, gan kļuvusi par nozīmīgu apskates objektu.

Lai arī savā pastāvēšanas laikā baznīca nekad nav nopietni postīta, tā vairākkārt pārbūvēta un pēc 1965. gada janvāra, kad draudze bija spiesta dievnamu pamest, nododot to pašvaldībai, izmantota kā muzeja ekspozīcijas telpa. Laika gaitā, veicot pārbūves un remontdarbus, dievnams ieguva dažadus uzslāņojumus. Laikā no 1968. līdz 1974. gadam notika vērienīgākā baznīcas rekonstrukcija, pielāgojot ēku muzeja uzdevumiem, un, lai arī tā laika izpratnē tā veikta leni un saudzīgi, ar funkcijas maiņu saistītajā remontā ēka tomēr piedzīvoja lielākas pārmaiņas savā pastāvēšanas laikā un zaudēja daļu autentisko elementu.

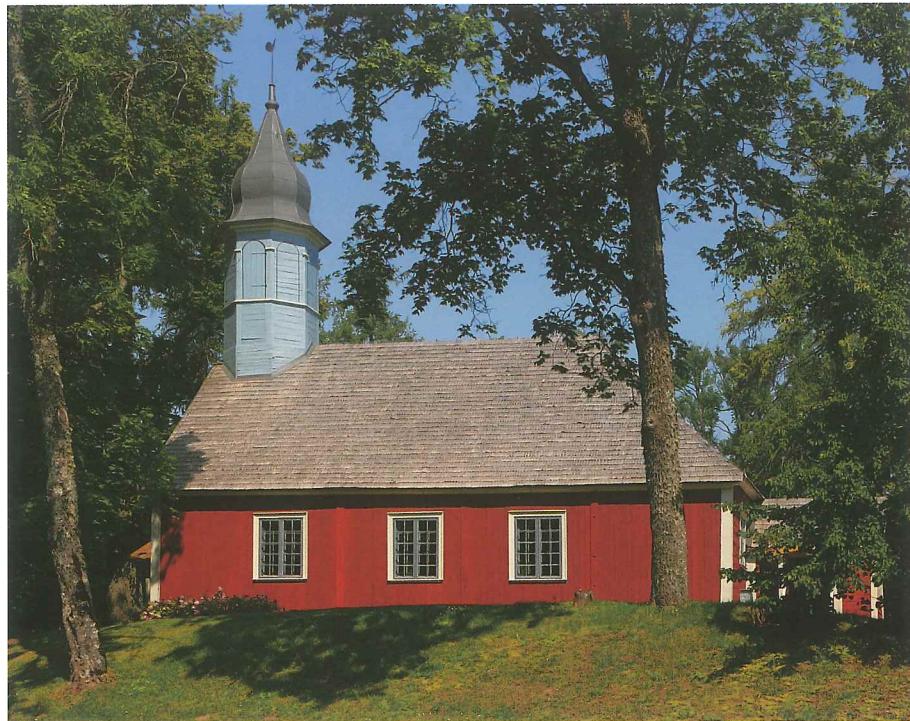
Uzsākot baznīcas restaurāciju, muzejs izvirzīja mērķi – maksimāli saglabāt šo Vidzemes koka celtniečības pieminekli, novērot tehniskās problēmas un atdot ēkai 18. gs. vidus tēlu, lai celtne varētu atdzīmt kā viens no Turaidas muzejrezervāta kompleksa nozīmīgākajiem akcentiem.

Plānojot restaurācijas darbus, vispirms tika veikta padziļināta ēkas izpēte dabā. Apkopojoj jau agrāk zināmo un jauniegūto informāciju, būtiski tika precīzēta celtnes būvvesture, kas ļāva izstrādāt maksimāli pamatoitu baznīcas restaurācijas projektu (arh. I. Caunīte, 2006).

No 2008. līdz 2010. gadam veiktā baznīcas atjaunošana (SIA "Balsts R") aizsākās ar senās būves atbrivošanu no cementa apmetuma gūsta. No projekta iesaistītajiem speciālistiem pasākums prasa lielu drosmi un godaprātu, radošumu un atbildību, risinot sarežģītus konstruktīvus uzdevumus, pacietīgi vienu pēc otra mainot bojāto balķu fragmentus, taisnojot ielikušās sienas un atjaunojot izdrupušos laukakmeņu mūra pamatus.

Atjaunošā izmantotas tikai autentiskas 18.–19. gs. tehnoloģijas un būvmateriāli. Tā, atjaunojot fasāžu krāsojumu, lietota tradicionālā rudzu miltu krāsa, aizpildot gulbalķu spraugas – sūnas, bet atjaunojot virspamatu hidroizolāciju – bērza tāss.

Atjaunotajā dievnama interjerā izvietota ekspozīcija "Turaidas baznīcas un draudzes vēsture".

The Turaida Lutheran Church

Turaidas Street 10, Sigulda

The Turaida Lutheran Church is one of the oldest wooden buildings in the Turaida Museum Reserve. It was consecrated in 1750, and for the subsequent 260 years it has served its original purpose. It is also an important point of interest for visitors.

The church has never been seriously damaged during its history, although it was rebuilt several times, and in January 1965, the congregation was forced to leave it. A museum was installed by the local government. During different periods of reconstruction and repair, the house of worship gained different levels of appearance. The major reconstruction occurred between 1968 and 1974 to adapt the building for the needs of a museum. The work was done slowly and carefully, at least insofar as that was possible during the Soviet era, but the building still underwent the greatest changes that it had ever experienced, and some of its authentic elements were lost.

When it began restoration of the church, the contemporary museum said that it would maintain this monument of wooden construction in Vidzeme as much as possible while dealing with technical problems and restoring the image of a building from the mid-18th century. This allowed it to be reborn as one of the most important accents of the Turaida Museum Reserve.

The building was studied in detail before work began. Existing and new information were correlated to determine the history of the building's construction. This made it possible for architect Iréna Caunite (2006) to prepare a maximally appropriate plan for the building's restoration.

The work was done from 2008 until 2010 by the SIA Balsts R company. First, the cement exterior of the building was removed to liberate the old wooden building. This required a great deal of courage, reverence, creativity and responsibility, because it was a complicated project which involved very patient replacement of damaged bits of log, straightening of walls, and restoration of the crumbling stone foundations.

The restoration was done only with authentic technologies and building materials from the 18th and 19th century. In restoring the colour of the facade, restorers used traditional paint made of rye flour. Moss was used to fill the cracks between the logs, and the hydro-isolation of the foundations was done with birch bark.

The interior of the restored church has an exhibition focusing on the history of the house of worship and its congregation.

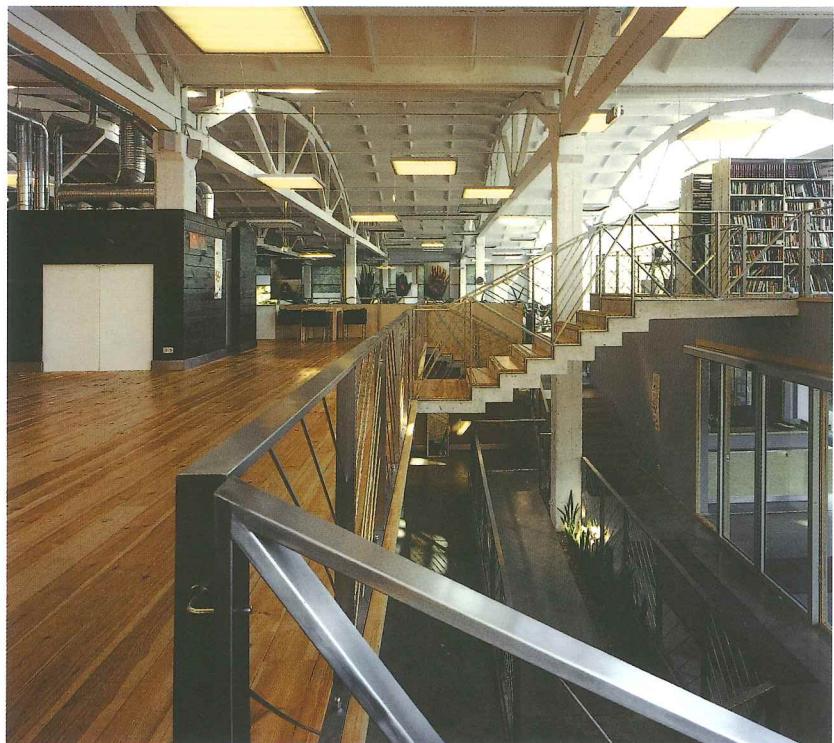
Bijušais Aleksandra Popova Rīgas radiorūpniecīcas ražošanas korpusss,

tagad A/S "Diena"

Rīga, Mūkusalas iela 9c

Pamesta sociālisma industriālā telpa sabiedrības apziņā visbiežāk netiek identificēta kā vērtība, asociatīvi tā drizāk saistās ar degradētu vidi. Tomēr padomju laika apbūve sevi slēpj līdz šim maz īstenotu potenciālu, kas ir cienīgs saukties par kultūras mantojumu. 2003.–2005. gadā bijušais Aleksandra Popova Rīgas radiorūpniecīcas ražošanas korpusss Rīgā, Mūkusalas ielā, rekonstruēts akciju sabiedrības "Diena" biroja un laikraksta redakcijas vajadzībām. "Informācijas fabrika" ir pašu – pasūtītāja un projekta autoru – piemērīts apzīmējums pārbūves konceptualajai programmai, kas uzsver un izceļ celtnes industriālo raksturu. Metāla plāksnes un logailas fasādē asociatīvi tēlo avizes sleju un laukumu saikumus. "Diena" ir realizējusi ieceri par atvērtā plānojuma biroju, izvietojot vienā telpā gan redakciju, gan biznesa daļu, kam ir kopīgs jumts ar tipogrāfiju. Atvērtība kā virusuzdevums ir iestenota gan telpas iekšejā organizācijā, gan komunikācijā ar vidi: ziemēļu sienai veidota kā pilnībā atklāta, stiklota fasāde. Iekštelpā atsegtas dzelzbetona konstrukcijas – liellaiduma fermas un balsti –, apdarē neslepjot to vēsturisko pieredzi. Lielākajā telpas daļā saglabāts pilns korpusa augstums, kas sasniedz 6–8 m. Atvērtības princips ir laikmeta demokrātijas zīme un laikraksta simbols komunikācijai ar sabiedrību, vienlaikus tā ir funkcionāla nepieciešamība avizes darba specifikai, kam nepieciešama zibenīga informācijas apmaiņa. Industriālo vidi humanizē koka klātbūtnē: no koka veidotās telpu starpsienas, gridam ieklāti neapstrādāti dēļi, lai tās skartu dabisks vecināšanas process.

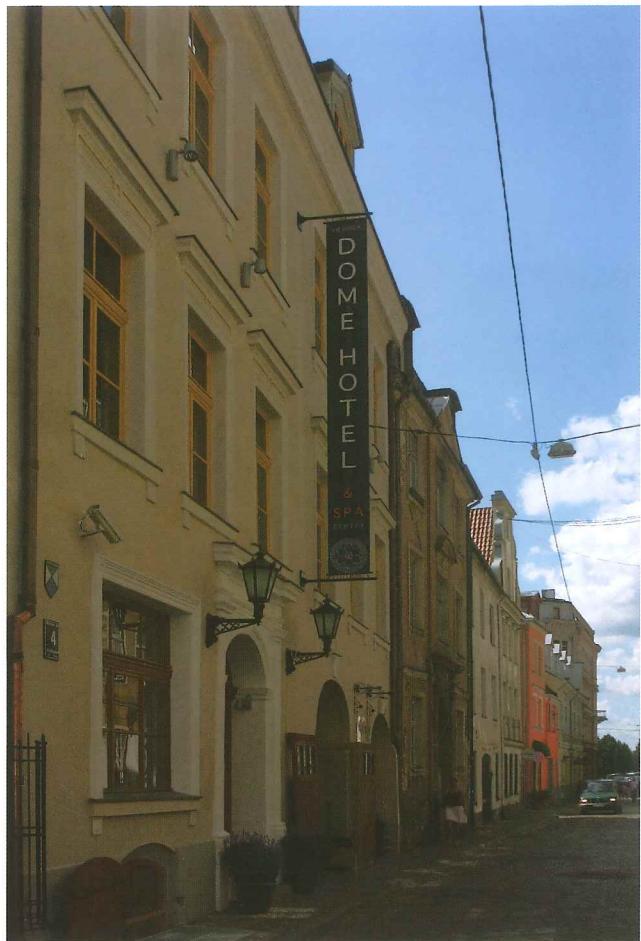
Pārbūves projektu izstrādāja arhitektu grupa (B. Bula, J. Lasis, I. Šteimanis) arh. A. Kronberga vadībā, kura veikums ir iekļauts Latvijas kultūras kanonā. Latvijas arhitektūras 2005. gada skatē šis objekts atzīts par uzvarētāju nominācijā "Pārbūves". Objekts atklāj sociālisma laika mantojuma iespējas pāraptā mūsdienīgā kultūras vidē.

**The building of the newspaper Diena,
former building of Aleksandrs Popovs Riga Radio Factory
Mūkusalas Street 9C**

An abandoned industrial building from the Socialist period usually is not seen by the people of Latvia as anything other than a degraded environment. Soviet buildings, however, often hide unutilised potential that is worthy of being described as cultural heritage. Between 2003 and 2005, the building at Mūkusalas Street 9C in Riga, which had been the Aleksandrs Popovs Riga Radio Factory, was rebuilt for the needs of the newspaper *Diena*. Known as the "Information Factory" now, the building was designed on a conceptual basis which emphasises the industrial nature of the structure. The metal plates and windows on its outer walls represent, in associative terms, the layout of a newspaper page. *Diena* has established an open plan office, with editors and representatives of the business sector of the newspaper all in one big area. The printing presses are also in the same building. This openness has been used for the internal organisation for the space and for communications with the external environment. The northern wall is completely made of glass. The cement structures of the interior have been left in place to show the history of the building. The ceiling height of most of the interior has been preserved – 6 to 8 metres. The principle of openness is a sign of the democratic nature of the era, and it is a symbol as to how the newspaper communicates with society. At the same time, it is also of functional importance given the specifics of a newspaper. There has to be very quick exchange of information. The industrial environment is humanised by the presence of wood. Interior walls are made of wood, and unfinished boards make up the floors. The aim there is to ensure that the floorboards age in a natural way.

The group of architects who designed the rebuilding were led by the architect Andris Kronbergs. The achievement was listed on Latvia's cultural canon, and in 2005 it won a prize for the restructuring of the building. This makes it clear that the heritage of the Socialist era can be transformed into a modern cultural environment.

Dzīvojamā ēka – viesnīca "Dome Hotel & SPA"

Rīga, Miesnieku iela 4

Vecrīgā, Miesnieku ielā 4 viesnīcas "Dome Hotel & SPA" izveidē un ēkas rekonstrukcijā ieguldīti ap 2,5 miljoni latu. Tas ir respektējams piemērs tam, kā privātpāšnieks veicina vecpilsētas kultūrvides uzlabošanu un kultūras pieminekļa saglabāšanu.

Rekonstruētā un restaurētā viesnīca (2009, arhitektu birojs "Sudraba arhitektūra") atrodas 16.–18. gs. ēku kompleksā. Arheoloģiskās izpētes laikā zem pagalma daļas tika atrastas 13. gs. sākuma konstrukcijas – šis celtnes pamati ir saglabājušies no Rīgas dibināšanas laikiem. Ēkā no 17. līdz 19. gs. ir veiktas parbūves. Viesnīcas telpās ir saglabātas visas vēsturiskās vērtības – 18. gs. sienu gleznojumi, koka kāpnes, podiņu krāsnis, durvis un logi. Atsevišķi restaurācijas risinājumi ir unikāli Latvijas arhitektūrā. Tāpat viesnīcā izveidotas videi draudzīgas un enerģiju taupošas inženier-sistēmas. Veiksmīgi atrisinātas telpiskās problēmas un augststāvā papildus izveidota terase ar skatu uz Doma baznīcu. Kā ipašs viesnīcas eksterjera dekors ir izveidots vertikāls zaļās sienas dārzs.

Ēkas atjaunošana ir veiksmīgs vēsturiskās substances un mūsdienu dizaina apvienojums. Ēkas jaunā funkcija oriģināli iekļaujas nelielajā iekštelpu struktūrā, kur katrā vēsturiska detaļa ir eksponēta kā vērtība.

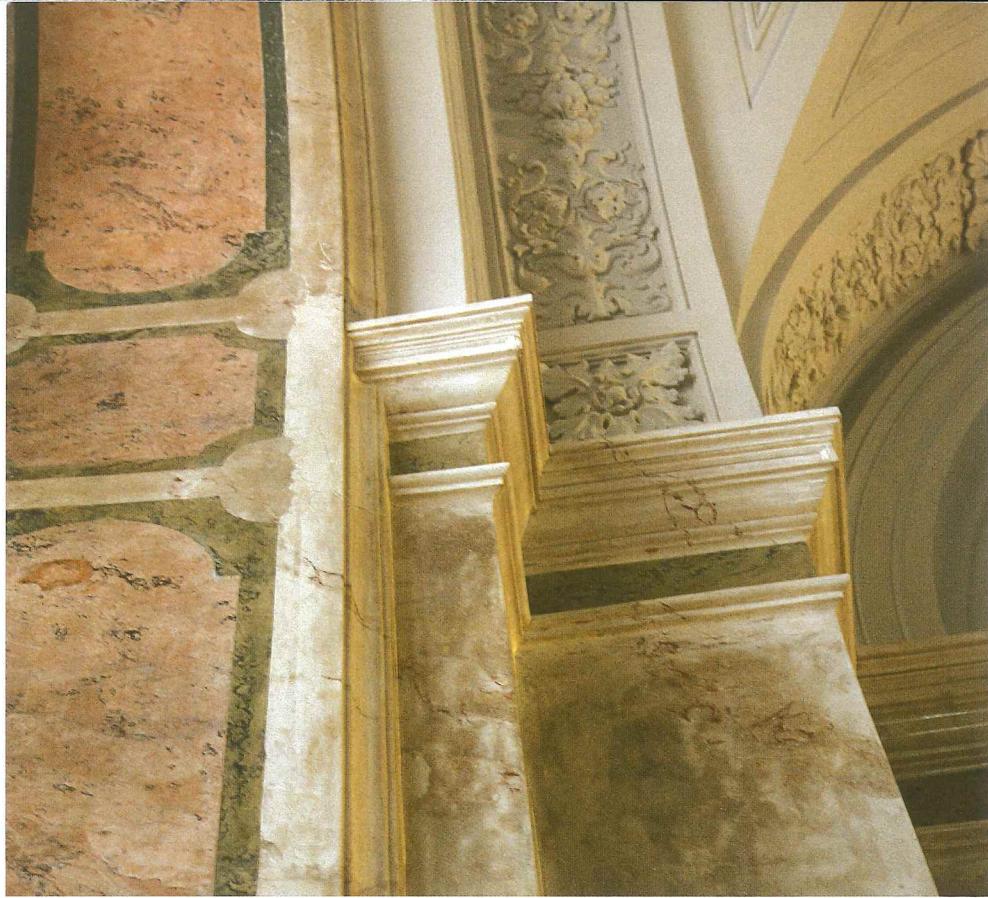
The Dome Hotel & SPA

Miesnieku Street 4, Riga

Reconstruction of the building at Miesnieku Street 4 in Old Riga, which is now the Dome Hotel & SPA, cost around LVL 2.5 million. This is a great example of how private owners help to improve the cultural environment of the old city and to preserve cultural monuments therein.

The reconstructed and restored hotel (2009, the architectural firm Sudraba arhitektūra) is in a set of buildings dating back to the 16th to the 18th century. During archaeological investigations in advance of the process, structures from the early 13th century were found. This means that the foundations of the building have been there since the establishment of the city of Riga itself. Between the 17th and the 19th centuries, the building was reconstructed several times. The rooms in the hotel have all of the historical treasures from ages gone by – tiled stoves, 18th-century wall paintings, wooden stairs, doors and windows. Several aspects of the renovation are unique in Latvian architecture. The engineering systems in the hotel are environmentally friendly and help to save on energy resources. Spatial issues have been addressed successfully, and there is a terrace on the upper floor with a view of the Dome Cathedral. A special element of the exterior decor is a vertical and green wall garden.

The restoration of this building represents a successful merger of historical substance and modern design. The new function of the building is perfect for the interior structure, and each historical detail is exhibited as a treasure.

Rīgas Birža

Rīga, Doma laukums 6

1848. gadā Lielā ģilde sākta apspriest jaunu projektu, – lielas ēkas celtniecību, kurā atrastos Lielā ģilde, Biržas komiteja un pilsētas teātris. Būvprojektu izstrādāja Pēterburgas arhitekts, akadēmīķis Haralds fon Bosse. 1851. gadā Biržas komiteja pēc vairākkārtējiem dažādu ieceru noraidijumiem pieņēma H. Bosses projektu. Īpaši ievēlētā projekta realizēšanas komiteja izskatīja 13 dažādas iespejamās ēkas novietnes un izvēlējās arhitekta piedāvāto vietu – Pils, Šķūņu un Jēkaba ielas stūri. 1852. gadā būvlaukums bija izveidots un 14. decembrī apstiprināja biržas ēkas būvprojektu.

1852. gada 3. jūnijā notika svinīga pamatakmens ielikšana, bet 1856. gada 26. maijā – biržas ēkas atklāšana.

Plaši remonta darbi notika 1956. gadā: izbūvēja jaunas kāpnes uz pagraba telpām, pārkrāsoja siejas, griestus un laboja uz sienām likto mākslīgo marmoru. 1977. gadā sākās visas ēkas remonts, restaurācija. Projektu izstrādāja arhitekte Daina Ceplite, darbus izpildīja LPSR Kultūras ministrijas Zinātniskās restaurēšanas pārvalde. Darbi bija gandrīz pabeigti, kad ēkā izcēlās ugunsgrēks un pilnībā izdega (iebruka jumts) divas augšējās zāles pret Jēkaba ielu. 1980. gadā restaurācijas darbus atsāka, – atjaunoja iebrukušo jumtu un uzsāka abu zāļu atjaunošanu. Tomēr darbi zālēs dažādu apstākļu dēļ netika pabeigti. Pārejās ēkas telpas izirēja dažādām organizācijām.

2000. gadā radās doma plāgot biržas ēku Ārzemju mākslas muzeja funkcijai. Projektējot ēkas restaurāciju, galvenais uzdevums bija – maksimāli saglabāt ēkas vēsturisko plānojumu, fasādes, interjerus un vienlaicīgi to visu savienot ar muzeja prasībām: radīt eksposīcijas izvietošanai nepieciešamās plaknes, nodrošināt speciālu mikroklimatu, darbu izgaismošanu, atrast vietu darbinieku kabinetiem, mācību klasēm, kā arī iekārtot telpas apmeklētāju ērtībām: garderobes, tualetes, kafejnīcas, suvenīru veikalīnu un telpiski samērīgu vestibilu.

Biržas ēkā saglabājies viens no skaistākajiem apdares veidiem – māksligais marmors (masa sastāv no divreiz dedzināta ķīpša, limūdens un dabīgajiem pigmentiem). Kopējais marmora daudzums zālēs un anfilādes telpās ir 1500 m². Katrā zālē marmora toni ir atšķirīgi: vienā tumši zaļi un avērsarkanās plaknes mijas ar pelēkām, otrā vīrs zeltaini dzelteniem paneļiem ir sienas ziloplauka toni, bet anfilādes marmors iemirdzas lielo logu apmales. Iespaidīgakais skats ir pirmā stāva zālē, kur ar gaiši iedzeltenu marmoru klātas sienas sešu metru augstumā. Marmora restaurācijas darbus veic Vācijas, Itālijas, Polijas un mūsu speciālisti. Atjaunošanas laikā organizēti arī vairāki apmācības kursi. Muzeju biržas ēkā atvērs 2011. gada 20. augustā.

The Riga Stock Exchange

Riga, Dome Square 6

In 1848, members of the Great Guild of Riga began to discuss a new project. The idea was to erect a large building for the guild, the Stock Exchange Committee, and the city's theatre company. The design for the building was the work of an architect from St Petersburg, Harald von Bosse. In 1851, the Committee of the Stock Exchange rejected several of the man's proposals before finally approving the final version. After looking at 13 possible locations, the panel decided on the corner of Pils, Šķūņu and Jēkaba Streets in Old Riga. By 1852, the construction site was ready. The cornerstone was laid on June 3, and the building was ready for occupancy on May 26, 1856.

Fully a century later, in 1956, extensive renovations were conducted in the building. New stairs were installed to the cellar. The walls and ceilings were repainted, and artificial marble that was part of the design was repaired. In 1977, another major round of repair and restoration was begun. The architect Daina Ceplite led the project, which was the responsibility of the Scientific Restoration Board of the Soviet Latvian Ministry of Culture. The work was almost finished when, disastrously, the building caught on fire. The roof collapsed, and two of the main rooms on the Jēkaba Street side of the building were completely destroyed. Work began anew in 1980 to install a new roof and repair the two halls. For various reasons, the work on the two halls was never completed. The rest of the building was rented out to various organisations.

In 2000, it was decided to adapt the Stock Exchange building for the functions of the Museum of Foreign Art. The job for restorers was to preserve the building's historical design, façades and interiors of the building as much as possible while adapting the building to the museum's needs. Areas to exhibit its collection were needed, work had to be done on the microclimate in the building, lighting had to be provided for the artworks, there had to be offices for employees and rooms for educational sessions, as well as cloakrooms, lavatories, cafeterias, a gift shop and an appropriate entrance hall for the convenience of visitors.

Preserved in the building to this day is one of the most beautiful forms of decoration – artificial marble which is made of twice-burned plaster of Paris and appropriate pigmentation. There are 1,500 square metres of this material throughout the building. The shading of the marble is different in each hall, ranging from dark green panels to raspberry red ones interspersed with gray panels. There are golden-yellow panels together with ivory-coloured ones. The marble also sparkles on the sills of the building's grand windows. The most impressive view is in the grand hall of the first floor, where the walls are six metres high and are covered with light yellow marble. The restoration of the marble is being handled by master craftsmen from Germany, Italy, Poland and Latvia. Several training courses have been organised for local artists. The museum will open its doors in its new building on August 20, 2011.

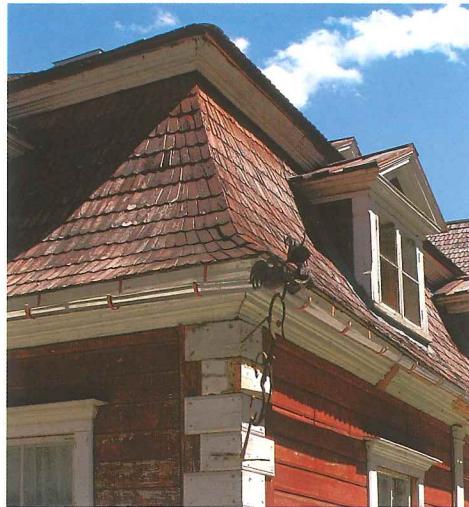
Ungurmuižas kungu māja

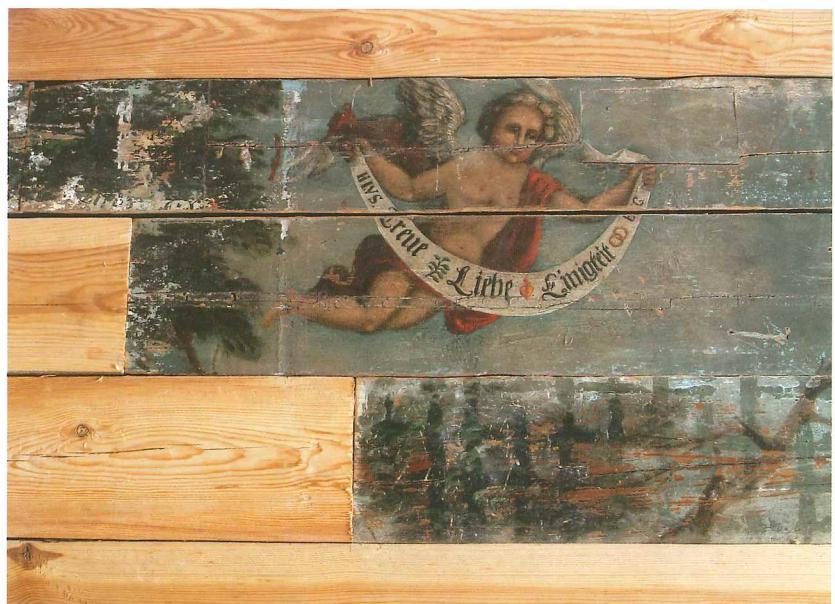
Pārgaujas novads, Raiskuma pagasts

Ungurmuižas kungu māja (1730–1732) celta pēc B. fon Kampenhauzena ierosinājuma. Kungu māja pārbūvēta no 1747. līdz 1753. gadam. No 1750. līdz 1756. gadam muiža strādāja Limbažu krāsotāju meistars G. D. Hinšs, kura sienu gleznojumi kungu mājā – grenadieri, ainavas un ornamentālās kompozīcijas saglabājušās līdz mūsdienām. 18. gs. kungu mājas centrā atradās priekšnams ar kāpnēm, pēc tam dzīvojamā istaba, bet tālāk – izēja dārzā. Dienvidu galā kādreiz atradies apvalkdūmenis, bet telpas sildījušas krāsnis.

1917. gadā Krievijas armijas kazaki Ungurmuižas kungu māju izdemolēja. Savukārt no 1951. līdz 1961. gadam ēkā tika iekārtota skola, šajā laikā nojauktas vairākas aplezonotās koka starpsienas, oriģinālās krāsnis un apmestī atlikušie gleznojumi. Vērienīgi Ungurmuižas kungu mājas restaurācijas darbi uzsākti 20. gs. 90. gados pēc Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas iniciatīvas ar Zviedrijas nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes finansiālu atbalstu – neļaujot ēkai aiziet bojā un atjaunojot oriģinālo plānojumu. Pēc arhitekta I. Dirveika projekta ēkā izveidots Ungurmuižas muzejs un telpas sabiedriskiem pasākumiem.

Ungurmuižas kungu māju ieskauj parks (18. gs., 19. gs.). Tājā atrodas Tejas naminš jeb lustūzis (1753, namdaris K. Gerverts), kas restaurēts no 1977. līdz 1980. gadam. Attālāk atrodas kapliča (1758–1760), bet tiešā kungu mājas tuvumā redzama t. s. mazā māja un vecais skolas nams jeb ērbērgis (19. gs.), kā arī graudu klēts (1738–1740).

The mansion of the Ungurmuiža Estate

Raiskums Paarish, Pārgauja Administrative District

The mansion at the Ungurmuiža Estate was built between 1730 and 1732 at the proposal of B. von Kampenhausen. Rebuilding of the structure occurred between 1747 and 1753. From 1750 until 1756, a master painter from the town of Limbaži painted wall scenes of grenadiers, landscapes and ornamental compositions. These have survived to this very day. During the 18th century, the centre of the mansion contained a hall with a stairwell, a living area and an exit to the garden. There was once a major chimney at the southern end of the structure, and the rooms were heated with stoves.

In 1917, Cossacks from the Russian army demolished the mansion. From 1951 until 1961, a school used the building. Several of the painted interior walls were knocked down, and the original stoves were removed. Major renovations of the mansion began in the 1990s after the State Inspection for Heritage Protection proposed that this be done with the financial support of the Swedish National Cultural Heritage Board. The aim was not to allow the unique building to be destroyed and to restore its original appearance. Architect Ilmārs Dirveiks drew up the blueprints, and the building was turned into a museum, complete with facilities for public events.

The mansion is surrounded by a park which was improved throughout the 18th and 19th century. A little tea pergola (1753) which is in the garden was restored between 1977 and 1980. Further on is a chapel (1768–1960), and in the immediate proximity of the mansion are the so-called small house and the old schoolhouse (19th century), as well as a granary (1738–1740).

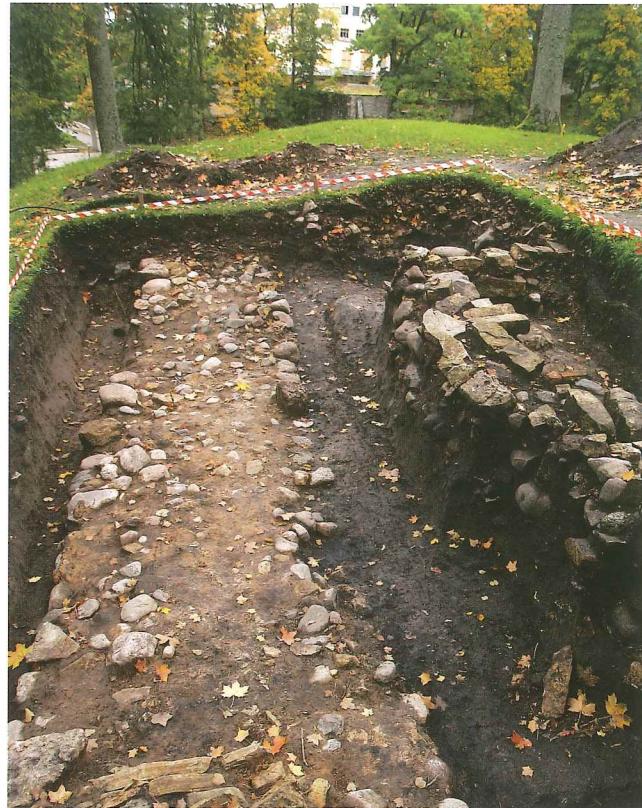
Riekstu kalns – pilskalns

Cēsis, Cēsu pils parks

Riekstu kalns – pilskalns atrodas Cēsu Livonijas ordeņa pildrupu pakājē, pilsētas centrā. Tā ir vieta, no kurās aizsākusies Cēsu vēsture. Nelielajam, savrupajam kalnam ir ļoti stāvas, 8–12 m augstas malas, no viduslaiku pils to šķir dzīļa grava.

1980. gadā pilskalnā arheoloģiskos izrakums veica arheologs J. Apals. Izrakumu gaitā atklājās sešu celtņu vietas, aka, pavards un 13. gs. aizsargmūras fragmenti. Izrakumu rezultāti norāda, ka Riekstu kalnā bijusi trīs apdzīvotibas periodi – 11. un 12. gs., tad 13. gs., kad vendi dzīvoja kopā ar zobenbrāļiem, un arī laiks, kad kalns vairs nebija apdzīvota vieta, bet priekšnocietinājums Livonijas ordeņa pils aizsardzībai. 17. gs. 30. gados Cēsu pilsmuižas īpašnieks grāfs K. fon Zīversss veica apjomīgu muižas ansambļa labiekārtošanu. Riekstu kalna izteiksmīgais siluets kļuva par organisku sastāvdaļu un nozīmīgu akcentu vienā no romantiskākajiem Latvijas muižu parkiem – Cēsu pils parkā.

2009.–2010. gadā ar ERAF atbalstu realizētā projekta "Cēsu pilsmuižas parka atjaunošana tūrisma attīstībai" ietvaros arheoloģiskais piemineklis ieklauts pilnvērtīgā mūsdienu tūrisma un kultūras aprītē. Pilskalns labiekārtots tūristu vajadzībām – ar gājēju celiņiem un izgaismojumu. Veikta viduslaiku aizsargmūra fragmenta rekonstrukcija, kā arī apmeklētājiem sniegtā paskaidrojoša kultūrvēsturiskā informācija.

Riekstu Hill and Castle Hill

Cēsis, garden of the Cēsis Castle

Riekstu Hill and Castle Hill are at the foot of the ruins of the Cēsis Castle, which was built by the Livonian Order. The small hill has very high and steep sides, measuring between 8 and 12 metres in height. A deep moat separates it from the Medieval castle.

An archaeological investigation of the castle hill was conducted in 1980 by the archaeologist Jānis Apals. He found the locations of six ancient buildings, along with an outdoor cooking area and fragments of a 13th-century protective wall. The results showed that there were three periods of settlement in the area – in the 11th, then 12th, and the 13th century, when Vendians lived together with the Brotherhood of the Sword. Later, the hill was not populated, but it did help to defend the Livonian Order's castle. In the 1630s, the owner of the Cēsis castle estate improved the estate to a very substantial degree. The expressive silhouette of Riekstu Hill became an organic component in the estate and an important aspect in the park of the Cēsis Castle – one of the most romantic parks of its type in Latvia.

In 2009 and 2010, with financing from the EBRD, the castle park was renovated for the purposes of tourism. This archaeological monument is now fully a part of tourism and culture. There are facilities for tourists such as walking paths and lights. A part of the Medieval ramparts has been reconstructed, and visitors are given explanatory information about local culture and history.

Cēsu viduslaiku tirgus laukums

Cēsis, Rožu laukums

Cēsu Rožu laukums – viduslaiku pilsētas senais tirgus laukums – atrodas vēsturiskajā centrā, pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā. Jau kopš 13. gs. vidus laukumā izvērsās tirdzniecība, tur atradās soda stabs un aka, bet blakus – baznīca un rātsnams. 20. gs. sākumā laukums kļuva par šauru, un tirgus laukumu izveidoja jaunā vietā, savukārt veco 1927. gadā nolema pārveidot par skvēru – tajā iestādīja košumkrūmus, kokus un puķes. Pateicoties bagātīgajām puķu dobēm, laukums pēc 2. pasaules kara ieguva Rožu laukuma vārdu. Gadu desmitiem ritot, koki pārauga un skvērs pamazām zaudēja savu agrāko pievilcību.

Pēc 2008.–2009. gadā veiktās laukuma rekonstrukcijas tas kļuvis par mūsdienīgu, aktīvi un daudzveidīgi izmantojamu pilsētvides telpu, saglabājot viduslaiku tirgus laukuma iezīmes. Ir atjaunots laukuma telpiskais risinājums, veidojot to bez apstādījumiem un nodrošinot ērtu gājēju kustību visos virzienos. Akmens materiāla segums – dažādu tonu laukamens, granita un betona brūgis – atkārto laukuma seno, ūdens noteku veidoto lineāro dalijumu. Laukuma tēlu bagātīna iepreti augstskolas ēkai novietotā strūklaka – laukuma segumā iebūvēta metāla līnijas izkārtotu sprauslu sistēma ar mainīgām ritma, augstuma un apgaismojuma variācijām. Laukums vasarā tiek papildināts ar augu kompozīcijām stipotos koka toveros.

Tirgus laukums atkal kļuvis par Cēsu vecpilsētas nozīmīgako un visaktivāko teritoriju.

The Medieval market square of Cēsis

Rožu Square, Cēsis

The Rožu (Rose) Square of Cēsis was a Medieval market square, and it is in the historical centre of the town, where the entire area is a monument of urban construction. The market first opened in the 13th century. It had a punitive pole and a well, alongside which were a church and city hall. In the 20th century, the square became too narrow. The market was moved elsewhere, and in 1927, the square was renovated with bushes, trees and flowers. Thanks to a wealth of flowerbeds, the square became known as Rožu Square after World War II. Over the decades, though, trees grew too tall, and the square gradually lost its former attractiveness.

Since another round of reconstruction in 2008 and 2009, the square has become a modern urban environment for all kinds of activities. Elements of the Medieval square have been preserved. The spatial solution of the square as has been restored. There are no more plants there, and pedestrians can move easily in all directions. The linear division of the square that was once based on the flow of water has been restored with different tones of rock, granite and cement. The image of the square is enriched with a fountain that is opposite the university building. The pipelines which power the fountain are arranged underneath the square, with different rhythms, heights of water sprays and colours. During the summer, plants are placed in the square in wooden containers.

The market square is now once again the most important and active territory in the old town of Cēsis.

Šaursliežu dzelceļa līnija Alūksne–Gulbene

Gulbenes–Alūksnes dzelceļa posms ir vienīgais vispārējās lietošanas šaursliežu dzelzceļš Baltijā. Tā sliežu platums ir 750 mm. 33 km garais posms ir saglabājies no šaursliežu dzelceļa linijas Stukmaņi–Valka, kuras ekspluatācija sākās 1903. gadā. Gulbenes–Alūksnes bānītis ir vienīgais dzelzceļš Latvijā, kurš atzīts par valsts nozīmes kultūras pieminekli. Šo dzelceļa liniju apsaimnieko privāta kompānija "Gulbenes–Alūksnes bānītis", kura ir FEDECRAIL (Eiropas tūrisma un muzej-dzelceļu federācija) biedrs. Pa dzelceļu notiek regulāri pasažieru pārvadajumi starp divu rajonu centriem un šajā maršrutā pēc saraksta kursē trīs vilcienu pāri dienā. Pārvadājumiem izmanto 20. gs. 60. un 80. gadu dizellokomotīves un vagonus. Šobrid tiek restaurēta arī tvaika lokomotive. Bānīti ir iecienījuši tūristi, jo līdzās dzelceļam ir gleznaina apkārtne, kā arī vesela virkne intere-santu dabas un vēstures objektu.

The narrow-gauge railroad between Alūksne and Gulbene

The narrow-gauge railroad which runs between the Latvian towns of Gulbene and Alūksne is the only one of its kind in the Baltic States. The rails are 750 mm wide, and the 33 kilometre route was once part of a line between Stukmani and Valka. Trains began to run along that line in 1903. The little train which now travels between Gulbene and Alūksne is the only one in Latvia to be a cultural monument of national importance. A private firm operates the line, and it is a member of the European tourism and museum-appropriate railroad federation, or FEDECRAIL. Regular passenger transport is available between the two administrative districts, with three pairs of trains travelling the distance each day. The diesel locomotives and train wagons date back to the period between the 1960s and 1980s. A steam locomotive is being restored at this time. The trip is popular among tourists, because the train passes through truly lovely territory. There are also lots of interesting environmental and historical points of interest along the way.

Raunas viduslaiku pils ar pilsētu

Raunas novads, Raunas pagasts

Raunas viduslaiku pils, kas piederēja Rīgas arhibiskapam, kopā ar pilsētu mūsdienās ir kļuvusi gan par nozīmīgu un tūristu iecienītu apskates objektu, gan arī par vienu no nozīmīgākajām vietām apkārtnes iedzīvotājiem. Atrodoties Raunas centrā, vizuāli izteiksmīgās pilsdrupas vienmēr ir piesaistījušas uzmanību un bijušas centrālā dominante apkārtnes ainavā.

Pils celšanas laiks viennozīmīgi nav nosakāms. Daļa pētnieku pils tapšanu saista ar 13. gs. otro pusī, taču dokumentā pamatojuma šādam apgalvojamam nav. Rakstītajos vēstures avotos Raunas pils pirmo reizi minēta 1381. gadā. Kopš 14. gs. Rāuna Rīgas arhibiskapam bija galvenā dzīvesvieta, kas 16. gs. dokumentos minēta kā ziemas mītne, kurā viņš dzīvojis no Mīkeliem līdz Sveču dienai. Pils nozīmīgākās pārbūves saistītas ar arhibiskapa J. Lindes laiku 16. gs. sākumā. 16.–17. gs. pils cieta militāro konfliktu laikā, 1683. gadā pēc Zviedrijas karāja pavēles nojaukti ārējie nocietinājumi, būvniecība pili pārtraukta un tā pamazām sākusi brukt.

Raunas pils celta netālu no Raunas upes labā krasta, uz 35 m augsta paugura ar stāvām nogāzēm Z un R pusē. Viduslaikos nocietinājums sastāvējis no galvenās pils un trim priekšpilīm. Galvenā pils bijusi 47,4 x 35,5 m liela taisnstūrveida laukakmeņu būve, kurai ap iekšējo pagalmu atradusies valēja divstāvu galerija. Pilij bijuši trīs trisstāvu korpusi ar pagrabiem, ziemelrietumu korpusa ziemeļu stūri atradies četrstūrveida tornis. Pagrabā pils izmantošanas laikā atradies cietums, pirmajā stāvā – saimniecības telpas, dienvidastrumu korpusa otrajā stāvā atradusies kapela, tai līdzās – kapitulzāle, savukārt pils dienvidrietumu korpusā atradies remters, bet ziemelrietumu korpusā – dormitorījs. 16. gs. pārbūvēs pils otrā stāvā lielās zāles ieguva krāšņas velves ar smilšakmeni kaltām konsolēm, paplašinātus logus jaunu mūra pagalma valējo galeriju.

No priekšpilīm lielākā bijusi ziemelē priekšpils. 17. gs. tajā atradusies stallī, kūtis un citas saimniecības ēkas.

Raunas viduslaiku pils teritorijā periodiski ir notikuši izpētes, konservācijas un restaurācijas darbi, tomēr sistematiski tie tiek veikti no 2005. gada, pateicoties aktivai Raunas novada domes darbībai. Katru gadu tiek konservētas un restaurētas pilsdrupu mūru konstrukcijas. Sadarbojoties dažādu nozaru speciālistiem veikti gan izpētes, gan labiekārtošanas darbi, līdz ar to radot iespēju senajām pilsdrupām veidoties kā centram, kur arī mūsdienās iespējama aktīva sabiedriskās dzīves pasākumu norise.

The Medieval Rauna Castle and town

Rauna Parish, Rauna Administrative District

The Medieval Rauna Castle belonged to the archbishop of Riga, and the castle along with the surrounding town are popular and important parts of the town for local residents. From the centre of Rauna, the visually expressive castle ruins have always attracted attention as the central dominant in the surrounding landscape.

It is not certain when the castle was built. Some researchers believe that it was in the mid-13th century, but there is no documentary evidence of this. The castle was first mentioned in written sources in 1381. Beginning the 14th century, Rauna was the main residence of the archbishop of Riga, and in the 16th century it was listed in documents as the place where he lived during the winter. Major renovations were made to the castle in the early 16th century. It suffered serious damage during military conflicts in the 16th and 17th century, and the outer fortifications were ordered to be torn down. Construction at the castle ended, and it slowly began to collapse.

The Rauna Castle is near the right bank of the Rauna River on a 35-metre hillock with steep sides to the North and West. The Medieval fortifications consisted of the castle and three forecastles. The main castle was 47.4 x 35.5 metres large – a rectangular building made of rocks with a two-story gallery around the internal yard. The castle had three three-story sections with cellars. The north-western structure had a square tower at its northern corner. There was a prison in the cellar of the castle. Household rooms were on the first floor, a chapel was on the second floor of the south-western structure, the main hall was alongside it, and there were dormitories in the north-western structure. During the reconstruction in the 16th century, the main hall on the second floor was given colourful vaulted ceilings with sandstone consoles, larger windows, and a new open gallery made of stone. Among the forecastles, the one to the North was the largest one. In the 17th century, it was used to store livestock and various household needs.

The territory of the Medieval castle has been studied, conserved and restored from time to time, but particularly since 2005, when the Rauna Administrative District Council ordered the work to be done. The stone structures of the ruins are conserved and restored each year. Specialists from various sectors study the ruins and improve them. This makes it possible for the ruins to become a centre for various public events.

Oleru muižas kungu māja

Rūjienas novads, Jeru pagasts

Oleru muiža pirmo reizi dokumentos minēta 1588. gadā. Muižas ansamblis, kādū to redzam šodien, celts 18. gs. 80.–90. gados. Muižas kungu mājā 20. gs. 80. gados vairākās telpās atklāti unikāli 18. gs. beigu sienu gleznojumi, kas iekļauti Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Oleru muiža ir viens no veiksmīgajiem piemēriem, kā privātpašnieki spēj apsaimniekot kultūras mantojumu. Regulāri šeit notiek mākslas un kultūras pasākumi – koncerti, vasaras nometnes, Lieldienu un Ziemassvētku pasākumi.

Oleru muižas kungu mājas koka veranda ir ievērības cienīgs 19. gs. koka būvniecības paraugs, taču 2000. gadā notikušajā ugunsgrēkā verandai bojāts jumta segums un spāru konstrukcijas, daļēji zudis stiklojums un logu vērtnes, tomēr pati konstrukcija netika išpaši bojāta. Saglabājušās daudzas koka sīkdetāļas un metāla furnitūra. Veranda tika izvēlēta kā piemērota vieta, lai veiktu apmācību koka būvju restaurācijā ar iespēju pielietot visus restaurācijas procesā nepieciešamos darba paņēmienus un metodes. 2009. gadā verandas restaurācija, ko organizēja biedrība "Oleru muiža" projekta "Saprast koka namu" ietvaros, pabeigta. Atjaunošanas procesa laikā 12 amatnieki papildināja zināšanas koka ēku un to daļu – logu, durvju, kāpņu – atjaunošanā.

Atjaunotajā verandā ir izveidots Tradicionālās vēsturiskās būvniecības informācijas punkts, kurā apkopota specifiska informācija par tradicionālo koka būvniecību, sagatavojot un izvietojot stendos uzskates līdzekļus – protēzējuma, gruntejuma, krāsojuma un koka būvdetaļu paraugus. Tajā apkopota un izstādīta arī informācija par sabiedrisku organizāciju pieredzi pasaule, apsaimniekojot kultūrvēsturiskus objektus. Tādējādi tiek veicināta sabiedrības interese un izpratne par koka arhitektūras vietu un nozīmi kultūrvēsturiskajā mantojumā.

The mansion of the Oleri Estate

Jeru Parish, Rūjiena Administrative District

The Oleri Estate was first mentioned in documents in 1588. The estate itself was built in the 1780s and 1790s. In the 1980s, several unique wall paintings from the late 18th century were discovered in some of the rooms of the mansion. These are now on the list of protected cultural monuments in Latvia.

The Oleri Estate represents a fine example of how private owners can manage an element in Latvia's cultural heritage. Arts and cultural events are regularly held here – concerts, summer camps and events for Christmas and Easter.

The wooden veranda of the mansion at the state is an important example of wooden construction from the 19th century. During a fire in 2000, the roof and main structures of the veranda were damaged. The glass in the windows and some of the window frames were lost, but the overall structure was not damaged too severely. Many details of the wood and metal parts were preserved. The veranda was chosen as an apt place to teach students about the restoration of wooden structures, allowing them to learn all of the techniques and methods that are needed in this process. The restoration of the veranda, which was organised by a local NGO, was finished in 2009. The restoration work involved 12 craftsmen who learned more about wooden buildings and how to restore their windows, doors and stairwells.

The restored veranda is now home to an information facility about traditional and historical construction. It offers information about traditional wooden buildings. There are stands with reference resources related to how buildings can be preserved and painted, and how their wooden elements can be preserved. There is also information about public organisations in the world which manage cultural and historical buildings. This promotes public interest and understanding in the role and importance of wooden architecture in Latvia's cultural and historical heritage.

Vecgulbenes muižas apbūve

Gulbene, Brīvības iela 18

Vecgulbenes muiža ir viens no vērienīgākajiem kultūras mantojuma glābšanas piemēriem Latvijā. No pilnīgas bezcerības, kad daudziem likās vieglāk nojaukt avārijas stāvokli esošās ēkas, līdz reāliem darbiem, kuru rezultātā atdzimst vēsturiskā apbūve un vide kopumā. Tā ir liela uzdzirkstēšanās – no vienas puses bijušā ipašnieka – Gulbenes pilsētas domes drosme pieņemt lēmumu rast vienu saimnieku Gulbenes vēsturiskajam centram – to nodot privātās rokās. No otras puses tā ir tagadējo ipašnieku liela drosme un apņēmība uzsākt tik liela un nolaista, bet vērtīgu objekta atjaunošanu. Pašreizējā Vecgulbenes apbūve veidojusies 19. gs. Kompleksā ir divas kungu mājas: Baltā un Sarkanā pils, saimniecības ēku komplekss ar kūtim, stalliem, lopu virtuvi, manēžu, oranžēriju, kalpu mājām t. s. Sarkanajā pili (19. gs. otra puse) no 20. gs. 20. gadiem līdz 2004. gadam atradās pamatskola. Baltajā pili (19. gs. 40. gadi– 9. gs. pēd. ceturksnis) pēc 2. pasaules kara iekārtoti dzivokļi. Dzivokļi pilis ir vispostošākais veids šādu vēsturisko ēku izmantošanā. Daļa jauno iemītnieku ēku pārveidoja pēc saviem ieskatiem, proti, nedarija neko, lai vēsturisko celtni kaut mazliet saglabātu nākamajām paaudzēm. Parka pusē esošās terases veidotās atbalstsienas bija laba vieta šķūnišu izbūvēšanai. Vietās, kur neizbūvēja šķūnišus tika veidotas atkritumu izgāztuvēs. Vecgulbenes muižas parki ierikoti 19. gs. beigās un tos varētu uzskatīt par barona Heinriha fon Volfa mūža darbu. Parki un stādījumi tapa par godu Heinriha sievai Marisai, tesa, viens parks ir par godu Heinriha tēvam Rūdolfam. Pils parku ar Rūdolfa parku savienoja koka gaisa tilts, kas bija izbūvēts vairākos līmenos un rotāts skaistiem kokgriezumiem. Visos parkos auga ievērojams skaits sveszēju augu. Tie auga gan pa vienam, gan noteiktās grupās, veidojot dārznieku paredzēto parka kompozīciju. Pavasari parkā konstatētas 79 koku un krūmu sugas.

2005. gadā jaunie ipašnieki uzsāka vairāku ēku neatliekamākos saglabāšanas pasākumus. Viena no tām ir manēža ar stalli, kurā 2008. gadā durvis vēra "SPA.HOTEL.CAFE". Senā ēka atguva savu sākotnējo veidolu. Jau pirms tam – 2007. gadā atjaunota aitu kūts, bet 2008. gadā – siernica. Visai savdabīga ir muižas oranžērija (19. gs. otrā puse), kurā tagad atrodas Gulbenes Vestures un mākslas muzejs. Laika gaitā bija zudušas stiklotās sienas. To vietā 2009. gadā veiksmīgi realizēts terasētu siltumnīcu komplekss, kas atgādina par šī ēkas sākotnējo funkciju. Šogad vienā no lielās kūts galiem atklāts Vecgulbenes muižas muzejs.

The Vecgulbene Estate

Brīvības Street 18, Gulbene

The Vecgulbene Estate provides an outstanding example of how the cultural heritage of Latvia can be rescued. It was once thought that the buildings of the former estate, which were in very poor shape, indeed, should be torn down, but then renovation of the structures and their surroundings began. This was a very daring decision by the Gulbene City Council – it handed the estate over to private ownership. The owners, in turn, have demonstrated much courage and dedication in restoring such a large, run-down and valuable location. The structures date back to the 19th century. There are two mansions – the White Castle and the Red Castle, along with cattle sheds, stables, a kitchen for livestock, a greenhouse, housing for servants, etc.

The Red Castle (late 19th century) was used by an elementary school from the 1920s until 2004. The White Castle (1840s to the last quarter of the 19th century) was renovated into flats after World War II. That was the worst possible thing that could have been done to the historical building. Some residents changed the interior of the building in line with their own interests, and they did nothing to preserve the original building for future generations. The supporting walls of the terrace that is on the park side of the castle were used as supports for little sheds. Garbage was dumped in areas where there were no sheds.

The parks of the Vecgulbene Estate date back to the late 19th century and were the lifetime work of Baron Heinrich von Wolff. The park and its plants were organised in honour of the nobleman's wife, Marissa, and of his father, Rudolf. The castle park and the Rudolf park were connected by a wooden bridge that had several levels and was decorated with lovely wood engravings. There were lots of foreign plants in all of the parks, both individually and in groups that were meant to ensure the park's overall composition. There are 79 known species of trees and bushes in the park.

In 2005, the new owners began urgent work to conserve the buildings. The stables were turned into a spa, hotel and cafeteria. The old building gradually regained its initial appearance. A sheep shed was renovated in 2007, and a cheese-making building was renovated in 2008. The greenhouse (latter half of the 19th century) is interesting in that it now houses the Gulbene Museum of History and Art. Its glass walls are long gone. In 2009, a set of terraced hothouses was built to remind people of the building's initial function. Today the Vecgulbene Estate Museum is open in one of the ends of the largest cattle shed.

Limbažu Tūrisma informācijas centrs (bij. ugunsdzēsēju depo)

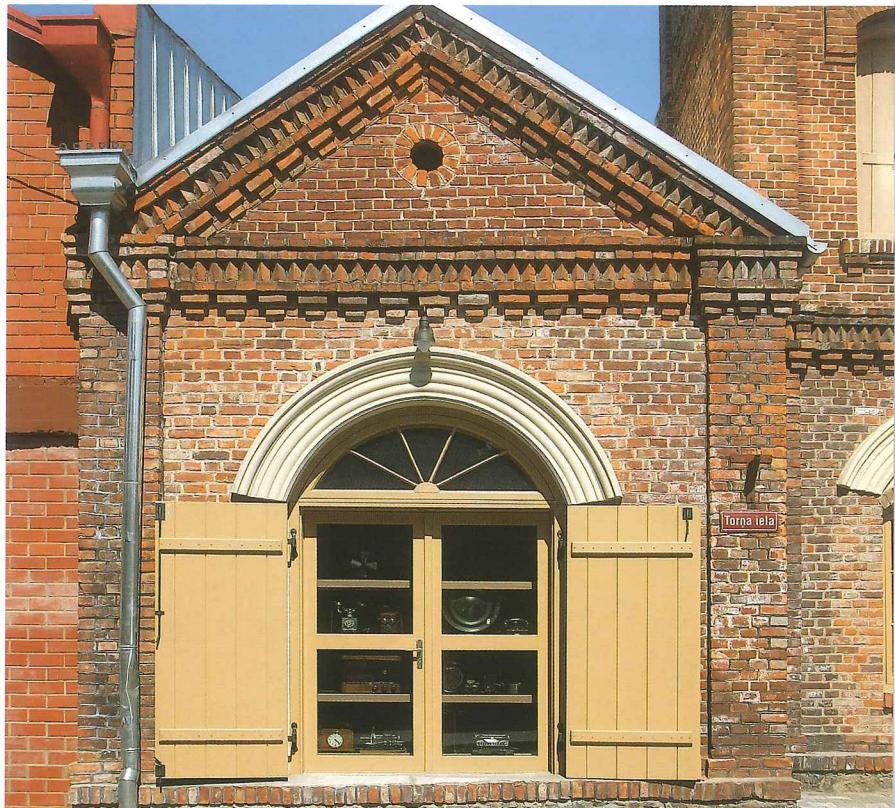
Limbaži, Torņa iela 3

Limbažu Ugunsdzēsēju depo ēka ir celta 19. gs. trešajā ceturksnī – eklektisma stila periodā un pārstāv t. s. līeģelū stila arhitektūru. Ēkas vizuālais tēls un novietojums ir būtisks vēsturiskās pilsētvides elements. Būvapjomā ietvertais trissāvau tornis ir vēl viena vertikālā dominante šajā vecpilsētas daļā, iepreti Limbažu luterāņu baznīcas tornim.

2009. gadā veikta ēkas renovācija un tās pielāgošana jaunām funkcijām. Fasādes un interjera renovācijas darbi paredzēja maksimāli pietuvināt ēku sākotnējam veidolam. Ilgus gadus tā netika izmantota, bija tuvu sabrukšanai un savulaik pārcietusi būvapjomu degradējošas pārbūves.

Pēc renovācijas ēka darbojas Limbažu Tūrisma informācijas centrs. Tajā ir plānots veidot Limbažu muzeja ekspozīciju par ugunsdzēsības tematiku. Tornī – bijusajā šķūtenē – ir žāvētāvā un iespējams uzkāpt un aplūkot pilsētu no augšas.

Ēkas sakopšana bija izaicinājums, kā atjaunot būtisku pilsētas municipalitātes vēstures simbolu un piešķirt jaunu funkciju kultūras mantojuma objektam, lai to saglabātu un izmantotu.

The Limbaži Tourism Information Centre (a former fire station)

Torna Street 3, Limbaži

A new fire station was erected in Limbaži in the third quarter of the 19th century, when the style of Eclecticism was all the rage. The building represents so-called brick architecture. Its appearance and location make it an important element in the historical urban environment. The three-story tower of the building offers a vertical dominant in this part of the old town. It stands opposite the tower of the Limbaži Lutheran Church.

In 2009, the building was renovated and adapted for new functions. Renovation of the facade and interior was meant to restore the building's original appearance as much as possible. The building had been vacant for years. It was close to collapse, and at one time it had experienced rebuilding that was absolutely degrading in terms of its original structure.

Since the renovation, the Limbaži Tourism Information Centre has been housed in the building. The Limbaži Museum is planning to install an exhibition about the specifics of fire-fighting. In the tower, where hoses were once dried, visitors can get a good bird's-eye view of the town.

The restoration of the building was a real challenge in terms of restoring a fundamentally important symbol of the city's municipal history, as well as to use the element of cultural heritage for a new purpose so as to preserve and utilise it.

Rundāles pils ansambla rožu dārzs

Rundāles novads, Rundāles pagasts, Pilsrundāle

Rundāles pils ansamblis ir vienigais Latvijā rekonstruētais baroka dārzs, kuru tagad papildina rožu dārzs. Rožu dārza ideja radusies jau pils un parka restaurācijas pirmsākumos, bet koncepcijas realizācija uzsākta 2005. gadā. Pils partera daļa rožu dārzi izkārtoti gan hronoloģiski, gan tematiski un dekoratīvi.

Parks partera dienvidaustrumu stūri iestādīts 18. gs. rožu dārzs ar rozēm, kas tika kultivētas 18. gs. pils celtniecības laikā un arī pirms tam. *Zubova rožu dārzā* zied rozes, kas bija iecienītās laikā no 1795. līdz 1822. gadam, *Šuvālova rožu dārzā* atrodamas rozes, kas raditas laika posmā no 1823. līdz 1920. gadam. *Maijrožu dārzs* rāda dzelteno rožu selekcijas attīstību, bet *Mežrožu dārzā* iestādītas savvaļas rozes, daļa no tām iegūta no Nacionālā botāniskā darza. *Rosa rugosa* (krokoto) rožu dārzi abas partera malas gar kanālu daļēji kalpo kā regulāro dārza daļu norobežojoša josla. Šajos laukumos uzsākta rožu kolekcijas veidošana, kas rādis dažādu valstu rožu selekcionāru sasniegumus, 2007. gadā šeit iestādīti 13 dažādu valstu apli. Francijas selekcionāru apli atrodas Valdemarnas rozārijā dāvinājums – roze "Château de Rundāle", kuru radījis selekcionārs A. Evs. Latvijas rožu laukumā veidojas Latvijā izaudzēto šķirņu kolekcija, kurās lielākā daļa ir Dz. Riekstas parka rozes. Selekcionāra A. Plauža dzeltenā roze "Rundāles pils" iestādīta 2006. gadā. Ornamentālo parteru ietverošajos laukumos – *Angļu rožu dārzā* veidotas kolekcijas no baltām, rozā un sarkanām mūsdieni angļu rozēm. Apaļajā rokoko dārziņā rotājas sīkziedu zemās rozes. Pārējie partera rožu dārzi veidoti no mūsdieni rozēm daudzveidīgās krāsu pārejās. Saskaņā ar legendu Rundālē 20. gs. sākumā izaudzēta zilā roze, kurai veltiti četri laukumi pie dārznieka mājas ar violeti-lillā-zilām rozēm. No rozēm veidots arī dzīvžogs parka norobežošanai, kas daļēji aizstājis bijušo māla-kleķa žogu. Kopējā rožu dārza platība ir ap 9000 m² un tam nepieciešamo rožu stādu skaits ap 20 000.

Rožu dārza ierikošanā līdz šim piedalījušies daudzi talcinieki, Latvijas armijas karaviri un kadeti. Ziedošās rozes apbur neskaitāmus apmeklētājus un interesentus. Katru gadu rožu ziedēšanas laikā talciniekus un viesus priecē dārza svētki.

The rose garden of the Rundāle Palace

Pilsrundāle, Rundāle Parish, Rundāle Administrative District

The Rundāle Palace is the only place in Latvia with a reconstructed Baroque garden that has now been supplemented with a rose garden. The idea of planting a rose garden occurred to people right at the beginning of the restoration of the palace and its park, but work on it only began in 2005. The rose gardens in front of the castle are arranged in chronological, thematic and decorative order. At the south-eastern corner of the area is an 18th-century rose garden with flowers that were cultivated when the palace was first built in the 18th century and even before that. The Zubovs Rose Garden contains roses that were popular between 1795 and 1822. The Šuvālovs Rose Garden is home to roses from 1823 to 1920. The Majrozes Garden has various yellow roses which have been cultivated, while the Mežrozes Garden has wild flowers, some of them from the National Botanical Gardens. Beds of rugosa roses are on either side of the area, and they, along with a canal, are something of a border of the park. A collection of roses has been planted in the gardens to show the achievement of rose breeders from all around the world. In 2007, circles of roses from 13 different countries were planted. One features a rose called "Château de Rundāle", which was developed by a rose breeder in France. There are also various kinds of roses from Latvia, many of them from the park of Dzidra Rieksta. Flower breeder Austris Plaudis developed a special yellow rose, the "Rundāle Palace" rose. It was planted in 2006.

There are also areas of ornamental roses. The English Rose Garden has collections of white, pink and red English roses. The round Rococo garden has tiny and low-growing roses. Other rose gardens in the area contain a variety of modern roses in many different colours. Legend has it that a blue rose was grown in Rundāle in the early 20th century, and in its honour there are four flowerbeds by the gardener's home with violet, purple and blue roses. Roses also make up a hedge which surrounds the park and in part replaces the clay fence that was there before. There are some 20,000 plants in all in beds which measure a total of 9,000 m².

Lots of people have helped to prepare the rose garden, as have soldiers and cadets from the Latvian military. The blooming roses enchant every visitor who comes to the palace. A garden festival is held once a year for the joy of those who have put the garden together and those who just enjoy touring it.

Krustpils pils

Krustpils novads, Krustpils, Rīgas iela 216B

Rīgas arhibiskapa pils Krustpili, iespējams, celta laika posmā no 1275. līdz 1297. gadam, tomēr precīzs datējums nav zināms. No senā cietokšņa saglabājušies tikai daļa no velvētajiem pagrabiem. Krustpils pili 1375. gada ieņēma lietuviešu karaspēks kunigaiša Ķestuta vadībā. Livonijas kara laikā Krustpils pili divas reizes 1559. un 1577. gadā ieņēma Krievijas cara Ivana Bargā karaspēks.

Pēc Livonijas sabrukuma pils kļuva par Polijas karala ipašumu. 1585. gadā Polijas karalis Stefans Batoris uzdāvināja pili un zemes ipašumus savam rotmistram N. Korfam (1555–1618) par noplēniem krievu–poļu kara laikā, bet 1602. gadā Sigismunds III piešķīra fon Korfiem tiesības mantot šo ipašumu. 17. gs. beigās–18. gs. sākumā pils pārbūvēta. 1792. gada J. K. Broces zīmējumā kungu mājai redzams mansarda jumts un trīsstāvu vārtu tornis ar barokālu jumta smaili. 19. gs. sākumā N. E. fon Korfs sāka pārbūvēt muižas ēkas, un, iespējams, tad šeit strādāja arhitekts J. D. Šulcs. 1806. gadā kungu mājas ieeja ieguva atbilstošu portālu ar gadskaīti un ipašnieka vārdu. Šajā laikā uzbūvēta arī nelielais romantiskais rietumu tornītis un paplašināta kungu mājas austrumu daļa. 1880. gadā pili darbojies arhitekts O. Dice. Jādomā, ka šajā laikā pils ieguvusi neorenesanses interjerus – zāli ar koka paneļiem un kasetētiem griestiem.

Pils cieta 1. pasaules kara laikā, savukārt 1921. gadā ēkās izvietojās Latvijas armijas Latgales artilērijas pulks. 2. pasaules kara laikā pili atradās hospitalis, bet pēc kara beigām pili saimniekoja PSRS 16. tālidojumu izlūkošanas aviācijas pulks un bija izvietotas 15. gaisa armijas centrālās noliktavas.

Kopš 1996. gada pili atrodas Jēkabpils novadpētniecības muzejs. Iepriekš apmeklētājiem pilnīgi slēgtā teritorija tagad sāka atklāt savus noslēpumus. Pakāpeniski notiek pils arheoloģiskā un arhitektoniski mākslinieciskā izpēte un restaurācija. 2005. gadā pabeigta vārtu torna rekonstrukcija – tas atguvis kupolveidigo jumtu un valējo galeriju. Iekštelpās restaurēti 18. un 19. gs. sienu gleznojumi, figurālie veidojumi un citi elementi. Viena no telpām, kas pilnībā atgūs vēsturisko interjeru būs mazgājamā telpa.

The Krustpils Castle

Rigas Street 216B, Krustpils, Krustpils Administrative District

It is thought that the Krustpils Castle, which was one of the several castles used by the archbishop of Riga, was built between 1275 and 1297, but no precise date is known. Only some of the vaulted cellars remain of the ancient fortress. The Lithuanian military took over the castle in 1375. During the Livonian War, it was overrun by the troops of Tsar Ivan the Terrible twice – in 1559 and in 1577. After the collapse of the Livonian Order, the castle became the property of the king of Poland. In 1585, King Stefan Batory presented the castle and its lands to one of his military leaders, Korff (1555–1617) for his achievements during the Russian-Polish war. In 1602, King Sigismund III allowed the von Korff family to pass the castle down to future generations. The castle was reconstructed in the late 17th and early 18th century. A drawing produced in 1792 shows that the main mansion had a mansard roof and a three-story gate tower with a Baroque top. Early in the 19th century, the latest nobleman from the von Korff family began to rebuild the mansion. It is possible that the architect J. D. Schultz did some of the work. In 1806, the door to the mansion was supplemented with a portal that featured the name of the owner and the date when it was built. A small and romantic tower was also built, and the eastern wing of the mansion was expanded. The architect Otto Dietze worked on the castle in 1880. It is thought that this was when the interiors of the castle were redesigned in the Neo-Renaissance style. The main hall was panelled in wood and had a cassette ceiling.

The castle suffered much damage during World War I. A brigade from the Latgale Artillery took over in 1921. A field hospital was installed at the castle during World War II, and after that, the Soviet Air Force took it over. The building also contained warehouses.

Since 1996, the castle has been home to the Jēkabpils Regional Research Museum. An area that was completely closed to visitors during the Soviet occupation is gradually revealing its secrets. Archaeological, architectural and artistic research of the building has been ongoing, and restoration has been done. The tower of the gate was renovated in 2005. Its cupola roof was reinstalled, as was an open gallery. Inside the mansion, 18th and 19th-century wall paintings, figural shapes and other elements were restored. One of the rooms that is going to be returned completely to its original appearance is the laundry room.

Vilces pilskalns

Jelgavas novads, Vilces pagasts

Vilces pilskalns atrodas Vilces un Rukūzes upes satekā Vilces pagastā, blakus atrodas Vilces muižas parks, Vilces grava, Zaķu pļava un Vilces senkapi. Aiz pilskalna Rukūzes upes pretējā krastā redzami smilšakmens slāņa atsegumi. Tas viss kopā veido skaistāko dabas ainavu apkārtnē. Vilces pilskalns virs Vilces upes paceļas 12 m augstumā. Pilskalna plakumu norobežo ap 30 m garš un 2 m augsts puslokreida valnis, kura priekšā ir 1,5–2 m dziļš grāvis. Pilskalna plakums nav liels – 10 x 5 m, tā lielākā daļa ir Vilces upes izskalota un nobrukusi. No pilskalna uz D ārpus societinājumiem ir lieliks izlidzināts laukums, kur, iespējams, atradusies priekšpils. Pilskalnā atrastās apmestās bezripias keramikas lauskas un beržamais akmens ļauj pilskalnu datēt ar vidējo dzelzs laikmetu.

Pēdējos gados AS "Latvijas valsts meži" Zemgales mežsaimniecība pilskalnu nostiprinājusi, tādejādi apturot erozijas procesus, vienlaikus veicot labiekārtošanas darbus. Izveidots skatu laukums un terasveida koka kāpnes, izcirsti koki un krūmi, veidojot ainavas skatu punktus. Paveiktais vērtējams kā veiksmigs risinājums, iekļaujot arheoloģijas pieminekli tūrisma aprītē.

The Vilce castle hill

Vilce Parish, Jelgava Administrative District

The Vilce castle hill is at the confluence of the Vilce and Rukūze rivers in the Vilce Parish. The park of the Vilce Estate is alongside it, as is a valley, a meadow and an ancient cemetery. Sandstone cliffs are on the opposite bank of the Rukūze River. All of this makes for the loveliest landscape in the region. The castle hill is 12 metres high. There is a semi-circular barrier around the castle hill which is around 30 metres high and two metres high. There is a moat in front of it that is 1.5 to 2 metres deep. The surface of the hill is not too large – just 10 x 5 metres. Most of it has been washed away by the Vilce River. To the South of the castle hill, beyond the fortifications, is a larger flat area which might once have been the site of a forecastle. Specialists who have researched the hill have found shards of ceramics and a scrubbing stone, which suggests that the castle hill dates back to the middle Iron Age.

During the last several years, the Latvian State Forests company has fortified the castle hill to stop its erosion and to improve it. There is a viewing area with terraced wooden steps leading up to it. Bushes and trees have been removed to create sites where the view is particularly beautiful. This is an outstanding example of how an archaeological monument can be made part of the tourism world.

Brukna muiža

Bauskas novads, Brukna ciems, Dāviņu pagasts

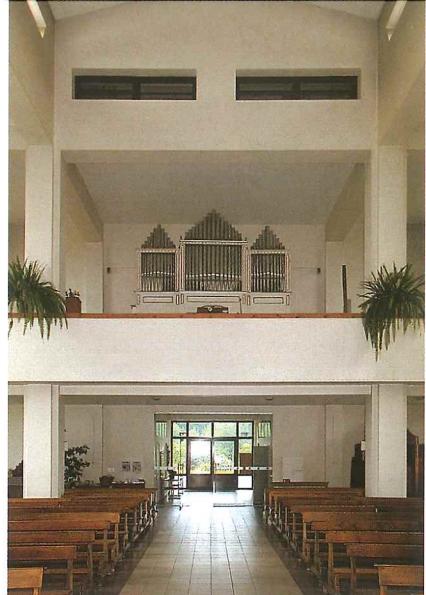
Brukna muiža kopš 18. gs. piederēja fon Korfu dzimtai. Pirmā kungu māja šeit uzcelta 1755. gadā, tomēr līdz mūsdienām nonācis tikai tas, kas veidojies 19. gs. No pirmā celtniecības perioda saglabājušies pagrabi un atsevišķas sienas. 19. gs. pils pilnīgi pārbūvēta, piešķirot tai tagadējo veidolu. Brukna muižas kungu māja sastāv no divstāvu centrālā korpusa un vienstāva sānu korpusiem abos galos. Centralā korpusa fasādes rotā plakani portiki ar četriem joniskā ordera pilastriem. Ēka ir raksturīgs Kurzemes 19. gs. vidus muižu arhitektūras paraugs. Saimniecības kompleksā saglabājušas trīs mūra klētis, bet kādreizējā parka vietā tagad tiek veidoti jauni stādījumi. Kungu mājā pēc 1. pasaules kara tika ierikota skola un pagastmāja, skola turpināja darboties līdz 1966. gadam, vēlāk tur ierikoti kolhoza dzīvokļi, bet pēc kolhoza likvidācijas muiža bija pilnīgi pamesta. Kopš 20. gs. 90. gadiem Bruknā saimnieku katoļu priesteris A. Mediņš, kas šeit izveidojis rehabilitācijas centru "Kalna svētību kopiena" – cilvēkiem, kas cieš no dažādām atkarībām. Pils pakāpeniski atgūst savu ārejo veidolu, bet zudušais interjers iegūst jaunus risinājumus, kas galvenokārt top pašu iemitnieku rokām. Brukna muiža ir arī iecienīta mākslinieku pulcēšanās vieta, šeit notiek kristīgās un mākslas nometnes, gleznotāju un keramiķu plenēri, renesances mūzikas svētki un citi pasākumi.

The Brukna Estate

Brukna, Dāviņi Parish, Bauska Administrative District

The Brukna Estate was taken over by the von Korff family in the 18th century. The first mansion was built there in 1755, but only the buildings that were erected in the 19th century have survived to the present day. Only the cellars and a few walls are left of the original structures. The castle was completely rebuilt in the 19th century with the appearance that it has today. The mansion has a two-story central section with one-story wings at either side. The facades of the central section are decorated with flat porticos with four ionic pilasters. This is a typical example of estate architecture in Kurzeme in the mid-19th century. There are three stone granaries that have survived. New plants have been planted where the park once was. After World War I, a school and municipal offices were installed in the mansion. The school remained there until 1966, after which flats for the local collective farm were installed. After the closing down of the collective farm, the estate was completely abandoned. In the 1990s, a Catholic priest, Andrejs Medīņš, established a rehabilitation centre there for people who are suffering from various addictions. The castle is gradually being returned to its original appearance, while the lost interior is being redesigned and rebuilt, mostly by the residents of the centre. The Brukna Estate is a popular place for artists. Christian and arts camps are held there, as well as sessions for painters and ceramics artists, Renaissance music festivals, and other events.

Aizkraukles Sv. Terēzes no Bērna Jēzus Romas katoļu baznīcas ērģeles

Aizkraukles novads, Aizkraukle, Lāčplēša iela 22

Aizkraukles Sv. Terēzes no Bērna Jēzus Romas katoļu baznīcā (2000) kopš 2002. gada atrodas mākslas piemineklis – ērģeles (1868, ērģelmeistars A. Hermans), kurās pārvestas no Dubultu luterānu baznīcas. Iespējams, ka tās tur atradušās kopš baznīcas iesvētīšanas 1909. gadā. Padomju gados Dubultu baznīcā atradās Jūrmalas vēstures un mākslas muzejs un šajā laikā baznīcā notika intensīva koncertdarbība, muzicēja ērģēlnieki L. Bulava, L. Sneibe, A. Stepinš u. c.

1986–1987. gadā ērģeles restaurēja un pārbūvēja ērģelmeistars J. Kalniņš.

2002. gadā ērģeles demontēja un pārveda uz Aizkraukles Sv. Terēzes no Bērna Jēzus Romas katoļu baznīcu, šos darbus veica R. Jermaks un J. Jermaks.

2005. gadā restaurators V. Ilsums uzsāka ērģeļu atjaunošanu, lai tās atbilstu stāvoklim kāds bija pirms 20. gs. 80. gados veiktā restaurācijas.

Nonākot Aizkraukles katoļu baznīcā, ērģeles ieguva jaunu dzīvi, kas, jācer, turpināsies ilgstoši. Ar šo pārņemšanu instrumentam tiek garantēta turpmāka izmantošana un saglabāšana. Vienlaikus arī jaunā baznīca iegūst nozīmīgu kultūrvēsturisku akcentu.

The organ of the Aizkraukle St Teresa and Baby Jesus Roman Catholic Church
Lāčplēša Street 22, Aizkraukle, Aizkraukle Administrative District

The organ at the St Teresa and Baby Jesus Roman Catholic Church in Aizkraukle is a true masterpiece of art (1868). The organ was moved there from the Dubulti Lutheran Church, where it was perhaps installed when the church was consecrated in 1909. During the Soviet era, the Dubulti church housed the Jūrmala Museum of History and Art. There were many concerts in the church, particularly featuring a number of distinguished Latvian organ performers.

In 1986 and 1987 the organ was restored and rebuilt. In 2002, the organ was dismantled and moved to the church in Aizkraukle.

In 2005, a new round of restoration began for the organ to return it to the condition that it had before the restoration of the 1980s.

The organ gained a new life at the Catholic Church in Aizkraukle, and one hopes that it will stay there for a long time. The instrument has been guaranteed future use and protection. The new church, for its part, has obtained an important cultural and historical element.

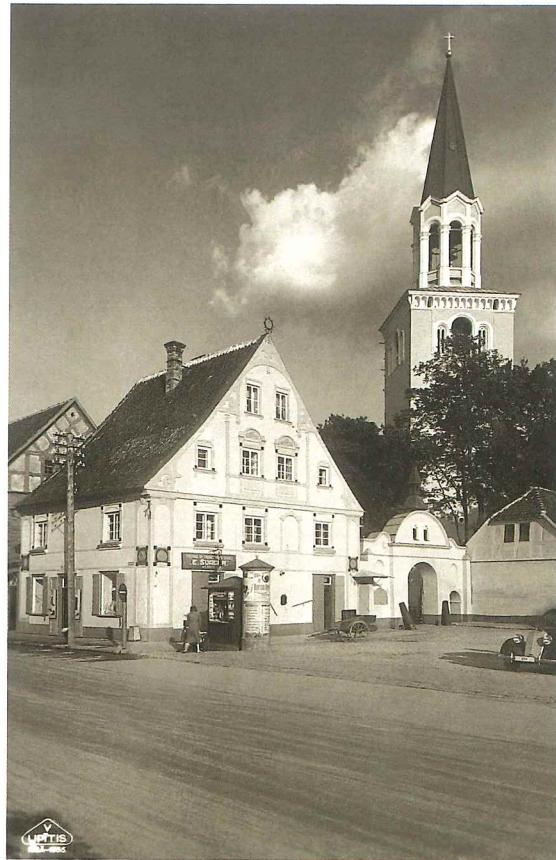
Jelgavas Sv. Trīsvienības luterāņu baznīcas tornis

Jelgavas novads, Jelgava, Akadēmijas iela 1

Sv. Trīsvienības baznica, kas kalpoja vācu pilsētas un lauku draudzēm, pirmo reizi dokumentos minēta 1522. gadā. Superintendants S. Bilovs 1566. gadā revīzijā atzīmējis, ka baznīca ir no koka. 1567. gadā hercogs Gothards Ketlers izdevis rikojumu par jauna dievnams celšanu. Jauno baznīcu sāka celt 1574. gadā un tā pabeigta tikai 1615. gadā. Baznīcas torni pilnībā uzbūvēja 1862. gadā.

Baznīca tika sagrauta 2. pasaules kara laikā, kad tā 1944. gadā nodega. Pēc kara baznīcas sienas nojaucā un palika mūra tornis. Pēdējos gados Jelgavas pilsētas dome ir uzsākusi torņa rekonstrukciju. Torņa smailēs vietā izveidota stikla piramīda, kurā atradīsies skatu platforma, bet tornī paredzētas telpas Tūrisma informācijas centram, kafejnīcai un izstāžu zālēm. Projekta autors – arh. A. Lapiņš.

Arheoloģisko izrakumu gaitā pie torņa atrakti vairāk nekā 50 apbedījumu, atrasti sadzīves priekšmeti, rotas lietas, iespējams, 17. gs. izgatavots šķirsts ar bronzas apkalumiem un rokturiem, kā arī monētas. Arheoloģiskās izpētes laikā 20 līdz 22 m garā posmā atsegti bijušās baznīcas celtnes ziemeļu un dienvidu sānu sienu fragmenti, kas labi saglabājušies, tāpēc nemot vērā to kultūrvēsturisko vērtību, tie tiks eksponēti, tādējādi uzskatāmi demonstrējot bijušās baznīcas aprises. Torņa fasādēs uzstādītas torņa pulksteņa ciparnicas, ko var uzskatīt par unikālām, jo cipars "4" veidots 19. gs. autentiskajā attēlojumā, savukārt cipars "1" Lielās ielas fasādes pusē saskanā ar senām leģendām no zelta.

The tower of the Jelgava Lutheran Church of the Holy Trinity
Akadēmijas Street 1, Jelgava, Jelgava Administrative District

The Church of the Holy Trinity in Jelgava was first mentioned in documents in 1522 as one which offered worship services to Germans and others in the city and its surrounding area. The fact that the church was built of wood was first mentioned in documents in 1566. One year later, Duke Gotthard Kettler ordered a new church to be built. Work began in 1574, but was only completed in 1615. The tower of the church dates back to 1862.

The church was completely destroyed during a fire in 1944, during World War II. The walls were later torn down, but the stone tower was left in place. During recent years, the Jelgava City Council has begun reconstruction of the tower. A glass pyramid has been placed atop it. It will have a viewing platform, and the tower will become the home of the Tourism Information Centre, complete with a cafe and exhibition halls. The architect for the project is Artūrs Lapīņš.

During archaeological excavations outside of the tower, specialists found more than 50 buried remains, household objects, jewellery and what may be a 17th-century coffin with bronze decorations and handles. Coins were also found. During the process, fragments of the northern and southern side wall of the church were revealed. They were well-preserved, and because of their cultural and historical value, they will be exhibited so as to demonstrate where the church once stood. Clocks have been installed in the facades of the tower. They are unique, because the number "4" has been installed as it appeared in the 19th century, while the number "1" on the main facade is gilded, because according to legend, it was made of gold at one time.

KULTURAS MĀNIJUMS – MUSDIENU IZĀICINAJUMS

CULTURAL HERITAGE – CONTEMPORARY CHALLENGE

